

odèlies i modelicons

Octubre 2015

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 39

Gàrgola de la Seu

Octubre 2015, nº 39

Consell de redacció: Toni Bennassar
Jaume Gual
Domingo Mateu
Sebastià Salom
Jaume Sancho

Disseny i maquetació:
Biel Rosselló

Edita: Gràfiques Sancho

Col·laboracions:

Per començar
“In memoriam”
de l’àngel Reus
Sebastià Salom p. 3

“RECORDS” de Mn.
Pere Xamena Fiol
Jaume Sancho p. 6

Pere Xamena, superior
del Seminari p. 7

Mossen Pere Xamena i
Fiol. Historiador
Pere Fiol p. 11

El nostre convidat
Joan Bonet p. 15

Les dones dins l'Església
Taula rodona p. 23

Dels nostres arxius
J. Sancho, N. Palmer p. 36

Cuba, sí
Joan Sunyer p. 38

Història d’una carta
Antoni Mateu p. 41

Entrevista a Joan Oliver
Domingo Mateu p. 45

Confidències
Tomeu Morey F. p. 54

Mn. Antoni Maria Alcover i
el temple de Son Carrió (III)
Rafel Umbert p. 59

Cronicó
Jaume Gual p. 68

Redescobrint Ciceró
“De senectute”
Toni Bennassar p. 71

Notes i avisos p. 76

Cavil·lades
Jaume Sancho p. 77

Opinió p. 79

E**ditorial**

Hem pogut atendre, a la fi, la reiterada petició d'un bon nombre de benèvolos lectors que, amb tota raó, s'han manifestat queixosos per l'absència de veus i opinions femenines a la nostra Revista. Aquesta inexcusable mancança, ens ha esperonat a recercar l'afable presència de cinc dones representatives de l'ample i plural col·lectiu femení de la nostra Església de Mallorca per tal de recollir, en una ben enriquidora taula rodona, llurs valuoses reflexions i propostes entorn al que hem elegit com a tema central de la present edició: *La dona d'avui dins l'Església*. Des de l'experiència compromesa en l'exercici de les tasques eclesials que els han confiat, detallen amb realisme i justa observació el perfil de la situació crítica actual, els inajornables reptes del futur immediat que preveuen per a la nostra Església i els canvis urgents que ha d'emprendre per aconseguir la igualtat real entre homes i dones, perquè aquestes deixin de ser, com fins ara, “una majoria silenciada”.

En el breu espai d'un mes, perdérem inesperadament dues persones entranyables, cabdals en el guiatge de la nostra formació personal i acadèmica. Mn. Pere Xamena, a la venerable edat de 97 anys, ens deixava el passat 22 de maig i Mn. Gabriel Reus, el 17 de juny d'enguany, arribava a la fi de la vida als 86 anys. Per agraïment, calia fer-ne memòria. Per això, Pere Fiol ha preparat un excel·lent resum biogràfic de la vida i obra, del benvolgut don Pere Xamena. Jaume Sancho, per la seva part, ha aconseguit de la família Xamena un inèdit recull de records personals escrits pel mateix don Pere, del qual n'ha fet una especial edició digital que ofereix a qui n'estigui interessat.

Sebastià Salom, campaner com el Sr. Reus, ha redactat també, amb amical memòria i cordial senzillesa, la ressenya de *L'Àngel Reus*, amb la qual expressa el que li va aportar la propera i assídua relació amb el superior de Campos.

La resta de l'aplec de temes, que per l'obligada brevetat d'aquest espai, no podem destacar, mantén l'alta qualitat a què ens tenen habituats els redactors.

Per començar...

Octubre 2015

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 39

“In memoriam” de l’àngel Reus

Sebastià Salom Mas

Començaré amb una anècdota que li agradava molt contar al Sr. Reus. A un examen final de religió on ell hi estava de tribunal, no de president, sinó com a un dels dos assistents, el professor va demanar a un alumne: “¿Como se llamaba el ángel que anunció a María?”. El pobre al·lot no ho sabia i el Sr. Reus, d’amagat dels altres dos membres del tribunal, li feia senyes pegant-se amb un dit en el pit com qui diu “jo, jo”. L’alumne devia estar indecís i es torbava a contestar, però davant la insistència del Sr. Reus a la fi va respondre: “El ángel Reus”. Fins aquí l’anècdota per a explicar el títol d’aquesta recordança.

Els companys de redacció de la nostra revista m’han demanat que escrigui una memòria del Sr. Reus per la relació que va tenir amb el nostre curs. Donaré només quatre pinzellades del personatge, donant per suposat que es publicarà una ressenya necrològica molt completa en el Bolletí del Bisbat i recordant també que altres dades de la seva vida ja varen sortir recentment a la nostra revista a una taula rodona amb els seus actuals condeixebles (Joan Font, Pere Torres i Joan Servera).

El Sr. Reus va cantar missa nova l’any 1954 el mateix any en què la majoria del nostre curs entrava en el Seminari. Jo vivia molt a prop de ca seva a Campos. Tres anys després, durant les vacances d’estiu, quan nosaltres havíem acabat el tercer curs de llatinistes, va ser nomenat formador dels seminaristes anomenats humanistes (quart i cinquè curs), formant part d’un nou equip de formadors, entre ells D. Francesc Payeras, com a rector i D. Baltasar Soler com a superior dels llatinistes.

Dos anys després, quan arribàrem a filosofia va ser nomenat superior dels filòsofs i l'any següent, quan el rector Payeras va ser promogut a vicari general i va començar el rectorat de D. Pedro Sureda, llavors el Sr. Reus només va continuar en el Seminari durant un any més. Així, quan acabàvem el segon curs de filosofia, també ell va acabar com a formador del Seminari i se'n va anar de rector a Sant Francesc de Paula, una nova parròquia en el carrer General Riera de Ciutat. Com a fill únic que era d'un mestre d'obres li agradava el tema de les construccions, i son pare el va ajudar molt en l'edificació de la infraestructura de la nova parròquia. Més endavant va ser capellà de Son Dureta i posteriorment rector del seu poble natal, Campos.

Tornant als anys del Seminari, els nostres condeixebles el vàrem tenir de superior durant quatre cursos, però jo, a més a més, el vaig haver d'aguantar durant quatre vacances d'estiu i durant quatre vacances de Nadal i de Pasqua. He dit "aguantar", perquè per a mi hagués estat una alliberació no haver-lo d'anar a veure cada dia horabaixa durant les vacances, com era el seu desig. I que consti que de mi no va aconseguir mai que em sinceràs amb ell, tant com ell volia, per molt que em repetís: "hi ha condeixebles teus i d'altres cursos que m'escriuen cartes i em contenen coses i en canvi tu no em dius res". I jo li repetia que no sabia què més li havia de dir. Jo era d'aquells que no vaig arribar a fer "sa plorada", com deia ell.

El Sr. Reus en el Seminari ens deia que durant les vacances havíem de fer a saber sempre al rector de la parròquia quan sortiríem del poble i a on aniríem. I jo me n'anava de tant en tant, sense dir-ho abans al Sr. Reus, a passar uns dies o una setmana o a Sa Ràpita o a Sa Colònia o en Es Covarany (una finqueta que el meu avi matern tenia a prop d'Es Trenc). I quan tornava, ell em renyava perquè no li ho havia dit i jo li responia que jo no feia més que complir les seves normes, perquè a qui ho comunicava prèviament era al rector del poble. I la mateixa escena se solia repetir cada vegada que jo li fugia uns dies del seu control.

Però, tot i això, el Sr. Reus i jo sempre ens vàrem dur bé. Tots els horabaixes, quan jo era en el poble, solia començar jo la volta, passava per ca seva i després anàvem a recollir el seminarista teòleg Miquel Lladó i altres capellans joves que hi havia en el poble (com Don Pep Ollers i Don Guillem Bennàssar) i anàvem a fer una volta a peu o fins a Sant Blai, o pel Cementiri. Altres dies ens quedàvem a jugar a cartes, concretament a pinacle, o a cal Sr. Reus o a ca Don Guillem. A dir ver, jo em trobava una mica desplaçat (un jovençà d'entre 14 a 17 anys) amb unes persones majors, però escoltava les seves converses i així mateix m'ho passava bé.

He dit que el Sr. Reus era una persona major, però pensant-ho bé, encara que a mi m'ho pareixia, era molt jove. Vist des d'ara, fixau-vos que va començar de superior en el Seminari l'any 1957, quan tenia 28 anys i se'n va anar de rector a Sant Francesc de Paula l'any 1961, quan en tenia 32.

Com a condeixebles podem recordar dos campaments d'estiu que vàrem fer amb ell, un a Sa Ràpita i un altre a Cabrera, del qual en conservam una crònica molt sucosa: "A Cabrera s'ha dit". Ell se'n cuidava de tot, encara que ens feia col·laborar en tot. Era un bon company i un bon organitzador. També record haver anat de paquet en la seva moto Vespa a Porto-Cristo a passar uns dies amb els seminaristes de Manacor.

Prova del seu bon caràcter és que després d'haver deixat la seva tasca de formador en el Seminari, el Sr. Reus va mantenir sempre una relació amistosa amb els seus antics seminaristes, amb els quals va tenir l'ocasió de retrobar-se.

Si les ressenyes biogràfiques que li han fet o li faran no ho diuen abastament, vull destacar algunes de les seves aficions: de quan era més jove, la cuina i la fotografia, i de més gran la seva gran dedicació a la història, sobretot a la del seu poble de Campos, cosa que ho demostra una llista llarga d'obres impreses seves que traspuen un gran amor a la terra, a la cultura popular i a l'herència rebuda dels nostres avantpassats. També es va dedicar en cos i ànima a la investigació de la vida de Sor Maria Rafela, natural de Campos, fundadora de la Congregació de les Missioneres dels Sagrats Cors, i a la promoció del seu procés de canonització.

Que descansi en pau "l'àngel Reus".

“RECORDS” de Mn. Pere Xamena Fiol

Coincidint quasi dia per dia la sortida del número 38 de la nostra revista *Modèlics i modelicons* amb la mort del nostre estimat D. Pere Xamena, ja no va ser possible que ell donàs complida resposta a la meua sol·licitud que, en un articlel meu, li demanava que publicàs o, en tot cas, ens atorgàs permís per a publicar nosaltres mateixos aquest recull de RECORDS que tenia escrits sobre aspectes de la seva vida i, molt especialment, del seus anys de Seminari, primer com a alumne i després com a superior i professor d'aquella institució. Ell, que era assidu lector de la nostra revista, ja no va poder llegir el nostre requeriment.

Ara però, gràcies als bons oficis del nostre amic Bartomeu Tauler envers els hereus del seu legat cultural, la seva família ens ha atorgat aquest permís que tant desitjàvem. Des d'aquestes retxes volem donar complides gràcies al seu nebot i renebodes per aquest permís atorgat, fent així possible que aquests escrits no es perdin dins l'oblit com possiblement hagués succeït.

El nostre pla inicial era recollir només aquelles planes que feien referència als esmentats anys de la seva relació i vivència en el Seminari. Ara, però, una vegada rellegit tot aquest recull de RECORDS, hem pensat que no seria encertat deixar de publicar tot el conjunt, ja que en ell es reflecteix també com era ell com a persona, com a sacerdot, així com també les seves relacions i aspectes familiars i la seva relació amb el seu poble nadiu, Felanitx, que tant va estimar durant tota la vida. Pensam que així queda més complida la nostra tasca que gustosament hem emprès.

El nostre treball ha consistit únicament a escanejar les pàgines originals escrites per ell en l'ordinador i traslladar-les talment com ell les va imprimir, la qual cosa implica que no hem volgut retocar ni corregir res, ni tan sols la tipografia de l'original, malgrat ell segurament no ho hagués fet així, ans al contrari, amb seguretat l'hagués revisat acuradament abans de donar-lo a la impremta. Nosaltres hem decidit respectar intacte l'original que ell va deixar.¹

Voldriem que aquesta edició nostra dels RECORDS de D. Pere constituís un homenatge ben sentit de part nostra al que fou el nostre professor i que tan grat record deixà entre nosaltres. Descansi en pau el bon amic després de tants d'anys de treballar en profit de l'Església i del poble de Mallorca. Adéu-siau! Nosaltres *notarem a faltar el seu somriure*.

Reiteram finalment el nostre agraïment al seus hereus per haver-nos atorgat aquest permís que ell ja no ens va poder donar en vida. Moltes gràcies de tot cor.

Jaume Sancho

Cala Gamba, juny 2015

¹ L'edició digital (pdf) d'aquest recull de RECORDS que hem elaborat està a disposició de qualsevol interessat que la sol·liciti.

Pere Xamena, superior del Seminari

Don Pere Xamena era una persona entranyable. Ens fou suficient per comprovar-ho el fet d'haver-lo tengut com a professor en tres assignatures (geometria a 5^è, història de la literatura a 7^è i història de la filosofia a 8^è).

Amb la intenció de conèixer-lo més de prop em vaig dirigir a la Residència de St. Pere i St. Bernat, que ja comença a ser com una segona seu de la nostra revista a causa de les taules rodones que hi realitzam.

En aquesta residència hi viuen alguns capellans que tengueren la sort d'haver tengut el Sr. Xamena de superior durant un curs de filosofia i tots ells tots els de teologia. I amb ells vaig mantenir una llarga i entretenguda conversa, el contingut de la qual no era altre que la persona de D. Pere.

Els contertulians eren En Joan Servera, En Joan Font, En Pere Torres i En Joan Crespí. Els tres primers eren condeixebles i foren ordenats l'any 1954. En Joan Crespí, en canvi, havia estat ordenat tres anys abans (1951). Quasi al final de la conversa s'hi afegí En Jaume Capó que havia estat ordenat l'any 1949 i que també havia estat a les ordes del Sr. Xamena.

És ben normal que quan un vol recordar fets antics, la memòria ens jugui una mala passada creant dubtes sobre el material a recordar. Doncs, això és el que passà quan volgueren recordar quina assignatura els havia impartit D. Pere. Després d'una breu discussió convengueren que els havia donat àlgebra i trigonometria.

Però en el que coincidiren tots quatre fou en la manera de descriure el seu tarannà: indecís, dubitatiu, nerviós, preocupat pels seminaristes que estaven a la seva cura, i sobretot una bona persona. Una menció especial feren al fet que D. Pere sempre tributava una obediència quasi cega cap al rector, que aleshores era el Sr. Torres Gost, fins i tot en aquells aspectes que ell evidentment no compartia. Era un home que quasi sempre es trobava entre l'espasa i la paret, afirmaren.

No degué rebre com una bona notícia l'encàrrec d'anar com a superior del seminari, tal com es pot deduir del que digué a En J. Crespí: "No creguis que he vingut aquí de gust. He vingut perquè m'hi han enviat".

En Pere Torres afirmà que el Sr. Xamena fou l'únic superior al qual no li interessava únicament l'observança del reglament sinó sobretot el bé de les persones a ell encomanades i que passava molta ànsia pels que tenien problemes. I acabà afirmant que ell l'aprecià com mai no ha apreciat ningú.

En Joan Font remarcà l'esforç que feia per fer-se entendre dins les seves classes, aixecant-se de la cadira reiteradament, anant a la pissarra i emprant tota classe d'estratègies per deixar clares les idees que explicava. (D'això nosaltres en som testimonis).

Sobre el seu caràcter humanitari i bondadós En Pere Torres contà una anècdota personal. Digué: “Un dia jo em trobava capficat i no tenia ganes de parlar amb ningú. Algú degué avisar el superior i aquest em cridà per ajudar-me a solucionar els meus problemes exercint el paper de psicòleg”.

En J. Servera rubricà l'interès de D. Pere per la psicologia manifestant que un dia el trobà llegint un llibre d'aquesta matèria. (Vull fer notar que en aquells temps encara no existia l'especialitat de psicologia en les Universitats espanyoles, però sí que circulaven llibres que tractaven aquests temes. Un dels quals que recordà En Joan i que es féu famós en el Seminari es deia “*La psicología profunda ayuda al sacerdote*”).

En Joan Font va intervenir dient que segurament no hi havia cap assignatura amb el nom de psicologia perquè aquesta es considerava una matèria transversal, present en totes les assignatures.

Tampoc no faltaren al·lusions a la seva espiritualitat. En Crespí afirmà que el Sr. Xamena un dia li confià el seu interès per la vida contemplativa. I en Pere Torres afegí que a ell li digué que tot seminarista hauria de tenir una experiència profunda de fe, perquè aquesta marca tota la vida.

En J. Font corrobora aquest pensament afirmant que efectivament D. Pere era un home de fe, però no d'una forma extrema.

Tant En J. Servera com En Pere estaven d'acord que el comportament del seu curs vers el Sr. Xamena no sempre fou tan respectuós com caldria haver estat, però que això era degut a la confiança que els inspirava, fruit de la manera franca d'actuar i la bonhomia del superior.

Donada aquesta bondat seva i les ganes dels seminaristes de fer bromes, més d'una vegada es va veure embolicat amb les seves entremaliadures, com la que contà En J. Crespí i que té com a protagonista N'Albert Casanovas. Aquest havia de patir una dolentia dels seus companys. A tal efecte col·locaren un poal amb aigua damunt la porta de forma que, obrint-la, es vessàs tot el seu contingut sobre el possible visitant. Però la casualitat provocà que no fos N'Albert el primer a arribar, sinó el Sr. Xamena, que anava a parlar amb N'Albert. Quan el superior s'hagué canviat la roba, visità En Crespí, que era un dels més sospitosos i el trobà llegint “*el amor de los amores*” de Ricardo Leon. En Joan, en donar-se compte que entrava el superior a la seva habitació, hàbilment posà la novel·la davall el llibre de text (Tankerey). El superior es disculpà de la seva irrupció i se n'anà a seguir les investigacions.

Les reiterades apagades de llum en aquell casal del seminari vell també foren ocasió de no poques entremaliadures. Una d'elles també tengué En Joan i el pobre Sr. Xamena de protagonistes. En Crespí, aprofitant la foscor de l'apagada, s'enfocà una llanterna a la barra, s'apropà algú i, en veure aquella “aparició” arrancà a córrer i En Joan el seguia i quan estava a punt d'agafar-lo se n'adonà que no era altre que el Sr. Xamena. En Joan ens digué que mai no havia baixat l'escala tan de pressa com la baixà aquell dia.

Tots afirmaren que una prova més del bon caràcter de D. Pere era la facilitat que tenia de demanar perdó i la cura que posava a no perjudicar ningú.

Això sí, vaig adonar-me que els tres condeixebles citats (els ordenats l'any 1954) mostraven una visió més benèvola de D. Pere que En Joan Crespí, que l'havia tengut tres anys abans. ¿No seria perquè havia tornat més comprensiu i li havia fuit una mica la por al rector?

En Crespí parlà també de la importància que tenia el silenci. Fins i tot el director espiritual parlava del “silenci mental”, que devia ser com “evitar opinar”. En Joan mateix va reconèixer que quasi tots els càstigs que li imposaren eren per no respectar l'ascètica del silenci, i contà que el Sr. Xamena els deia que en tocar la campana, la paraula havia de quedar interrompuda. Si no ho feien així eren castigats a fer una setmana de fàmulos.

Aquest fou el càstig que D. Pere aplicà a un grup de teòlegs que, en contra del que deia el reglament, baixaren del terrat conversant. Aquest càstig fou assumit no tan sols pels que havien comès la irregularitat sinó pels que n'eren innocents. Tan sols hi hagué una excepció: la d'un condeixeble que sempre volgué cantar “extra corum” i que per aquest motiu guanyà l'antipatia dels condeixebles. Un dels castigats, exercint de fàmulo, es venjà de l'insolidari condeixeble deixant-lo sense el plat de sopa, cosa que fou corregida pel superior que aquell dia presidia el menjador.

Al final del dia, després de sopar, tenien un quart d'hora de reunió que era aprofitada per aclarir qualche tema del reglament. La solien dirigir els prefectes, però en les reunions del curs d'En J. Crespí solia ser el mateix Sr. Xamena el que les dirigia. Una possible explicació d'aquesta diferència podria ser que aquell curs era més donat a fer bromes, com la que feren la nit dels morts a N'Albertí posant-li dins el llit un gerricó pintat de calavera. En Crespí diu que el crit que pegà se sentí per tota la casa. O la que patí el mateix Joan que en una ocasió es despertà al terrat (Li havien traslladat els condeixebles mentre ell dormia).

Però la broma més sonada, sense cap dubte, fou la que dugué a terme N'Eugeni Segura. D. Pere estava aprofitant la dita reunió per fer una “filípica” als alumnes teòlegs perquè havien provocat una degradació d'aquest acte, que en teoria havia de ser formatiu. Mentre els recriminava aquesta afició a fer bromes, arribà el dit Eugeni, i desconeixent totalment el que estava passant, s'acostà amb una granereta xopa, d'aquelles que sol haver-hi en els banys per fer neta la tassa del vàter, i entonant “l'asperges” ja estava a punt de beneir el grup amb aquell “salpasser”.

Quan D. Pere l'afinà li preguntà què amagava. I mentre En Segura seguia amagant la granereta, el Sr. Xamena li donava voltes per descobrir l'artefacte. Tot això, com és natural, harmonitzat per les sonores rialles dels companys. El superior, descoberta la broma, digué: “Idò, ho veis?... Això no pot ser”. La campana anuncià el final d'aquell acte tràgicòmic.

Ja quasi al final de la conversa aparegué En Jaume Capó i va descriure D. Pere com un home summament nerviós, llest, bondadós però que no sabia governar.

El superior, que era ben conscient d'aquesta manca, decidí seguir l'infal·lible consell del “divide et vincas”. Donat que els cursos de teologia formaven un grup molt compacte, el dividí en dues seccions. Per una part els de tercer i quart, que ja eren tonsurats i solien ser tractats amb més tolerància (mai no es castigava un tonsurat, encara que el Sr. Ollers

digués en una ocasió que molts que duïen coroneta podrien dur una tallada de rave damunt el cap), i per l'altre els de segon (grup més nombrós). Els de cinquè constituïen un grup a part, més lliure i amb més sortides a l'exterior. Aquest grup derivà al que posteriorment fou anomenat “curs del convictori” i finalment al que coneguérem nosaltres (invenció de Pere Sureda) com a “curs de la Domus Assumptae”. Els alumnes de primer no eren considerats aquell temps com alumnes de teologia, sinó més bé com un curs pont amb assignatures de filosofia i una introducció a la teologia.

El Sr. Xamena, que no era home d'imposicions, ho volgué fer democràticament. I aquí és on succeí el miracle: Tots (manco el de sempre) votaren “no” i el resultat fou “sí”.

L'escrutini, que havia començat amb una perorata del Sr Xamena, acabà amb el cant de l'himne oficial, amb lletra de Guillem Bennasar, poeta de la secció, i amb els arranjaments musicals de Caldés.

La tonada era treta d'una cançó que es cantava en algunes processons de Muro. Vet aquí la lletra de l'himne:

Amb el cor ple de recança
mig partim la secció,
mes vivint la recordança
adéu hores de gaubança
que endolciu la germanor,
mes vivint la recordança
serà més gran la germanor.

(En Crespí digué que amb aquesta mesura mai no s'aconseguí separar el grup)

En Jaume Capó afegí que en el seu temps el que importava per damunt de tot era l'ordre, la disciplina.

Entre fet i fet passaren dues hores sense adonar-me'n i, resumint molt, jo diria que D. Pere fou entranyablement apreciat per tots cinc, i que les diferències d'opinió no eren essencials. Tots el qualificaren com un bon home, feel al seu paper, preocupat per fer bé les coses, amb una gran capacitat de comprensió, però sense les qualitats que corresponen a un líder.

Jo pens que el paper que hagué d'exercir en el Seminari el degué fer sofrir bastant i no degué ser l'episodi més tranquil de la seva vida, tal com es pot entendre arran d'aquesta expressió dita a En Gabriel Reus, recentment traspassat: “Si en el judici final, Jesús no em parla del Seminari, jo tampoc no n'hi parlaré”.

Imatge d'un homenatge a Pere Xamena a Felanitx.

Toni Bennasar Cirer

Mossèn Pere Xamena i Fiol. Historiador

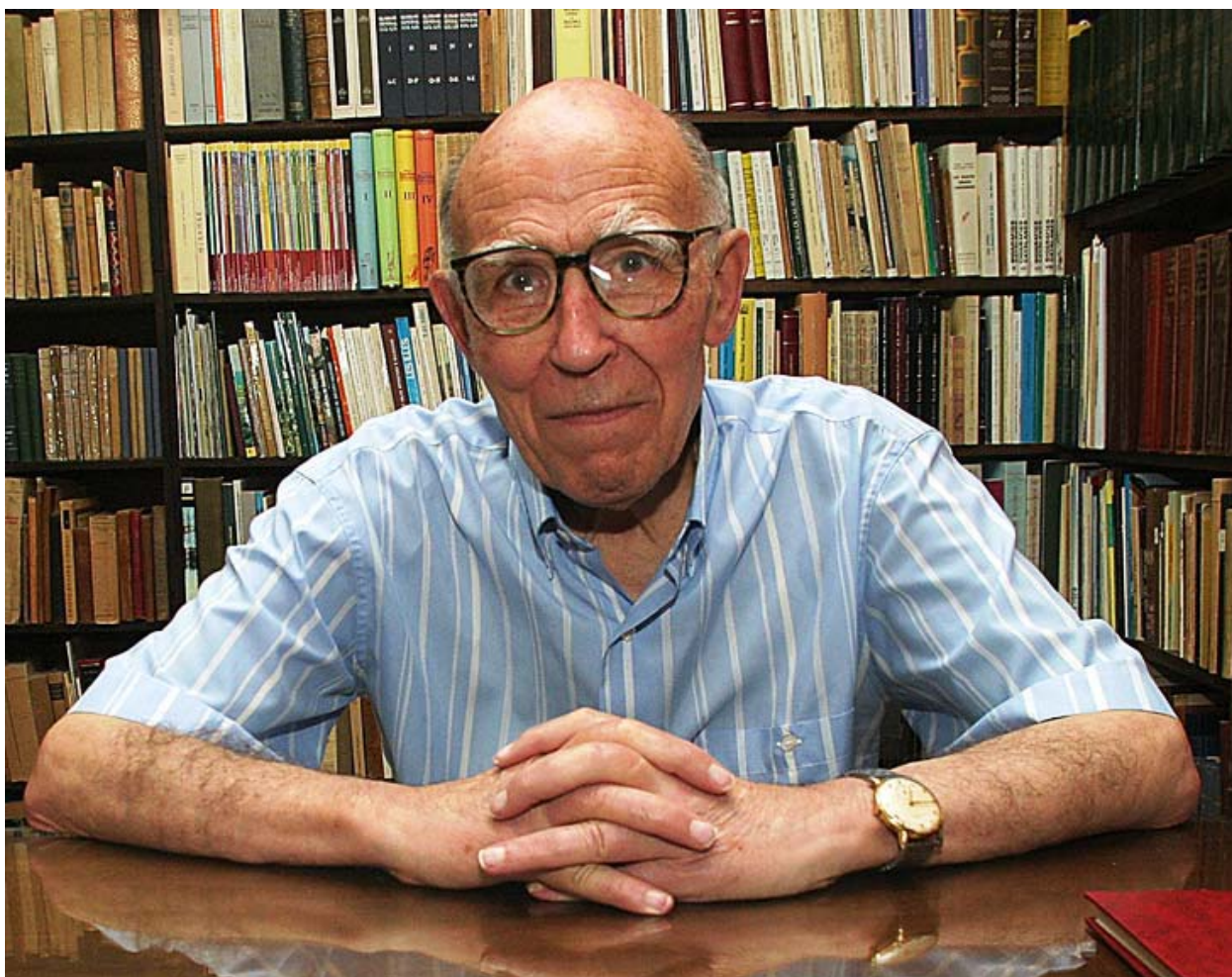

1918-2015

Pere Fiol Tornila

Volem acostar-nos al prevere felanitxer, recentment mort (22.05.2015) i que molts de nosaltres tinguérem com a professor d'Àlgebra, Oratòria, Història de la Literatura i Història de la Filosofia. Matèries ben disperses que més que res ens parlen de la disponibilitat d'un capellà i de la saviesa i intel·ligència de qui sabia posar-se al lloc que l'obediència li donava.

Cal partir de com estava estructurat el Seminari. El seminarista Xamena hi va tenir tres Rectors: Bartomeu Pasqual i Marroig (1915-1939), Miquel Alcover i Castanyer (1939-1940) i Josep Rosell i Santomà (1940-1948), qui seria el qui, als pocs anys de l'ordenació sacerdotal (1942) el crida (1945) perquè sigui el Prefecte de Disciplina del Seminari i doni les matèries que facin falta, perquè l'estructura del Seminari funcioni sense grinyolar.

Sens dubte Xamena havia estat un bon alumne i un bon seminarista, a posta el Sr. Rosell posà els ulls en ell, i el crida perquè sigui el Prefecte de Disciplina del Seminari. Va començar el curs 1930/31 gaudint d'una beca i

participant ja en el Certamen. He de dir que va fer sis treballs de Certamen: tres històrics, dos d'exegesi bíblica i un de teologia. Sols deixà de participar en el certàmens els anys 1938 i 1939, sens dubte per raons de servei militar, doncs fou mobilitzat.

Els treballs històrics foren:

- 1936 Monografia històrica de la Iglesia parroquial de Sant Miquel de Felanitx 123 pàgines
- 1937 El cisma de Oriente: notas históricas y actividades de la Iglesia para la unión según la encíclica Rerum Orientalium 110 pàgines
- 1940 Explicación de una o de algunas de las Leyes palatinas escritas en latín por el Rey Don Jaime III de Mallorca 48 pàgines

Els treballs exegetics foren:

- 1935 Colección de textos del Nuevo Testamento griego que ofrecen alguna particularidad filológica o arqueológica (Hechos 9,1-9) 106 pàgines.
- 1942 Estudio exegetico de los pasajes del Antiguo Testamento citados por San Pablo en su epístola a los Romanos. 72 pàgines

Treball teològic:

- 1941 Estudio teológico-litúrgico sobre la epiclesis en la consagración de la eucaristía. 51 pàgines

Pens també que, a Felanitx estant, tenia bones relacions amb So Capellà Bo, Mn. Cosme Bauçà i Adrover (1871-1959), prevere felanitxer qui havia tingut dues temporades americanes. Ordenat l'any 1895, el 1899 passà a Brasil, a la diòcesi d'Amazonas, on hi romangué fins l'any 1901. Allà fou professor d'Història de l'Església al seminari de Nossa Sra. de Carmo. El clima no li anà gaire bé i retornà a Felanitx, per tornar obrir una nova etapa americana de 1905 a 1913, aquesta vegada a Argentina, a la diòcesi de Santa Fe, on ja publicà un recull de cançons catalanes **"Flors semprevives"** (1911). Retornat a Mallorca restà a Felanitx donant-se a la investigació històrica, fruit de la qual són els sis volums de la Història de Felanitx, publicats entre 1921-1948. Fou nomenat Académico de la Real Academia Hispano Americana de Ciencias y Artes de Cádiz, i a Mallorca fou membre de l'Acadèmia Mallorquina d'Estudis Geneològics. Quan morí (1959) es creà la Fundació Cosme Bauçà, de la qual Mn. Xamena en fou nomenat President l'any 1963, organitzant-ne el Museu i la Biblioteca. Aquest mateix any fou nomenat, per part de l'Ajuntament, Arxiver Municipal i Cronista de la Ciutat, treball que bé es mostra en la publicació que féu del Catàleg de l'Arxiu. L'any 1967 l'Ajuntament de Felanitx li concedí la Medalla de la Ciutat, l'any 1972 fou declarat Fill Il·lustre de la ciutat de Felanitx i l'any 1990 la Fundació Jaume I de Barcelona, li donà el premi d' Actuació Cívica Catalana.

Per què he dit tot això? Perquè la feina feta pel *capellà bo* marcà la feina històrica que Xamena podia fer. Cal dir que, al Seminari, Xamena visqué anys ben convulsos, ja que al rectorat de Rosell 1940-1948 seguí la creació del Seminari Menor amb Rector propi, Mn. Miquel Moncadas i Noguera (1948-1956), però això, per a Xamena, no vol dir res, ja que el Seminari Menor s'instal·là a l'edifici que cediren els P. Agustins al Carrer del Socors, i d'allà passà al Seminari Nou, a Son Gibert, fins que es reunificà el Rectorat en la persona de Mn. Francesc Payeras i Mulet (1956-1960), però al Seminari Major

hi hagué el Rectorat de Mn. Bartomeu Torres i Gost 1949-1954, on hi hagué molt de brou entre el Rector i el Bisbe Hervàs, i Xamena estava en mig. El bienni 1954-1956 que jurídicament el Rector era el propi Bisbe Hervàs i totes les coses del dia a dia queien sobre Xamena, qui ho havia de consultar amb el Sr. Bisbe.

Arribat el Bisbe Enciso l'any 1955, sens dubte les coses canviaren. Arribà Payeras, hi hagué el trasllat al Seminari Nou, i les coses tornaren agafar el seu ritme, i les activitats acadèmiques de Xamena trobaren altres camps: Matemàtiques, Àlgebra, Literatura, Història de la Filosofia.... Amb Sureda, qui havia estat seminarista de 1921-1933, no crec que tinguessin gaire relació, però sí quan Sureda fou Director Espiritual interí del Seminari de 1948 a 1951, doncs Xamena ja era el Prefecte de Disciplina. Serà durant el rectorat de Sureda 1960-1968 quan deixarà per complet el Seminari i es reintegrarà a Felanitx, rebutjant tota altra oferta que li arribava, i així ha pogut estar al servei de la seva gent i de la investigació història el període més llarg de la seva vida 1962-2015, 53 anys.

Quines obres ens ha deixat escrites? Són moltes i variades. En principi podem fer tres blocs:

I Obres personals

II Obres en col·laboració

III Articles, Programes...

I.- O B R E S P E R S O N A L S

1960 Demografia Retrospectiva de Felanitx 1730-1959

Separata del Semanario Felanitx, núm. 1157-1168

1962 Pregó de Setmana Santa.

(tracta de les festes religioses que feien els PP. Agustins a Felanitx).

1964 Rincones de Nuestra Historia. Volum I. Separata del Semanario Felanitx. Editorial Ramon Llull.

1965 Rincones de Nuestra Historia Volum II

1965 Resum de Història de Mallorca 132 pàgines. Editat a Felanitx i posteriorment L'Editorial Moll n'ha fet múltiples edicions.

1965 Parròquies i Vicaries de Felanitx. Felanitx 1965

1970 Rincones de Nuestra Historia. Volum III

1974 Rincones de Nuestra Historia Volum IV

1975 Història de Felanitx. Volum II Del segle XVII al XX. 296 pàgines. Ajuntament de Felanitx.

1975 El Siglo XVI en Historia de Mallorca coordinada per J. Mascaró Pasarius. Volum II, pàgines 281-288

1976 Felanitx ahir. Col·lecció de dues-centes fotografies retrospectives de Felanitx.

1980 Religiosas Trinitarias de Mallorca (Reseña Històrica) Mallorca. Gráficas Miramar 216 pàgines.

1981 Es Sindicat (Ressenya històrica del "Celler Felanitx Societat Cooperativa Limitada" 1919-1989. Felanitx J. Llopis.

1983 Els carrers de Felanitx . 88 pàgines. Felanitx.

1985 Rincones de Nuestra Historia. Felanitx 386 pàgines.

1986 Catàleg de la secció històrica de l'Arxiu Municipal de Felanitx. Felanitx. Graf. Llopis. 41 pàgines

- 1989 Visita a l'església parroquial de Sant Miquel de Felanitx.
Felanitx. Graf. Llopis 39 pàgines.
- 1990 El problema dels bandejats a Mallorca.
Conferència de dia 31.10.1989 a les Aules de Cultura Popular del Centre Social De la Conselleria de Cultura. Ajuntament de Manacor 1990.
Papers de Sa Torre. Aplecs de cultura i ciències socials. Núm. 17
- 1991 Felanitx ahir II col·lecció de dues-centes fotografies retrospectives de Felanitx. 112 pàgines, editat per l'Ajuntament de Felanitx.
- 1991 Felanitx mot a mot. 276 pàgines.
- 1991 Anys enrera: Felanitx 1963-1983. 824 pàgines.
- 1993 Memòria històrica de la catàstrofe de Felanitx 1844.
Miquel Font editor. Palma 1993
- 1994 Visita a l'Església del Convent de Sant Agustí de Felanitx.
- 1995 Els malnoms de Felanitx. Centre Cultural de Felanitx.
- 1999 Mallorca Die Geschichte. Eine Zusammenfassung. Palma de Mallorca.
Artifex Cultural.
- 2000 Anys enrera Felanitx 1560-1930, Felanitx, Fundació Barceló.
- 2002 Esteva Bordoy Colom. Consueta Parroquial, Felanitx segle XVIII,
Felanitx. Ajuntament de Felanitx.
- 2006 Estampa de la Mallorca del segle XVII. Registres de la Cúria Reial de Felanitx.
Transcripció i notes Pere Xamena Fiol. Col·lecció Una bella història.
Biblioteca d'autors felanitxers, nº 1. 212 pàgines

II.- OBRES EN COL·LABORACIÓ

- 1975 La fundació de la vila de Felanitx. Amb col·laboració amb Ramon Rosselló Vaquer. Separata de la revista Felanitx núm. 1921-1923 Edi.Ramon Llull
- 1976 Història de Felanitx (V. 1) amb col·laboració amb Ramon Rosselló i Vaquer. Ajuntament de Felanitx. 288 pàgines
- 1986 Història de l'Església a Mallorca 444 pàgines amb col·laboració amb Francesc Riera, Editorial Moll, Col·lecció Els treballs i els dies número 29
- 1990 Noticiario Teatino de Felanitx (Mallorca) amb col·laboració amb Francesc Riera. Publicat en la revista Regnum Dei núm. 120 Roma Jan-dec. 1990
Pàgines 377-384
- 2013 Catàlegs dels arxius de la parròquia i del convent de Felanitx. Pere Xamena Fiol, Margalida Obrador Bennàsar. Edició. Fundació Museu Cosme Bauçà. 400 pàgines

III.- ARTICLES. PROGRAMES

- 1965 Felanitx. En Ferias y fiestas 1965.
- 1984 Les dues exclaustracions dels frares del Convent (1821-1835)
En Felanitx. Ferias y fiestas 1984
- 1985 Mn. Bartomeu Caldentey, el felanitxer primer impressor de Mallorca.
En Felanitx. Ferias y fiestas 1985
- 1988 D. Bartomeu Quetglas i la cooperativa de treballadors de Felanitx.
En Comunicació. Revista del CETEM Gener-Abril 1988 pàg. 54-55. 65-66
- 2002 Les parròquies de Mallorca des de la restauració de la seu episcopal fins avui.
En Comunicació. Revista del CETEM núm 104 (2002) pàgines 79-104

El nostre convidat

JOAN BONET

El consell de redacció de Modèlics no tengué cap dubte que, en el present número de la nostra revista, el nostre convidat no podia ser altre que en Joan Bonet, l'autèntic dinamitzador de les ja famoses i entranyables diades dels “amics del Seminari”

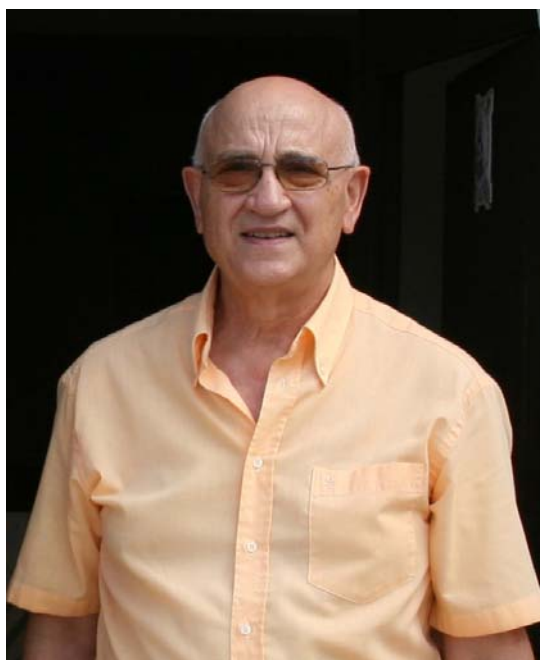
Per emprar uns vocables d'un bon amic d'en Joan, he de dir que ell és considerat el “factor” de les diades, mentre que en Joan Barceló n'és el “mentor”.

De la conversa que habitualment tenc amb tots els convidats, se'm va manifestar d'una forma diàfana la gran amistat que en Joan professa amb els seus condeixebles i una fonda complicitat amb tots els que habitaren aquella gran llar de Son Gibert. (En Toni Galmés ho expressa així: “Som com a germans de llet de pot”).

D'en Joan podria recalcar moltes qualitats, però crec que una sobresurt per damunt totes: la seva generositat i entrega als altres passant per damunt del propi interès. Quantes hores al telèfon preparant esdeveniments quan encara no disposàvem de la tecnologia actual !.

Esportista com ningú. Campió de javelina en les Olimpíades del Seminari, fundador de l'Hispania de basquet de Lluçmajor, subcampió en el campionat militar d'Espanya, en la modlitat del basquet, etc.

Moltes altres virtuts podria enumerar, però ara és l'hora d'escoltar-lo a ell.

1- Parla'ns de la teva entrada al seminari. Què o qui hi influí?

El Vicari del meu poble, Lluçmajor, juntament amb el meu pare, van decidir enviar-me al Seminari, i, tot i que jo era reticent a fer la carrera de sacerdot, a la fi van arribar a

convèncer-me, encara que el meu pare ho va fer perquè pogués estudiar ja que érem d'una família molt humil i no podien sufragar els estudis.

2- Com fou l'estada en el seminari? Aspectes positius i negatius.

L'estada va ser molt positiva ja que no vaig tenir molts problemes amb els estudis, no era dels més intel·ligents, ni dels menys i a part era bastant esportista, sobretot en futbol, vaig ser el campió "medalla d'or" de javelina en les cèlebres Olimpíades del Seminari. Vam aprendre a jugar a "voleibol", a "bàsquet", a tennis sense xarxa i sense límits (amb raquetes de fusta fetes pel pare de Joan Caldentey que era fuster). En els esbarjos, "recreos", al camp de futbol érem 20 contra 20 o més. "Haviem de espavilar-nos" per poder tocar la pilota una o dues vegades. Competíem per cursos en futbol, bàsquet, voleibol, olimpíades, etc.

El principal aspecte positiu va ser, sense adonar-me'n, estar immers dins d'una gran família, especialment el mateix curs i diversos personatges que em van ajudar molt al fet que, durant els més de cinc anys que vaig estar al Seminari fossin més suportables. Recordo amb molt afecte superiors i professors, Sr. Sureda (Rector del Seminari), Sr. Orvay, Sr. Esteva, Sr. Escalles, Sr. Xamena, Sr. Pérez (professor d'història) Sr. Batle, Sr. Sacanell (una tia de la meua mare havia estat de minyona a casa seva a Felanitx), prefectes (Miquel Orell, Joan Caldentey, Rafel Servera, Joan Puigrós, Anselm Alvarez, Pere Vallès, Julià Cifre, Joan Mora, i altres que ara no recordo, que feien l'impossible per substituir els nostres pares. També no puc deixar de recordar les monges que tant ens van cuidar, el porter i conductor de la furgoneta DKV, Francisco. Era un senyor d'una gran bondat.

Record que, un cert dia, quan Francisco acompanyava els professors amb la furgoneta, a la seva dreta portava D. Pedro Sureda, i en incorporar-se al carrer principal, va dir: D. Pedro, ve algú? D. Pedro Sureda, amb la parsimònia que el caracteritzava, va contestar, d e ... l a ... m e v a part i PATAPAM !!! Francisco ja havia arrencat i un cotxe li va donar un cop.

La missió dels educadors crec que era evitar l'enyorança cap als nostres pares, germans, família, amics del poble, el nostre barri, etc. i per això havíem de refugiar-nos en aquest desconegut col·lectiu, que a partir de l'entrada en el Seminari, anava a ser la nostra nova família.

La dura disciplina que ens imposaven va tenir aspectes força negatius precisament per pertànyer a un col·lectiu cristià, sent la base doctrinal la pau, l'amor, la justícia, el respecte.

Els moments més tristos que recordo van ser, després del sopar, les reunions diàries, dels 3 primers cursos, en què, públicament citaven als que tenien faltes d'estudi, silenci i puntualitat, amb càstigs físics. A aquesta sala li dèiem "La Sala de les tortures"

També havíem de lliurar amb freqüència una llista amb els "defectes" dels companys, al Sr. Soler.

Cal tenir en compte que en aquesta època els educadors de totes les escoles i els pares també castigaven físicament.

3- Quina relació tengueres amb D. Baltasar Soler?

Ell era el responsable que va triar l'església de la dura disciplina a què estàvem sotmesos, ja que aplicava el "Reglament" que li havien encomanat amb molt poc criteri. A vegades, en algun moment de la meua vida (la mili, molts moments difícils que hem passat a la vida laboral, familiar, amics,) he pensat que potser aquella dura disciplina m'ha ajudat a superar aquests moments difícils que ens depara la convivència diària.

No m'atreiria a jutjar avui a cap persona per la seva actuació en aquella època. Estic segur que el Sr. Soler creia que actuava d'una manera justa i que era un bé per a la nostra educació, tal com feien els nostres pares quan ens donaven una bufetada.

La relació amb ell era bastant normal. Era el professor de gramàtica espanyola i a mi aquesta assignatura m'anava bé i durant els 5 anys que el vaig tenir de superior vaig aconseguir passar un tant desapercebut en la seva relació, excepte en aquest petit relat que us explico.

Jo, des de petit, era molt propens a tenir migranyes i molts dies demanava una aspirina a les monges. Un dia, feia mig any que era al Seminari, el Sr. Soler em va dir que m'acompanyarien a l'oculista (suposo per les vegades que em queixava de mal de cap). Em van posar unes gotes per dilatar la pupil·la i en arribar al Seminari teníem classe amb el Sr. Soler i li vaig comentar que a causa d'unes gotes que m'havia posat l'oculista tenia la visió molt borrosa i no havia pogut estudiar. Li va faltar temps per demanar-me la lliçó, em va fer pujar a la tarima i em va clavar dos mastegots a la cara i un pessic de mitja volta al braç. Després de la classe, plorant com una Magdalena vaig anar a veure el Sr. Vicens Orvay, director espiritual que ja coneixia perquè va estar a Lluçmajor. Lògicament em va animar a oblidar aquesta situació. Jo havia cridat el meu pare, però tot va quedar en res.

Va ser l'única vegada que vaig rebre un càstig físic, però patíem molt pels amics que eren freqüentment "castigats", senzillament per actuar com nens.

4- Per què abandonares el Seminari? Fou difícil prendre aquesta decisió?

Al juny de cada any, en acabar el curs, i després de gairebé un mes de diarrea pels exàmens, tenia foc a les sabates per sortir cap al meu poble, amb l'única nostàlgia d'acomiar-me de tots els amics.

És difícil descriure les sensacions de felicitat que sentia en veure de lluny el campanar de l'església de Lluçmajor, abraçar els meus pares, germà, avis i visitar de seguida la meua colla d'amics.

El primer que deia al meu pare era "he aprovat el curs, però no vull tornar al Seminari", però, la resposta sempre era la mateixa "has de tornar amb un peu davant de l'altre, ja que és l'única manera de poder tenir estudis". I sempre s'aplicava aquest article. Primer i únic. Després venien les obligacions religioses, ajudar a la Missa, rosari, visita, etc. Mitjançant un control per escrit que ens obligava a emplenar el Sr. Soler. A Lluçmajor hi havia uns sis capellans i per això havies de dedicar molt de temps a l'Església. A l'agost passàvem uns 10 dies meravellosos de convivències al Seminari, per evitar que les ovelles es descarrilessin. També cada any anava a agafar ametlles per poder pagar els llibres del proper curs. Ja una mica més gran, anava a llocs prohibits pel Sr. Soler: a la platja, al cinema, al futbol, etc. Una vegada vaig anar a veure "Los Diez Mandamientos" amb permís del Vicari i el vaig anotar en el full de control per al Sr. Soler i, espifiada total!!! Targeta vermella, jo ja em preparava per rebre el corresponent mastegot, encara sort que no em va pegar. Alguns estius vam anar de càmping (La Victòria i Cabrera) organitzats pel Seminari, van ser uns dies inoblidables.

En les vacances de desembre de l'any 1965, cursant primer de Filosofia, vaig decidir "deixar" el Seminari definitivament (i això que D. Jaume Cabrer, Director Espiritual de Filosofia, m'havia convençut perquè acabés el Curs), li vaig fallar però la decisió estava presa. Va ser molt difícil pel fet que sabia que havia de deixar per sempre aquells amics amb els quals havia conviscut els millors anys de la meua vida i em donava la sensació que, en anar-me'n, els perdria per sempre. La veritat és que els visitava assíduament.

Estava fent la mili, i juntament amb Guillem Vich, condeixeble meu, amb la vestimenta militar, els vam fer una visita molt agradable, compartint amb la majoria del nostre curs algunes vivències. En sortir, ens estava esperant D. Baltasar Soler i ens va aconsellar que era millor per a tots que no tornéssim a visitar-los. La seva reacció no ens va sorprendre i no li vam fer gaire cas.

Suposo que a causa de la nostàlgia de no conviure amb els meus amics, ja l'any 1969, vaig decidir organitzar un sopar de Curs i a partir d'aquell any, ha romàs sense interrupció fins a la data.

5- Quina repercussió ha tengut dins la teua vida allò que aprengueres a Son Gibert?

Lògicament, quan "deixaves" (era l'expressió "anar-te'n del Seminari"), semblava que el portaves marcat al front, com si d'un cap de bestiar es tractés. A part dels típics comentaris, sobretot de l'entorn del treball, "mira el "capellànet", "ves amb cura que aquest, sap llatí", "és un beat", "els ensenyaven a enganyar i a no ser enganyats", i tants d'altres.

Al principi em va costar una mica assimilar aquesta situació, però al poc temps ho vaig superar. Sempre he valorat molt el que vaig aprendre al Seminari i en tots els cercles que m'he mogut, família, amics, esport, treball, sabien que estava orgullós d'haver estat un estudiant de capellà i a causa dels valors apresos a la Casa Gran, sempre em vaig guanyar el respecte de gairebé tots ells. Jo repetiria.

6- Parla'ns de la feina que t'ha ocupat i de la família que has constituït.

La meua vocació i el meu somni eren dedicar-me a l'ensenyament, però quan parlava als meus pares d'anar-me'n de nou, la meua mare es posava a plorar al·legant que havia estat 6 anys fora de casa i que si me n'anava, em perdrien per sempre i al final vaig desistir.

El Batle del poble era molt aficionat al futbol i jo llavors jugava amb el CD Espanya. Un dia em va trucar (era el temps que feia la mili) i em va demanar si volia fer uns treballs administratius a l'Ajuntament i quan vaig acabar em va dir que quan acabés el servei militar podria entrar a treballar com administratiu interí. Era l'any 1967 i així ho vaig fer. Al poc temps vaig aprovar les oposicions i vaig estar treballant fins a l'any 1971.

A principis d'aquest any vaig rebre la trucada de D. Pep Sacanell, demanant-me si podia celebrar la cerimònia del meu casament (ell era el que revisava les documentacions que arribaven al Bisbat). La veritat que em vaig alegrar molt i lògicament vaig accedir a tan grata sorpresa.

Em vaig casar al maig de l'any 1971 i a l'agost vaig entrar a treballar a la Banca March. Dit d'una altra manera, de cobrar unes 7.000 ptes. mensuals, vaig passar a cobrar unes 15.000 ptes.

Celebració de la Missa Nova de Anselm Álvarez
Randa, 28 Desembre 1961

De la Banca March només puc parlar d'elogis ja que cuidava molt el tracte humà, encara que durant els 35 anys que vaig estar, vaig viure, com en la majoria d'empreses, tota mena de vicissituds. Només cal dir que els últims 20 anys, vaig estar treballant a la Central on érem uns 400 empleats i al meu departament, Divisió Internacional, més de 50 i això comporta que passin coses bones i

dolentes. Vaig fer molt bons amics.

Encara ara, de jubilats, tenen atencions mitjançant el Club Sa Banca cap al nostre col·lectiu de jubilats, de viatges, un dinar anual a Can Tronca (uns 300 jubilats), una cistella per Nadal...

Vam tenir una filla a l'any de casats, que com a pares, diem que és la millor. Es va casar amb un jove que tenia dues nenes, una de 5 anys i una altra de 6 mesos. Al cap d'uns anys van tenir una altra nena i al final un nen. L'edat actual és de: 17, 12, 4 i 1,5 anys. Tenim doncs 4 néts, i com padrins, diem que són els millors.

De la meua dona diré que portem 44 anys casats i com a marit, diré que és la millor.

7- Com va néixer la idea de les diades dels "Amics del Seminari"?

Cada any quan organitzava el dinar de curs, s'anaven afegint amics d'altres cursos, uns per no celebrar cap trobada amb el seu curs, altres perquè es trobaven en la seva salsa i els encantava compartir unes hores amb antics amics d'infància. Em vaig adonar que allò no era suficient ja que només podies parlar amb molt pocs i et quedaves amb ganes de passar més temps junts.

Un cert dia, Joan Barceló em va comentar que D. Jaume Cabrer es va oferir per fer una visita guiada a la Parròquia de la Verge del Dolors de Manacor i potser podríem aprofitar aquesta jornada per organitzar un dia cultural ja que la ciutat de Manacor ofereix moltes possibilitats .

Em va semblar una idea excel·lent ja que podria ser una bona ocasió per a dur a terme la idea de poder compartir junts tot un dia. A partir d'aquell moment, ens vam posar mans a l'obra. Joan Barceló va realitzar un magnífic programa i la resposta del col·lectiu va ser extraordinària.

8- *Hi hagué alguna experiència prèvia que vos animà a organitzar-les?*

Senzillament va ser arran del comentari anterior, totalment espontani.

9- *Pots analitzar les 4 diades fent notar la seva evolució i diferències?*

Els nostres amics Miquel Perales, Joan Martorell i Joan Brunet han creat i editat un extraordinari DVD de les quatre Diades, realment és un treball de veritables professionals, i per a nosaltres molt valuós, que resumeix molt bé aquests esdeveniments i que detallaré breument.

Aquest DVD s'ha ofert al col·lectiu, totalment gratuït i els creadors han assumit totes les despeses i el farem arribar a tots els que vulguin aconseguir-lo.

I Diada Cultural a Manacor. El 14 d'abril de 2012, va ser el començament d'una important etapa per al nostre col·lectiu. Vam passar un dia molt agradable. Visita guiada a l'Església, concert d'orgue per Eduardo Covas, visita a la Institució Mossèn Alcover, molt ben atesos per la directora Magdalena Gelabert, menjar al Bar S'Agrícola. Ens vam adonar que allò havia de tenir continuïtat, vam ser 33 persones.

Per a la propera Diada ens vam proposar, com a objectius prioritaris, recuperar la nostra Schola Cantorum, celebrar una missa "In Memoriam" dels nostres amics que ja no estan amb nosaltres i una petita conferència del personatge homenatjat.

II Diada Cultural a Petra. 18 de maig de 2013. Va ser en honor a Fra Juníper Serra en el seu 300 aniversari del seu naixement, i en aquesta Diada va debutar Sa Nostra Schola Cantorum. Es va celebrar una missa In Memoriam, concert d'Eduardo Covas, visita a l'església de Sant Bernardí i la Conferència a càrrec de Miquel Jaume. Dinar al celler de Petra. Es va notar molt el treball realitzat ja que vam ser 54 persones.

Després d'aquesta Diada, Pere Amengual em va comentar que això era massa feina i que potser era suficient celebrar les Diades cada dos anys, li vaig contestar, doncs, pensa quantes Diades ens queden, vam riure i vam quedar que intentaríem fer-ho anualment.

III Diada Cultural a Pollença en honor a Mn. Miquel Costa i Llobera. 10 de maig de 2014. El Sr. Bisbe, a part d'oficiar la missa In Memoriam, va participar en els altres actes com un de nosaltres. Concert d'orgue per part d'Eduardo Covas i José L. García Mallada. Concert de Sa Nostra Schola Cantorum. Visita a Montis-ion. Recepció a l'Ajuntament per part del Sr. Alcalde. Dinar al Restaurant Trio. Visita a Cala Murta. Conferència per part de Pau Seguí i recitació del poema "El Pi de Formentor" per part de D. Bernat Cifre. Vam ser 51.

La IV Diada Cultural al Seminari en honor a Ramon Llull en el seu 700 aniversari de la seva mort. Va ser una trobada d'una gran qualitat cultural i humana. Missa In memoriam, Concerts de la Schola i d'Eduardo Covas i José L. García Mallada. Conferència a càrrec de Pere Ramis. Vam tenir la sort de compartir activament aquesta diada amb Els modèlics, sobretot amb la Taula Rodona que va suposar un acostament al nostre passat amb el seu inestimable ajut. El menjar va ser un record de les típiques "mongetes", que per poder ser capellà, deien, n'havies d'haver menjat una "Trona" plena. També vam tenir temps de celebrar la típica "Fiesta en el Aire"

Complim el somni d'estrenar l'Orgue que, gràcies al col·lectiu Amics del Seminari, vam aconseguir recaptar els fons necessaris perquè tornés a sonar. Vam ser més de 80, una xifra digna de tenir en compte perquè som un col·lectiu molt madur, per no dir vell i sense descendència. En el dinar vam ser 73 persones.

10- Quins plans de futur teniu?

Després de la magnífica resposta per part del col·lectiu Amics del Seminari, intentarem seguir amb la mateixa idea de fomentar i unir més els nostres llaços d'amistat. Ja estem preparant la V Diada Cultural, que serà en honor a l'Arxiduc Lluís Salvador, que va ser el triat a través d'una votació pel col·lectiu d'Amics del Seminari en l'anterior diada. A part de celebrar anualment una Diada Cultural al maig i un dinar de companyonia per Nadal, ens hem compromès a mantenir viu l'Orgue, a través d'esdeveniments, assajos de Sa Nostra Schola Cantorum, impartint classes, etc.

11- Qui sou els que formau el grup d'organitzadors? Cada membre del grup té un paper específic?

A partir de la Diada de Manacor, vam decidir crear un grup que es responsabilitzés de poder dur a terme aquests esdeveniments. Joan Barceló com a principal responsable, juntament amb Pau Seguí, Joan Martorell, Miquel Perales, Pere Amengual, Eduardo Covas, Miquel Jaume, Macià Llabrés, Tomeu Mas, Miquel Riera, Paco Bauzá, Toni Galmés, Tomeu Ripoll, Pau Socías, jo mateix, treballant tots en equip i segons les necessitats de cada moment.

Estem molt orgullosos de Sa Nostra Schola Cantorum, amb el seu director Tomeu Ripoll, per la constància en els assajos i la gran qualitat que ofereix. És el nostre "Vaixell Insígnia".

Tenim la sort de comptar amb l'ajuda de Cil Buele, que a part d'animar els nostres germans grans, ens delecta amb uns magnífics reportatges de vídeo, de Jaume Mas que és oficialment "el nostre capellà", de Biel Bennàssar un veritable professional de la fotografia, d'Eduardo Covas i José L. García Mallada en els seus concerts d'Orgue, de

Pep Portell qui a part de ser l'organista de la nostra coral, periòdicament va al Seminari per fer sonar l'Orgue i sobretot perquè no agafi pols.

Cal destacar que, cada vegada que hem sol·licitat l'ajuda de qualsevol amic, hem estat correspostos incondicionalment. Miquel Riera Alzamora a Petra, Joan Mora i Macià Llabrés a Pollença, Joan Puigrós i Joan Horrach al Seminari, Pere Reynés per acompanyar alguna missa i a la mateixa coral i tants d'altres.

12- *Hi ha temes que vos han duit a una discussió i heu hagut de decidir per consens?*

Sí, algunes vegades hem hagut de prendre la decisió seguint el criteri de la majoria.

13- *Ens pots parlar de la campanya de la rehabilitació de l'orgue? Com va néixer aquesta idea i com s'ha duit a terme?*

En escollir el Seminari en la IV edició, després de diverses reunions del grup organitzador, vam decidir emprendre la difícil tasca de rehabilitar l'Orgue que estava en un abandó total i en un estat lamentable.

La decisió es va prendre perquè teníem el suport econòmic d'una persona anònima, que no volia que transcendís i de qui respectem el seu anonimat.

També vam tenir la gran sort que l'orguener que l'ha rehabilitat, Pere Reynés, amic del Seminari, es va implicar moltíssim per a poder acabar la reparació abans de la Diada. Cal recalcar la gran ajuda que va tenir amb Eduardo Covas, que va dedicar molts dies de treball.

Després es va demanar la col·laboració econòmica de tot el col·lectiu i la resposta va ser bastant positiva.

Al final el Bisbat es va fer càrrec d'uns 1.200 € per poder cobrir el pressupost. Va ser una campanya molt difícil de dur a terme a causa que el demanar diners no entra en els nostres plans.

El nostre premi que tenim és simplement la resposta del col·lectiu. La majoria, sigui per telèfon, per correu, o quan ens trobem en persona, tots sempre tenen una dolça paraula per agrair la feina que fem i ens afalaga i ens dóna forces per continuar endavant. I des d'aquí, en nom de tots, aprofito per donar les gràcies a tots els Amics del Seminari, la gran majoria jubilats i amb molt poc temps, a causa de l'edat que ja tenim, de gaudir de les coses bones que ens ha donat la vida i també als que ja no hi són. Per tant volem aprofitar el temps que ens quedi i compartir-lo amb les persones estimades.

Gràcies, Joan, per tot el que has compartit amb nosaltres. El nostre desig és que no et cansis de dinamitzar aquestes diades dels “Amics del Seminari” i gràcies també per haver fet possible la participació del grup “modèlics” en l'última diada.

Toni Bennasar

* * * * *

Taula Rodona

LES DONES DINS L'ESGLÉSIA. LA DONA D'AVUI DINS L'ESGLÉSIA

Introducció.

El dia 29 de juny passat ens reunírem a la Residència Sacerdotal de Sant Bernat els membres de l'Equip de Redacció de Modèlics i modelicons, en Jaume Sancho, en Toni Bennasar, en Domingo Mateu i en Jaume Gual, amb les dones que havíem convidat, na Margalida Moyà, n'Isabel Martínez, na Catalina Mir, n'Antònia Garcia i na Maria Ignàsia Chacártegui. Ens acompanyà també en Biel Rosselló, fotògraf, dissenyador i maquetador de la revista, que va enregistrar les imatges de la trobada que acompanyen l'escrit.

De veritat he de dir que la trobada per analitzar i posar en comú la missió de la dona dins l'Església fou molt interessant i enriquidora per a tots els presents, sobretot per als qui escoltàrem les aportacions, fetes amb tota sinceritat, de les persones convidades.

Abans d'encetar la temàtica de la trobada, com acostumam fer, es donaren a conèixer les persones convidades, mitjançant la seva aportació biogràfica que prèviament ens havien aportat.

Antònia Garcia:

Vaig néixer dins una família cristiana normal de s'època. Per tant, sa fe em va ser transmesa des dels primers moments de sa meua vida a través de sa família. Em vaig educar en un col·legi de religioses a Montuïri fins a 12 anys. Després vaig seguir estudis de Comerç en es col·legi de sa mateixa congregació a Palma. Tot aquest temps va estar amarant de sa pràctica religiosa pròpia de s'època.

En es voltants des 16 anys, a sa nostra generació, mos va colpejar i sacsejar es desenvolupament des Concili Vaticà II. El seguírem amb molt d'interès i mos va trastocar es fonaments de sa nostra fe, sempre en positiu, ja que s'ha vist que vàrem ser una generació rompedora, tant a s'àmbit civil com en es religiós. Vaig col·laborar en sa catequesi de nins de primera comunió.

Acabats ets estudis, vaig entrar en es món des treball. Era un altre món. Em vaig casar i vaig seguir fent feina a s'empresa que teníem amb es meu marit. Per això, durant bastants d'anys, sa meva pràctica religiosa va ser dominical i d'alguna conferència, poca cosa més.

Arran de sa moguda des Sínode Diocesà, em convidaren a participar a un grup sinodal. Això em va dur a participar finalment com a membre des Sínode. Va ser un moment de gràcia. Vaig retrobar es sentit de fer feina per l'Església.

As cap d'un any es meu marit va morir. Aquest fet em va dur a una profunda reflexió i vaig decidir dedicar un temps de sa meva vida a n'es voluntariat. Sa meva idea era col·laborar amb Càritas, missions etc.; però el senyor bisbe Teodor, arran des Sínode, em va nomenar membre des Consell Econòmic de sa diòcesi. Quan li vaig comentar sa meva intenció, em va dir que millor era que m'incorporàs a s'equip de s'Administració diocesana. Ell volia fer canvis a s'organigrama. Sa mort li ho va impedir. D'aleshores ençà encara hi som.

He estat membre des Consell de Laics, des Consell Diocesà de Pastoral i, com he dit, des Consell Econòmic. He participat, com a monitora, des cursets prematrimonials de s'arxiprestat a sa comarca des Pla.

He col·laborat amb alguns rectors de Montuïri en s'administració parroquial. En aquests moments participo amb s'equip de catequistes de Montuïri.

Margalida Moyá:

Vaig néixer a Binissalem l'any 1942. Som Religiosa, Germana de la Caritat. Vaig obtenir sa Llicenciatura en Física i Química a s'Universitat de Barcelona l'any 1971.

He exercit diversos càrrecs dins sa Congregació religiosa. He dedicat bona part de sa meva vida a tasques educatives i a s'ensenyament. Actualment coordino 11 centres escolars de ses Germanes de la Caritat a Mallorca i a sa península.

Catalina Mir:

Vaig néixer a Lluçmajor l'any 1961. Un cop acabat es Batxiller, vaig decidir estudiar Magisteri. Per què? Perquè me feia feliç tot es món de s'esplai, de servei a n'es més joves, a n'es nins...

A partir des 15 anys vaig anar sentint-me part de l'Església, de sa comunitat parroquial on es joves vàrem ser ben acollits per un equip a qui tenc molt per agrair. En Manuel Bauçà, Tomeu Fons, Miquel Barceló, Jaume Alemany i Lluís Benito varen ser exemple de comunió en sa diversitat, de respecte i tolerància en ses diferències, varen obrir ses portes de l'Església i sortiren a n'es carrer a oferir lo que a ells sens dubte els feia feliços.

Es curs 1983-84 vaig començar a treballar en es Col·legi de Corpus. Ben aviat na "Catalina bessona", va passar a ser na "Cati de Corpus". Corpus Col·legi i Corpus parròquia. Vaig mudar de parròquia, però no d'Església. Després de s'Esplai va venir sa catequesi de Confirmació, es grups parroquials,... un poc —o un molt— de lo que hi havia per fer. Varen ser uns anys de donar i rebre a mans plenes, anys de deixar-me contagiar de sa curolla missionera.

L'any 1989 un grupet de Corpus anàrem de visita a Burundi. Un mes. I d'aquí va néixer sa pregunta: I per què no jo? I per què no es laics? Així que, durant tres anys (1995-98) vaig

anar a missions (Burundi i República Dominicana). Eren uns anys de compromís missioner, on Mallorca Missionera (D. Miquel Mulet) i el Bisbe (D. Teodor), impulsaren sa presència des laics a missions enviats per l'Església de Mallorca.

De tornada, vaig reincorporar-me de nou a Corpus. Després de tres anys, ni jo ni ses persones de sa comunitat érem es mateixos. Va començar una nova etapa amb nous reptes i noves il·lusions. Anys de corresponsabilitat parroquial, estudi de s'Evangelí, presència a sa plataforma d'entitats de sa barriada.

I allà som, encara que aquest dos darrers cursos, només a temps parcial. Sa resta des temps som de Càritas. Una oportunitat que sens dubte m'esperona i interpel·la,... i em recorda constantment quina és sa cuolla de Jesús, es seu missatge, es seus preferits...

Som qui som gràcies a ses persones que han estat i estan en es meu costat, fent camí plegats: família, companys de camí i de feina, ets amics que sempre hi són per compartir, estar, plorar i riure, ... som qui som, evidentment, gràcies a Déu, a sa seva amistat i fidelitat, sa seva tendresa i paciència infinita.

Isabel Martínez

Vaig néixer a Palma, fa 55 anys. Estic casada i tenc una filla de 15 anys. Som administrativa, actualmente en atur.

L'any 1976 a sa parròquia de la Santíssima Trinitat vaig rebre es sagrament de sa Confirmació, i tot seguit em vaig comprometre amb l'Església de Mallorca, fent feina a sa parròquia.

Em vaig formar com a monitora d'esplai, i vàrem fundar un des primers clubs d'esplai que naixien a Mallorca. També, i en es mateix temps, em formava com a catequista. A la Stma. Trinitat hi vaig estar uns deu anys com a catequista i monitora d'esplai. Després, per diferents circumstàncies, vaig continuar a l'Encarnació, on a dia d'avui encara hi som, com a catequista de joves de confirmació, a més de participar en es grup de litúrgia, i formar part activa des Consell Parroquial.

L'Església, i en concret sa parròquia, forma part de sa meva vida i de sa vida de sa meva família. Sa tasca com a catequista no és de tipus funcional, sinó més bé vocacional... és poder transmetre es meu testimoni de Jesús a n'es joves. I sa meva experiència, fer de pont i ajudar a créixer en sa fe, és ara per ara un des motors més importants per a mi.

Maria Ignàsia Chacártegui:

Vaig néixer l'any 1944 a Alcoi (Alacant). Allà vaig viure sa meva infància i a Bilbao ets anys de sa meva adolescència fins arribar a n'es matrimoni amb es meu espòs mallorquí a l'any 1969.

D'aleshores ençà visc a Mallorca. Som mare de cinc fills.

Vaig treballar professionalment, per espai de devuit anys, com a Oficial de Notaria.

L'any 1998 vaig conèixer s'Organització "Manos Unidas", i vaig ser nomenada Delegada per a Balears per D. Teodor Úbeda, càrrec que vaig exercir per espai de nou anys. Actualment continuu com a voluntària de sa mateixa Organització.

*La taula rodona es va desenvolupar seguint, més o manco, el guió que havíem preparat i que havíem passat amb antelació a les persones convidades. El guió estava estructurat en tres apartats: **L'Església avui. L'Església i la dona. El futur de l'Església.***

*Comencem idò amb el primer, **'l'Església avui. Què opinau de la desafecció de la societat actual occidental respecte a l'Església? Es deu a una pèrdua de fe, o es deu a altres causes?***

Intervé n'Antònia Garcia i diu: Jo a sa conclusió que he arribat és que lo que hi ha és una crisi de fe. Segur que també hi ha altres causes.

En Jaume Sancho demana, ¿és una crisi de fe o una manca de fe ja directament?

Crec que ses dues coses —diu n'Antònia— per un sector serà una crisi de fe i serà una manca de fe per ses altres persones que no l'han coneguda. És una opinió molt personal.

Jo crec que hi ha moltes causes —opina na Margalida Moyá— diria que lo que propicia aquesta desafecció, poc apreci i fredor per l'Església, sobretot en es món occidental, és s'ètica i sa moral que predica l'Església en relació a sa família, reproducció, sexualitat, etc. En aquest aspecte va haver-hi uns moments en què sa gent esperava respostes de l'Església, però crec que s'encíclica Humanae vitae va ser una poalada d'aigua freda. Per altra part, arriba un moment que no és un problema de fe, sinó que a sa gent tot li és igual, no va a l'església perquè pensa “què me diran?, què no me diran? em sentiré malament? tanmateix jo entenc que sa vida ha d'anar per aquí i ja no m'hi acost.”

Pren la paraula na Maria Ignàsia Chacártegui i diu: Crec que s'ha de fer una distinció entre l'Església de sa nostra comunitat d'Espanya en tot aquest període tan brillant, coincidint amb so Concili quan hi havia aquelles personalitats civils i religioses tan brillants i que tenien tanta força, es cardenal Tarancón, en Martin Descalzo, en Jiménez Lozano, sa revista Cuadernos para el diálogo, moviments d'Església, etc. Jo vaig poder viure ses tertúlies de s'universitat de Deusto. Aquella alegria i inquietud que hi havia ha desaparegut. Parlant de s'Humanae Vitae he de dir que a mi em va produir un gran disgust, va sortir quatre mesos abans que jo me casàs. Estava segura que un dia o s'altre, un any o s'altre, jo me trobaria davant un mur de pedra i em

dirien aquest mur no el pots botar. És veritat que això pot ser anecdòtic perquè només afecta a ses famílies i a sa gent que té un matrimoni establert de veres.

Però crec que hi ha, dins lo que és sa societat, sa premsa, ses tertúlies, ets intel·lectuals, etc. un refredament perquè desconeixen a Crist. Jo si tenc un motiu per ser cristiana i si hi ha una cosa que m'enganxa, és sa persona de Crist viu i és lo que me dóna força. Pens que es cristians o no hem sabut transmetre aquest do d'aquesta creença directa en un Déu viu o sa gent se'n va a l'Església cercant, com me deien a mi quan fèiem un mercadet a Mans Unides, “¿aquí qué dan?”. Sa gent avui en dia se demana a l'església “¿què me donaran? ¿Me donaran pau, doblers, feina?” Si sa persona només veu una societat crítica no se sentirà atreta ni molt manco compromesa.

Jo crec —comenta na Margalida Moyá— que també hi ha una pèrdua de sensibilitat per lo místic, per lo espiritual.

Quan jo pensava aquesta pregunta —comenta na **Cati Mir**— vaig treure sa conclusió que l'Església, es qui formam part de l'Església, com a transmissors des missatge de Jesús, no hem estat a s'altura, no hem sabut fer creïble es missatge. L'Església institució, com a mediació, tampoc no ha estat a s'altura a tots es nivells. Molt sovint mos deixam dur per altres coses que no tenen res a veure amb so missatge que mos ofereix Jesús, posam entrebancs a aquest missatge, només s'estableixen normes, se fa més incidència amb so pecat que amb so perdó, etc. Per altra part caldria aclarir què entenem per fe i per Església.

Jo pens —intervé na n'**Isabel Martínez**—que en part hi ha un problema de fe, sempre ha passat, esser i declarar-se "ateu" està de moda. Vivim a una societat secularitzada, individualista i material. També són moments de llibertat religiosa, no hi ha coaccions com abans, sa separació d'Estat-Església és un fet, malgrat que a la pràctica no acaba de ser així, per exemple a ses celebracions religioses on encara ses autoritats hi són presents ocupant es primers llocs Encara s'Estat està acostumat que l'Església li faci costat.

Però també pens que l'Església avui, en general, no dóna un vertader testimoni de Jesús, o no ho fa bé. Sa desafecció "la mos hem guanyada a pols", basta escoltar qualche representant de l'Església institució per entendre-ho.

Crec que un des grups més afectats per aquesta desafecció són es joves, que no necessiten l'Església per viure es missatge de Jesús. Pens que és urgent una tasca d'esperança en sa societat actual.

L'Església com a institució jeràrquica, en contraposició del Papa actual, la veig més conservadora que fa uns anys. De fet, pens que es joves que s'ordenen avui tenen una creixent tendència a n'es conservadorisme. Sa formació des seminaristes amb una visió real de món i de sa societat on han de viure i conviure hauria de ser més present i amb més força.

Veig l'Església enfora de sa gent, i no enmig, com hauria de ser. Si l'Església és Poble de Déu, hauria de fer de pont, entre es poble i Déu, i pens que no és així.

Veig una Església molt preocupada a donar normes, que per una altra banda no se compleixen —per exemple, sa seva postura amb sos mètodes anticonceptius—. Pens que unes normes que no se compleixen, no serveixen de res, i s'hauria de plantejar de fer un canvi, amb aquest sentit ...

Pens que també, amb s'arribada del Papa Francesc, l'Església ha rebut una bufada d'aire fresc, molt necessari. Lo que em preocupa és que aquest Papa és més elogiat per sa gent d'enfora de l'Església, que pes de dins. De fet dirigents i gent amb una responsabilitat en l'Església, que abans del Papa Francesc predicaven i treien d'exemple lo que el Papa deia, ara no ho fan.

Un des reptes de l'Església és sa falta de credibilitat i coherència. També un altre repte és sa falta de sintonia amb so món actual. Falten manifestacions que posin una paraula d'Evangeli en es fets socials, en es dia a dia de sa societat. I molt en concret a sa nostra diòcesi de Mallorca, hauria de ser una denúncia molt contundent, es sous indignes que a vegades se donen a s'hostaleria, temes laborals vulnerats, doblers negres, etc.

També pens que és molt important es camí que s'està fent cap a un ecumenisme i unitat des cristians, crec que això és un signe d'esperança.

Sa pregunta parlava de l'Església dins sa societat actual occidental —fa notar na **Margalida Moyá**, i diu— jo crec que a Amèrica Llatina, i a altres indrets, no succeeix lo mateix que aquí, aquesta desafecció, sobretot a certs països, no és tal.

Però jo vull afegir dues cosetes: Primer que sa forma de comunicar-se l'Església ha estat nefasta, sa comunicació se li ha escapat de ses mans, quan havia estat mestra en comunicació visual. Ses homilies, ets escrits, molt sovint han estat negatius. En segon lloc crec que es representants oficials de l'Església tenen molt que desitjar actualment. Sa dècada del 60 i 70 no era així. Sa forma de governar d'aquests representants no se fa des de sa caritat i sa misericòrdia. Si sa societat actual ha perdut es sentit de Déu, es sentit de religiositat, és òrfena, i després se troba que es representants oficials d'un col·lectiu de 1.200 milions de persones no mostren aquest sentit de caritat i misericòrdia, bé anam! Cosa que el papa Francesc ha agafat com a lema i que arriba molt a sa gent quan parla de misericòrdia, comprensió, perdó; l'entenen i personalment et consola.

Insisteix na **Maria Ignàsia Chacártegui** sobre el tema de la comunicació i el llenguatge, dient: A ses meves filles, i són universitàries, hi ha un trenta per cent de ses paraules que empra sa litúrgia, que no els arriba ni a sa seva vida ni a sa seva manera de parlar.

Aquest problema des llenguatge —diu en **Domingo Mateu**— en du un altre de més profund. Un moment donat en Joan XXIII va dir que s'havien d'obrir ses finestres. Però això se va aturar i ara l'Església no només no parla es llenguatge d'avui, sinó que no connecta davant es canvis que s'han produït a sa societat actual.

Tothom mostra la seva conformitat en les paraules que ha dit en Domingo. N'**Antònia Garcia** expressa la seva opinió amb aquestes paraules: Jo voldria insistir en això. Sí, hi ha una baula que se va rompre. I és molt curiós que aquí on se va rompre sa baula és en aquesta generació que va viure es postconcili. Aquesta gent, a s'hora de transmetre sa fe a n'es seus fills aquí s'ha romput sa baula. Per tant sa ruptura s'ha produït. A noltros se mos varen crear tot un seguit d'expectatives, noltros vàrem tenir un altre llenguatge. A s'hora de transmetre, s'institució no ha seguit aquest llenguatge. Què has fet amb so teu fill? Una passa enrere.

Jo no tenc fills però ho he pogut seguir en sa nostra societat. S'institució, quan va tenir un missatge nou, no l'ha transmès o no l'ha sabut transmetre, per tant hem fet una passa enrere.

Molts de cops, sa gent compromesa, que ha treballat molt i de manera arriscada —diu na **Maria Chacártegui**— ha viscut en solitari, no ha rebut l'ajuda i sa comprensió des qui l'haurien d'haver proporcionada i d'haver animat en lloc de posar traves.

En **Toni Bennasar** comenta: Hi ha dues esglésies i una ha guanyat a s'altra.

Surt a rotlle la qüestió dels mitjans de comunicació de l'Església, la Cope i Ràdio Maria. La Cope, casada totalment amb el poder polític i Ràdio Maria amb un desconeixement total de

la realitat que ens envolta. Qualcú afirma que el missatge de Ràdio Maria ens retorna als anys quaranta del segle passat.

En **Jaume Gual**, insistent en el mateix apartat, planteja aquesta pregunta: ***Aquest fet que acabau d'analitzar, ¿quin sentiment vos provoca com a dones compromeses dins aquesta Església?***

Jo personalment —diu n'**Isabel Martínez**— tenc una estimació profunda a sa nostra Església, he crescut amb ella, i he trobat capellans, que a nivell personal m'han ajudat a créixer com a persona i com a creient. Per això es meus sentiments a vegades són contradictoris i quan sent crítiques, de gent que no pertany a l'Església, em fa mal, a pesar que reconec que en moltes ocasions tenen raó.

He viscut moltes alegries, experiències de vida, que m'han aportat tot un bagatge com a persona, molt enriquidor. Però també, moltes desil·lusions, tristors, sentiments de "vergüenza ajena", ràbia, (en concret fa un any i mig, en la publicació d'un llibre "Cásate y sé sumisa" , com a exemple de motiu per aquests sentiments).

Intervé na **Cati Mir** i diu: Malgrat tot jo crec en l'Església en singular i crec en l'Església de Jesús. Lo que passa és que s'haurien d'obrir nous camins i som partidària d'una recerca, per part de l'Església, de sa seva identitat dins es món actual. Cal resistir i seguir creient que, malgrat tot, jo també som Església. Moltes vegades em sent que com a cristiana he d'anar contra corrent perquè no puc seguir amb sa línia que jo havia après i que avui no existeix.

Conviure així com tu dius —diu n'**Antònia Garcia**— suposa un esforç gros, perquè te qüestionen moltíssimes coses. Surten moltes normes que te desorienten i no se comprenen en es món d'avui.

Record una entrevista que feren a n'en Tomeu Bennasar —comenta na **Cati Mir**. Un periodista li va demanar: ¿Tu no t'has entès massa amb sos bisbes? Ell va contestar: Amb D. Teodor era un problema de velocitat i amb D. Jesús és un problema de direcció. És evident que la diferència és notable.

Tornant a la pregunta anterior, na **Margalida Moyá** diu: Me fa pena sa situació de l'Església d'occident que jo estim, perquè veig que aquesta cadena de transmissió és ver que s'ha rompuda, i me fa pena pensar que a Mallorca puguem arribar a una situació en què ja no hi hagi cristians. Però llavors pens i dic, ¿pensam que Europa és es centre del món? Es cristians d'Europa som una petita part del món, però hi ha altres llocs on l'Església pot escriure pàgines tan brillants com ses que ha escrit Europa en altres temps. En definitiva, moltes vegades, és un problema de sa situació humana. Crisi de poder, crisi de gelosies, crisi d'incoherències, així som ets humans. Però lo que fan es missioners i missioneres no ho fa cap institució del món, lo que fa, per exemple, Càritas.

N'**Isabel Martínez** s'expressa així: Es missatge que ofereix l'Església com a institució, pens que és poc significatiu, perquè en moltes ocasions l'Església no ofereix, sinó que imposa, hauria de parlar de tot, sense imposar res. Abans d'oferir, s'ha d'escoltar ets altres, i fer cas i saber, lo que demana sa societat. Aquí també com a creients, tenim sa nostra responsabilitat de no saber transmetre s'alegria de s'Evangelí, de no ser vertaders testimonis de Jesús.

Es model de Jesús ha de ser una proposta, no una imposició. I això pens que ha de ser amb un testimoni d'empatia, acollida, actitud d'ajuda, respectant sa llibertat de cada un, i no amb una proclamació de s'Evangeli explícita (sense caure en es proselitisme).

Així i tot els presents manifesten que l'Església institució no troba els camins que ajudin a la seva renovació. Els caps de les esglésies locals es donen per satisfets perquè la gent acudeix a les processons, a les festes, però veim que les nostres esglésies, a les eucaristies dels diumenges, es van buidant i de cada dia són més poques les persones que hi assisteixen. Els baptismes i les primeres comunions s'han convertit com uns actes socials sense cap sentiment de fe.

En **Jaume Sancho**, davant aquesta realitat, fa la següent reflexió: No hi ha manera que sa cosa se posi en marxa, jo crec que hi ha un instrument, que mentre no se posi en marxa, sa cosa no canviarà. Aquest instrument és es seglar. Mentre es seglars no prenguin una part molt seriosa des poder de l'Església, ses coses no podran canviar. Es poder l'ha de tenir sa jerarquia, però l'ha de saber compartir. Si això no se dóna, no s'integrarà sa dona. Quan se doni s'integració des seglars en total poder, amb autoritat i manejant sa màquina, llavors ses dones s'integraran aviat.

L'interromp na **Cati Mir** i diu: Es dret canònic diu que nanai!! En es penúltim Consell de Pastoral, ¿què hi havia damunt sa taula de sa presidència? ¿Sa Bíblia? No, es Dret Canònic!

En es darrer Consell de Pastoral lo que va primar dins un grup de discussió —diu n'**Antònia Garcia**— va ser es Dret Canònic. Això és tristíssim.

Seguint el que ha dit en Jaume Sancho, en **Toni Bennasar** conta una petita anècdota: El Papa Francesc se va veure amb un bisbe sud-americà i quan el bisbe estava a punt d'anar-se'n, el Papa li diu: "Resa per mi, que aquí me volen llevar sa pell". Això ho va escriure un teòleg i supòs que deu esser ver. És a dir que es poder de l'Església, es cardenals, sa cúria, es Vaticà, es bisbes, això és es gran fre.

És molt curiós això —diu n'**Antònia Garcia**— perquè a nivell d'Església global això els val, perquè lo que deia na Margalida, té raó; aquí l'Església va malament, però a una altra part va bé.

Vull contar una anècdota que és significativa —diu en **Jaume Sancho**— que manifesta l'autoritarisme de sa jerarquia de l'Església. Per totes ses parròquies s'han creat es Consells Parroquials. Arriba un fet, ha de fer una conferència a Sencelles una monja. Des de Palma, des des Bisbat diuen a n'es rector, sense donar-li cap explicació: "Aquesta dona no pot fer aquesta conferència". Es rector, sense dir res a n'es Consell Parroquial diu que no es farà sa conferència. Si jo hagués format part des Consell Parroquial, immediatament present sa dimissió.

Tots es consells són consultius —diu n'**Antònia Garcia**— en aquest cas es rector té sa darrera paraula (així funciona).

Que existeix es poder absolut està clar —comenta na **Margalida Moyá**— Jo record s'experiència des Sínode Diocesà. Jo feia poc temps que havia viscut es nostre Capítol General que, malgrat ses diferències d'opinió, ses decisions aprovades s'havien d'aplicar. En es Sínode, D. Teodor tenia una actitud elegantíssima. Allà se podia dir qualsevol

aportació, malgrat fos desbaratada, tothom podia xerrar amb total llibertat. Jo em vaig fer aquesta reflexió: es clar, pot tenir el bisbe aquesta actitud tan dialogant, perquè un cop que tenguí es decret escrit, el revisarà i dirà, "això no, això no", i llavors firmarà. Aquesta és la meua experiència de verticalitat, de poder absolut.

*Sembla, pel que hem sentit, que els Capítols Generals de les monges són més democràtics que els Consells a tot nivell que té l'Església. Incidint un poc més amb la pregunta del qüestionari sobre què sobra i què falta dins l'Església, na **Catalina Mir** afirma: Crec que sobra por, individualisme, capelletes, protagonismes i massa aferrar-se a la llei i a les normes emanades d'ets humans i a vegades oblidant s'esperit de s'evangeli i la paraula de Jesús. Falta coratge, comunió, sumar aprofitant els recursos humans, etc.*

N'Isabel Martínez comenta: Pens que nos sobra una excessiva preocupació per les formes (tot és tema litúrgic) que no va en línia horitzontal, sense preocupar-se pels fons de les qüestions. Per a la llibertat d'expressió, manca de capellans i seglars compromesos. Utilització d'un llenguatge a vegades poc entenedor, i això, ho posen de manifest els joves.

Not a faltar una Església més de servei i manco de jerarquia, una Església del Poble de Déu i pel Poble de Déu. Manca autenticitat i donar testimoni profund de s'Evangeli. Cal aportar fets; la gent està molt cansada de paraules. Falta la denúncia pública per part de l'Església, en temes prou importants com: dones maltractades, polítiques socials marginals, desnonaments, corrupció...

Intervé na **Maria Ignàcia Chacártegui**, remarcant una idea que ha expressat n'Isabel en relació amb els joves: Voldria incidir amb un tema que s'ha tocat per les voreres, però que per a mi és molt important com a mare i com a padrina: Abans les persones seguíem un procés de fe des de molt petits fins a l'edat més adulta, catequesis, comunió, participació en grups o moviments d'Església, etc. Ara tot això ha caigut de manera estrepitosa, els pares joves ja no han viscut tot això, es preocupen, jo diria que per compromís social, perquè els seus fills siguin batiats i facin la primera comunió, sense un fons de compromís en la fe.

Na Maria conta la seva experiència i compromís durant la seva joventut que va viure a Bilbao, participant voluntàriament amb moltes activitats i afirma: A Mallorca tenim moltes coses en les quals podríem actuar, com per exemple en tota la problemàtica d'ets immigrants, dones explotades i molts d'altres aspectes. No entrem en aquests temes, només donem normes. Hi ha una feina molt important de fer entendre a n'els nostres joves com es pot viure el cristianisme. Crec que l'Església ha d'estar molt oberta amb un coneixement de la realitat actual. Pens que avui encara hi ha joves que s'interessen per emprendre tasques de compromís amb les seves més necessitats de la societat. L'Església hauria de canalitzar aquestes ansies.

Na **Cati Mir** comenta que a Càritas hi ha molts de voluntaris que col·laboren de manera desinteressada.

Seguint un poc el guió, entrem en l'anàlisi de la situació de l'Església de Mallorca. D'aquí a no molts anys, segons les edats del clero actual, a Mallorca uns 30 o 40 capellans estaran actius per atendre totes les parròquies. En un altre aspecte es comenta també l'organització actual del funcionament de les parròquies, com l'experiència que s'ha començat a la comarca d'Inca, on vuit parròquies formen una unitat de pastoral amb un rector, dos vicaris i un diaca. Davant aquesta realitat quin serà el paper dels seglars i concretament de la dona?

En **Toni Bennasar** fa aquesta pregunta: ¿Per què hi ha tanta por de deixar que sa dona entri assumint aspectes jeràrquics, administratius?

És una situació que existeix —diu na **Margalida Moyá**— i és molt mala de canviar. Jo plantejaria sa qüestió d'una altra manera: ¿Com ha de ser s'organització i s'estructura de l'Església, perquè tothom pugui accedir a tot segons ses seves actituds, sa seva vocació, segons lo que decidesqui?

Na **Cati Mir** intervé i diu: L'Església ha frenat tant s'entrada de sa dona dins l'Església per por, però pens que no hi ha raons teològiques de pes perquè això hagi de continuar així.

N' **Isabel Martínez**, en relació al tema, aporta aquesta reflexió: A ses primeres comunitats, sa dona tenia un paper més rellevant. Tots recordam sa figura de sa Diaconessa, però se va eliminar i fins en es temps actual sa dona ha estat discriminada, infravalorada i ha tengut un paper secundari.

Al llarg des segles sa societat patriarcal que era sa que manava, va sacrificar sa dona. I amb relació a n'aquest fet, lo que més em molesta personalment és aquest paper de "servilisme" que sovint se dóna a sa dona, (encara tenc es record d'una visita del Papa Benet XVI a Barcelona, amb motiu de sa consagració de la Sagrada Família, amb ses monges fent net s'altar).

L'Església com a institució manté un sentit fort de patriarcat. Només se visualitza amb cara d'homos. I pens que a molts homos es rellotge ja fa temps que s'ha aturat.

Es protagonisme de ses dones a ses parròquies i comunitats de base no té un paral·lelisme amb l'Església institució. Déu no discrimina en base a n'es sexe. I és precisament a ses bases, on cada vegada està més estesa s'opinió, que és necessari un reconeixement, una revisió profunda des paper de sa dona dins l'Església. Però no per fer feina (que ja en feim) sinó per participar en ses decisions i esser escoltades per l'Església.

Sa dona té sa mateixa capacitat que s'homo per accedir a àrees eclesials, ja siguin de teologia, o com a responsables d'una comunitat, animant celebracions, es mitjans de comunicació, es servei de litúrgia, pastoral, gestió i decisions de l'Església. Mentre aquesta situació se mantengui, hi ha una falta de coherència i fraternitat important a l'Església.

A vegades som ses mateixes dones, que no som conscients des nostro potencial, no valoram lo que feim en sa seva justa mida. Tots necessitam de tots, hem de perdre sa por i tenir seguretat, encara tenim prejudicis que no ajuden a superar aquestes diferències. Es canvi ha de venir de noltros, som una majoria "silenciada".

El Papa no fa molt reconeixia aportacions que sa dona pot fer a l'Església, com: sa seva sensibilitat, s'entrega cap a n'ets altres, sa tendresa, s'intuïció femenina, sa paciència, sa capacitat de feina Jo pens que aquestes aportacions, no només han de ser en clau de servei, sinó que han de servir per tenir més influència i poder en l'Església.

Na **Maria Ignàsia Chacàrtégui** intervé dient: Jo vaig haver d'estudiar es "Código Civil" amb tot es tema des fills adoptius, fills naturals, fills matrimonials... Sa dona, que tenia llibertat de fadrina i s'organitzava de sa seva manera, l'endemà de ser casada passava ja a ser possessió des seu homo i en certa manera perdia sa seva autonomia. Avui pareix que això ha canviat un poc entre ses parelles joves i també hi han ajudat es canvis que s'han

duit a terme a diferents estats adaptant ses normes a sa situació real actual. Una cosa molt important per a mi és que en tot aquest problema, quan mos deixin participar de veres, és imprescindible que se respecti sa nostra decisió i se faci cas de ses nostres opinions i col·laboracions. Jo conec una dona que durant deu anys ha actuat com a "párroco" d'una parròquia en es País Basc. Ho feia tot menys consagrar i confessar. Visitava es malalts i participava en ses activitats des poble.

Tots coincidim pensant que l'Església és monolítica i els seus canvis, en aquest sentit, s'han limitat a donar a la dona un paper d'ajudant, de col·laboradora, però sense entrar a fons en la qüestió. És clar l'exemple que s'ha comentat de la Sagrada Família a Barcelona.

Tenim —diu en **Toni Bennasar**— una societat de dones, però dirigida per homes.

En **Jaume Gual** planteja la pregunta: ¿Teniu confiança que això pot canviar a curt termini?

El comentari general és que no tenen massa esperances. N'Isabel Martínez és molt contundent i diu: Sincerament i rotundament no, a curt termini (entenc per curt termini, mentre jo visqui ...) No crec que jo ho vegi, això serà un procés llarg i segurament penós. S'esperança és lo darrer que s'ha de perdre i esper que sa meva filla sigui testimoni de canvis dins l'Església.

En canvi na **Cati Mir** és més optimista i afirma: Pens que canviarà necessàriament. Una altra cosa és si canviarà com desitjam, ja que serà necessari un canvi de timó i de mariners (voldria que el papa Francesc pogués ser aquest timoner).

Recentment ha estat notícia la decisió de la monja Teresa Forcades de presentar-se a unes eleccions polítiques en una llista a Catalunya. ¿Quina és la vostra opinió al respecte?

Després de diferents comentaris personals, hom coincideix a dir que aquest fet no hauria de ser notícia. Són interessants algunes aportacions.

Així n'Isabel Martínez afirma: Em sembla que cal respectar sa decisió de na Teresa Forcades d'entrar en política, i pens que sa seva aportació pot esser interessant. És notícia, pes fet de ser religiosa, i ses seves declaracions i denúncies sempre van acompanyades d'aquest fet. He llegit que hi ha persones que l'acusen d'oportunista amb so tema, i consideren lamentable que una religiosa es fiqui en política.

Na **Cati Mir** afirma en el seu comentari: Pens que segurament és una decisió presa després d'una reflexió tant a nivell personal com comunitari. No crec que sigui una decisió fàcil. Ha elegit sortir de "lo normal" de "lo establert" i per tant ja mereix es meu respecte.

Es laics que militen en partits de dretes per a molts són persones cristianes compromeses en política; si en canvi milites en partits de caire nacionalista i d'esquerra, ets una persona cristiana però t'has ficat en política.

Na **Margalida Moyá** no hi està massa d'acord i diu: Aquesta persona representa l'Església que mos diu que es religiosos i religioses no han d'entrar en política. Ella, essent religiosa en una vida monàstica, sembla que no és fàcil que pugui compaginar ses dues actituds.

En **Domingo Mateu** comenta: Està clar que es laïcat ha de fer aquesta passa però lo cert és que se'ls ha de permetre, per part des dirigents, sa seva participació. Per això convé pressionar en aquest sentit per fer canviar actituds de s'alta jerarquia i de molts de capellans que estan a ses parròquies avui.

Na **Margalida Moyá** comenta, dirigint-se als secularitzats que érem a la trobada, que nosaltres podríem estar al front d'una parròquia i en Toni Bennasar, en aquest sentit, conta una anècdota personal molt significativa i diu: Es rector passat de Sencelles, que ara està a Felanitx, un dia se'n va anar i tampoc hi havia es vicari. Es rector em digué si jo podia organitzar una celebració i dir quatre paraules. Ho vaig fer. Ben prest vaig saber, per una persona amiga meva i queestic segur que no mentia, que així m'ho va comentar: "El bisbe (era D. Jesús, no era el bisbe actual) ha cridat es rector i li ha dit que mai més te torni encarregar això". És una anècdota molt il·lustrativa de sa

realitat que vivim.

En **Jaume Sancho**, abundant en el tema conta el fet següent: És una cosa similar a lo que va passar amb na Teresa Forcades quan havia de venir a fer una conferència a Mallorca (ho hem comentat abans). Es rector de Sencelles va dir que no ho podien fer i es de Pòrtol va dir que sí, "això se farà". Hi fa falta en aquestes accions s'atreviment des responsables per tirar endavant, fins i tot contravenint actituds tancades.

En **Toni Bennasar** intervé, dient: És que l'Església ha predicat molta fidelitat i obediència, no ha propiciat ni fomentat s'iniciativa de ses persones. A noltros, quan mos ordenaren, férem un vot d'obediència donant es sí a ses paraules del bisbe, quan mos digué: "Em promets a mi i a n'es meus successors reverència i obediència?".

N'**Antònia Garcia** conta el següent: A mi me consta que en aquests moments hi ha grups, no sé si nombrosos o no, de gent, seglars i amb assistència d'algun capellà, però a nivell d'igualtat, que se reuneixen per llegir s'evangeli, per pregar junts; sempre a llocs fora de ses esglésies, moltes vegades a cases particulars.

Passant ja als darrers apartats de les qüestions plantejades, feim la següent pregunta:
¿Quins canvis urgents considerau que ha de fer l'Església?

N'**Isabel Martínez** dona la seva opinió: Tot depèn des procés que faci, però pens que si no surt d'ella mateixa, emmalaltirà seriosament. Fa falta un nou rostre de l'Església, també una reconversió i una obertura a n'el món. L'Església ha passat per situacions difícils i l'Esperit segueix bufant. També és necessari es compromís i s'implicació des seglars, com ja hem comentat. Jo enumeraria, com a urgents, aquests canvis: Ha de fer un gran gir en moral familiar i sexual. Revisar, sense més dilació, es paper de sa dona dins l'Església. Es rol que té la dona dins l'Església, està molt lluny de sa realitat. Celibat opcional. Respectar i no condemnar (com a vegades s'ha fet en declaracions públiques), a ses parelles homosexuals.

Na **Cati Mir** expressa la seva opinió dient: L'Església s'ha de deslligar del tot des seu interès a voler controlar-ho tot i marcar sempre ets aspectes legislatius en front d'una sensibilitat pes perdó, sa comprensió i s'amor.

Na **Margalida Moyá** remarca una necessitat de canvi a l'Església, i diu: Estic d'acord amb lo que ara s'ha dit, però vull afegir dues coses: Aconseguir una igualtat real entre ets homes i ses dones i sa democratització de l'Església en tots es nivells, que comporti consultar i prendre decisions conjuntes.

Finalment tenim un canvi d'impressions sobre la figura del Papa Francesc i del que s'espera que pugui fer per reformar i posar al dia l'Església. Tots estam d'acord que el Papa està manifestant un esperit obert, compromès amb la realitat del món actual i conscient de la necessitat de canviar certes estructures anquilosades de la nostra Església. Així i tot va haver-hi algunes manifestacions concretes.

N'**Antònia Garcia** va dir: Crec que farà tot lo possible per actualitzar l'Església, però també crec que li faran totes ses travetes possibles.

Na **Cati Mir** s'expressa amb aquestes paraules: M'encanta el Papa Francesc. S'ha fet proper, creïble, intel·ligible, més encara, ha fet creïble, intel·ligible i propera sa Bona Nova de Jesús.

N'**Isabel Martínez** comenta el següent: El papa Francesc contínuament està donant senyals de cap on ha d'anar l'Església, fa crítiques, denuncia situacions i exposa ses necessitats de canvi ... però en sa pràctica no veig un acompanyament de ses seves idees per part de s'alta jerarquia, i si no és així ben poca cosa se podrà fer. L'Església institució fa una escolta però blindada, i tot s'esforç d'aquest homo pot arribar a ser estèril.

Encara en podríem parlar molt més de tots els aspectes del que havíem programat, però ho deixam aquí. Vos ho exposam a la vostra consideració perquè faceu una anàlisi exhaustiva i profitosa del seu contingut. Volem agrair de veres, un cop més, l'acceptació de les persones convidades a la seva participació a la Taula rodona, i de manera especial les seves valuoses aportacions i reflexions.

Abans d'acomiarar-nos, passarem al pati de la Residència on en Biel Rosselló va enregistrar algunes de les imatges que acompanyen el text.

Jaume Gual

Dels nostres arxius...

(Arxiu de J. Sancho)

“Sustine et abstine”

Francesc Payeras Mulet
Rector del Seminari (1956-1960)

Dels nostres arxius... (2)

(Arxiu Nadal Palmer)

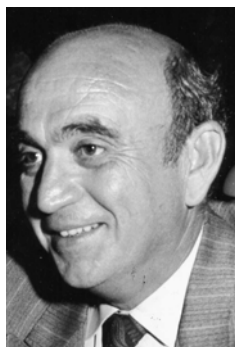
“In splendoribus”

Pere Sureda Rosselló
Rector del Seminari (1960-1968)

Veus dels qui són fora

CUBA, SÍ.

Joan Sunyer Ramos

Tinc la sensació que és molt difícil definir, descriure, el moment actual de Cuba, malgrat siguin molts els qui en parlen o donen la seva opinió. Farà, prest, set anys que visc, frusc i sofrec aquest estimat país, en tot el que això suposa, i puc ben assegurar que no entenc quasi res. Allà tot és possible, encara que no passi quasi res mai, només paraules, promeses, esperances etc. He dit encara que no passi res mai, i no és feliç l'expressió. He d'admetre que alhora passen coses i que no passa res. A veure si aconseguisc explicar-me posant un exemple: Hem de fer una “verbena”, ens passam la vida preparant la “verbena”, però mai sentim els primers compassos d'un pas doble. Això sí, preparam, passen anys i més anys, generació rere generació, però l'orquestrina no comença. Una llarguíssima revolució, que després de 57 anys encara no ha aconseguit els seus objectius, i mirau que eren nobles i bells. Idò bé, un dels Castros, crec que era el líder històric, ja fa uns anys va dir, que el *model cubà ja no servia ni per als cubans*, tenint present que durant dècades es pensava que el model seria exportable a tot el món. No tinc ni autoritat ni coneixements suficients per aprofundir més el tema.

A partir que en Raúl prengué les missions, almenys les formes han canviat. Jo des de fa anys he visitat Cuba més o manco periòdicament. Les formes han canviat, i alguna cosa més ha anat canviant.

S'han suprimit algunes traves per sortir del país. Fa poc temps que no hi havia cap sortida legal. Quantes persones moriren intentant escapar del país per emprendre una nova vida, qualsevol artefacte que suràs era considerat adient per creuar de l'Illa al Continent, molts moriren en el camí sense arribar a port.

Els nacionals poden fer ús d'instal·lacions, abans reservades als estrangers, com és ara hotels, tendes, etc. evidentment si tenen pesos convertibles. Malgrat faci temps que es parla de la unificació monetària, ara per ara, encara tenim dos tipus de monedes: la nacional que és el peso, i la divisa o pesos convertibles. La divisa, el CUC, quasi equival a un dòlar. La moneda nacional, el CUP, suposa que per aconseguir un peso convertible

has de tenir 25 pesos en moneda nacional. Els sous no són massa alts: qui guanyi 1500 pesos m/n guanya 50 pesos convertibles cada més, o sigui un poc menys que cinquanta euros, i això és un bon sou. S'han fet documents i estudis per posar en ordre l'economia del país. Es parla que prest tindrem una moneda única i forta... però la "verbena" no comença, tal volta facem els darrers assajos.

S'ha autoritzat als particulars per fer feina pel seu compte, amb moltes limitacions. Les distintes feines vénen regulades: per exemple, poden tenir una tauleta, una cafetera italiana i una tassa davant ca seva i vendre cafès a la gent que passa, evidentment tenint els permisos corresponents i pagant els impostos deguts. Així tenim venedors de lo que hi ha a "l'agro", mercat de verdures, que ho venen pels carrers, en uns carretonets, evidentment més car. És permès vendre pastissos, de factura casolana, a qualsevol indret de la ciutat, etc. Es parla que uns 500.000 cubans avui treballen pel seu compte. Moltes activitats encara continuen vetades.

Han conegut la llibertat un nombre notable d'empresonats. Un alliberament massiu fou el d'empresonats des del 2003. Els comunicats de l'excarceració de la presó, l'any 2011, eren fets públics pel portaveu de l'arquebisbat, no pel govern.

Les relacions diplomàtiques amb els EEUU, enemic acèrrim des de fa més de cinquanta anys, quan escric aquestes lletres s'acaben de tornar posar en marxa. Tal volta la notícia del restabliment de relacions diplomàtiques entre el EEUU i Cuba sigui la notícia més important des del triomf de la revolució fins el dia d'avui. Crec que va més enllà del que digué el cardenal a l'agència EFE: *"... que el nuevo capítulo de relaciones que viven Cuba y Washington será 'muy beneficioso' para la Iglesia Católica de la Isla y aseguró que el diálogo que la institución (Iglesia) mantiene con el régimen no tiene 'ruptura' y 'continúa' "*. Com veis, les relacions del Govern amb l'Església han canviat. Tornen temples, abans confiscats, a l'Església; són permeses les manifestacions fora del temple, prèvia autorització del partit; el Govern dona el seu suport i ajuda a bastir un nou seminari, etc. El cardenal té ben clar el paper que l'Església -de la jerarquia diria jo- ha jugat i juga en els darrers temps. És d'una mediació molt important. En concret, el

cardenal parla del paper que ha jugat, en particular el papa Francesc, com a home bo en el procés de les negociacions entre L'Havana i Washington. El papa a una pregunta d'un periodista, camí de tornada cap a Roma des d'Amèrica, demanant per la mediació feta per ell, digué textualment: *"El proceso entre Cuba y Estados Unidos no ha sido una mediación. No tenía el carácter de mediación. Hubo un deseo que había llegado... no hubo mediación, hubo buena voluntad de los dos*

países; el mérito es suyo, fueron ellos los que lo hicieron. Nosotros no hicimos casi nada, sólo pequeñas cosas..."

Es nota el canvi? Es pot parlar de canvi? És suficient? Aznar va popularitzar una frase: "España va bien". ¿Podríem repetir la mateixa frase aplicant-la, en sentit estricte i sense dir mentides, a Cuba? ¿Estam en el camí encertat? "Home, Aina!", que diria Don Tomeu.

Esperam ara la visita del Papa Francesc, que dóna la impressió que ve a beneir la feina feta i a donar coratge pel camí que encara resta. No oblideu que la “verbena” no ha començat, malgrat qualche bisbe -que deu tenir el sentit molt millor que el meu- cregui que fa estona que l'orquestrina toca, i ell... balla que balla.

¿Quan sentirem els primers compassos? Quan tothom tingui el necessari per viure, des de casa habitable, aliments necessaris etc, quan es tingui informació del que està passant aquí i més enllà sense que ningú tingui tisoires capritxoses, quan la gent se senti realment lliure, no controlada, tingui un sou digne per fer front a les despeses del cada dia i pugui abandonar pràctiques poc ortodoxes per arribar a final de mes, quan ningú tingui necessitat de sortir del país per sobreviure, malgrat sigui ara una sortida legal, i oblidant-se dels altres camins que desgraciaren a moltíssimes famílies. En una paraula, quan arribi el moment en què la nostra vida de cada dia sigui homologable amb la que es viu als altres indrets. Quan sigui realitat que "estamos en el buen camino". El cubans són persones adornades amb unes qualitats fora mida, prova del que dic és que fa anys que caminen en el desert, i encara caminen esperançats. Cuba deu ser un dels paradisos fantàstics que Déu creà, no li falten recursos naturals, els seus fills són emprenedors, de cor obert i generós, és un poble que vol ser feliç. Cuba és una terra bellíssima. Quan sonin els primers compassos tindrem una bona “verbena” assegurada, on tots tinguem espai per ballar i fruit dels sons que ens donin la felicitat. Sols cal demanar que a la “verbena”, això sí, puguem ballar tots, absolutament tots puguem ballar, on ningú balli més bé que ningú. Per la part que em toca, vull que l'Església sempre balli al ritme del poble de Déu, i que no faci cap esforç perquè la gent balli al so del seu gregorià, malgrat la seva bellesa sia indiscutible, els cubans tenim una música ben nostrada... i és ara per ara la que volem escoltar, i al seu ritme ballar.

Reproducció de la imatge de Fra Juníper Serra que es troba davant Sant Francesc de Ciutat, col·locada a la Plaça de Francesc de L'Havana

HISTÒRIA D'UNA CARTA

Antoni Mateu Brunet

Breu comentari per contextualitzar aquests fulls, que varen néixer en el Santuari de Bonany, al voltant dels anys 68/69.

EL GRUP DE BONANY

El fet que el va possibilitar varen ser les nombroses ordenacions, al voltant d'unes 40, del cursos 65/66 i 66/67. El resultat és que un grup considerable de nosaltres estàvem a parròquies properes i ens vàrem començar a trobar a Bonany

El context d'on va néixer aquest grup arranca del fet que, des de la nostra ordenació l'any 67, molts de nosaltres estàvem destinats a pobles a prop uns dels altres: en J. Gual a Sa Pobla, en Català a Alcúdia, en Rossinyol a Inca, en B. Fons a Maria, jo a Muro, etc... Això va fer que ens anàssim trobant fins que se va concretar amb el que anomenàrem "**Grup de Bonany**" a on ens hi trobàvem nosaltres i els qui s'hi volien afegir d'altres cursos. Arribàrem a ser una vintena o més.

El que fèiem era bàsicament ajudar-nos en les tasques pastorals, setmanes de Joventut, cançoners, preparació de catequesis, etc... i evidentment compartir les nostres situacions a la parròquia que tenien en aquells moments un punt comú denominador: la dificultat de relació pastoral amb el Sr. Rector i també el fenomen del començament de les secularitzacions massives.

EL CONFLICTE MOTIVADOR

El fons del conflicte era en molts de casos la diferent actitud del rector i el vicari davant les persones segons la seva condició social. A la nostra parròquia, per posar un sol exemple, era una font constant de discussió el cost econòmic de la celebració dels funerals: a persones pobres, que els vicaris havíem extremunciat perquè el rector només anava als rics, els ho cobrava com als rics, 1.800 pts., que en aquell temps era una quantitat molt considerable i no a l'abast de tothom. Això creava malestar en la convivència i de rebot en la pastoral.

Arribà el moment en què vàrem pensar a redactar un document destinat al Sr. Bisbe, explicant-li la situació i la preocupació que aquesta mala relació creava en el treball pastoral i li fèiem unes propostes.

Per no tocar ulls de poll, una vegada aprovat el document entre nosaltres, que érem una vintena, el vàrem dur a corregir - l'estil es bé de l'època - a D.Guillem Fiol i el vàrem entregar finalment al Sr.Bisbe.

El resultat és el següent document que se va treballar entre tots a partir d'un esborrany.

I aquí el teniu.

A. Mateu

Primavera 1969

Document enviat al Sr. Bisbe D. Rafael, corregit prèviament per D. Guillem Fiol, Vicari General, acordat pel Grup de Bonany, motivat per la situació de crisi que anava apareixent als nostres pobles entre els rectors i els vicaris.

Apreciado Padre: Un grupo de sacerdotes, sabedores de su cariño y de su preocupación por la Diócesis, conscientes de nuestra responsabilidad, en estos momentos vitales de la Iglesia, hemos decidido escribirle para intentar ayudarle en la visión y en la solución de los problemas de nuestra Iglesia Mallorquina y para que pueda conocernos más profunda y extensamente.

I. ANTE TODO QUEREMOS HACER CONSTAR:

1º) Nuestro afecto personal a los Dirigentes, a los cuales intentamos comprender y hasta a veces compadecer, en su crítica y delicada misión de servicio a todos.

2º) Que examinamos situaciones y posturas, sin tocar para nada las personas, a las cuales profesamos un respeto absoluto.

3º) Que, lejos de acusar a nuestros mayores o despreciar su labor, valoramos en todo lo justo el esfuerzo que se ha realizado, según la mentalidad y posibilidades de cada época.

4º) Que nos mueve, tan solo, un deseo sincero de renovación por los caminos de la Iglesia; pues sabemos que resultan igualmente mortales, por extremistas y anticristianos, el estancamiento y la ruptura.

II. SITUACIÓN ECLESIAL DIOCESANA.

Por exigencias de la verdad, aun con el peligro de parecer pesimistas, queremos comunicarle cómo vemos la Iglesia Mallorquina en el presente momento:

1º) INCONSCIENTE y hasta incapaz de afrontar los problemas reales de nuestro pueblo; y de una manera especial de los grupos más alejados: pensamos en el influyente mundo del turismo, de los obreros, de los intelectuales, de la juventud... del cual prácticamente se halla ausente.

2º) AFERRADA a la influencia clerical y a la preocupación por los bienes materiales, lo cual, unido a la fama y a la realidad de burguesía en nuestra clase sacerdotal, repercute en el pueblo en forma de escándalo y desorientación.

3º) FALTA de una acción pastoral unida, que arranca de una ausencia de inteligencia y respeto entre las diversas mentalidades, lo que comporta que todo intento de "Pastoral de Conjunto" muera ya al nacer, ahogada por la mutua desconfianza.

4º) HUÉRFANA de dirigentes, que por encima de lo jurídico vayan a la persona y a la realidad pastoral, pues, por desgracia, los vemos actualmente esclavizados por la burocracia y las estructuras.

5º) MUERTA en sus instituciones tanto parroquiales como apostólicas, las cuales en vez de ser camino hacia una nueva cara de la Iglesia, con Espíritu vivificador son cargas pesadas que paralizan la marcha. Llegando el extremo de ser algunas estructuras un obstáculo para las personas y para la comunidad.

6º) TURBADA por un clima solapado de guerra sorda entre las distintas tendencias, de revanchas autoritarias y de influencias unilaterales. Todo lo cual siembra el desconcierto, mata las ilusiones y lesiona la unidad.

III. SITUACIÓN SACERDOTAL DIOCESANA.

Fruto y reflejo de esta anárquica situación diocesana, los sacerdotes en su mayoría, sobre todo los jóvenes, nos sentimos:

1º) SOLOS. Cada cual con buena voluntad se apaña como puede, luchando en solitario.

2º) INCAPACES de afrontar con eficacia, de forma individual, la problemática del mundo moderno.

3º) CANSADOS de malgastar esfuerzos en una difícil, por no decir imposible, unidad parroquial.

4º) NECESITAMOS de un apoyo urgente y de una acción personal, que nos rediman de la tensión constante en que vivimos **a causa de la incomprensión y del freno de los mayores.**

5º) DISPUESTOS a realizarnos como personas y como comunidad más allá, si fuera necesario, de las tradiciones y de las estructuras no-evangélicas.

IV. CAMINOS DE SOLUCIÓN

El pintar, con toda la sinceridad posible, el panorama actual de nuestra Iglesia mallorquina nos guía tan solo el deseo de poner en evidencia la urgencia de una solución.

Mas allá de todas las dificultades, tenemos esperanza. Creemos que se pueden seguir encontrando nuevas soluciones en la profundidad del hombre y del Evangelio.

Para nosotros el camino de la búsqueda de esta situación, tiene un nombre: **EQUIPO SACERDOTAL.**

Al decir EQUIPO entendemos a un grupo de sacerdotes que se unen en COMUNIDAD, más o menos amplia según las circunstancias, de vida y de acción, poniéndose como única base la AMISTAD y la LIBERTAD. Huelga insistir, ya que cae por su propio peso, que estos equipos tan solo podrán nacer desde la base, queremos decir, por completa y libre elección del mismo grupo. Abusando de la confianza, acuñaríamos un refrán:

Dios los inspira, ellos se juntan y la jerarquía los destina.

Creemos firmemente que el EQUIPO, entendido de este modo, puede ser y es la primera solución en el *plano personal* y en el *plano pastoral*.

- EN EL PLANO PERSONAL.

El equipo, por ser comunidad evangélica y por arraigarse en lo más profundo del hombre que es la amistad, convertiría en positivas las dificultades a las que hicimos referencia anteriormente: la soledad, la incapacidad, el desánimo, el cansancio...

Además constituiría para los hermanos seglares el gran SIGNO, la continuación viva del "mirad como se aman".

- EN EL PLANO PASTORAL

Teniendo en cuenta la realidad concreta de nuestra diócesis, vemos la posibilidad de DOS CLASES DE EQUIPOS, que lejos de excluirse, se complementarían y potenciarían mutuamente:

a) *Equipos de avanzada*

Valga el nombre para indicar aquellos equipos que intentarían por el camino de la ENCARNACIÓN, por la vía del vivir CON ELLOS Y COMO ELLOS, la inmensa tarea sacerdotal de la evangelización de esta sociedad que nos cae más allá de nuestras estructuras actuales. Equipos en el turismo, en el mundo obrero, en el mundo intelectual, en los medios de comunicación...

b) *Equipos parroquiales*

Nos referimos a los equipos que intentarían un esfuerzo de evangelización dentro de las estructuras actuales. Equipos *punto* entre los valores del pasado y las necesidades del presente.

- CONDICIÓN INDISPENSABLE

La base indispensable para la eficacia de estos equipos y para la unidad eclesial, la ponemos en **el diálogo** en el interior de nuestra Iglesia diocesana, de una manera especial con el presbiterio:

Diálogo abierto y confiado.

*Diálogo **de todos con todos.***

Queremos escuchar y queremos que se nos escuche.

Queremos fiarnos y queremos que se fíen de nosotros.

Queremos respetar y queremos que se nos respete.

Queremos comprender y queremos que se nos comprenda.

Queremos amar y queremos que se nos ame.

V. CONCLUSIÓN

Con esta sencilla y sincera carta, hemos querido expresar:

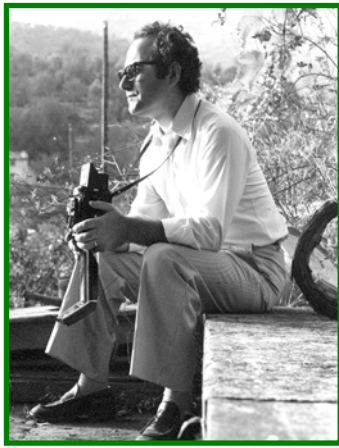
1º UNA PETICIÓN serena y firme, que se hace esperanza confiada, de ser escuchados, ya que para todos los que subscriben este documento se hace cuestión de vida o muerte el que se nos permita y se nos fomente esta nueva forma de vida sacerdotal y apostólica, **lo cual queremos hacer constar, con toda humildad, ante la posibilidad de que algunos sacerdotes, llevados por sus exigencias de supervivencia personal y de fidelidad a la comunidad adopten otras formas de vida y de acción.**

2º UN COMPROMISO. Todos los abajo firmantes, queremos mediante este escrito dejar constancia de forma irrevocable y clara de que **nos comprometemos** a cumplir, desde este momento, todo lo arriba expuesto, en los lugares que Vd., como Padre y Pastor de nuestra Iglesia Mallorquina, juzgue más conveniente.

.....

Nota final: Quan li vaig dur el document, la resposta de D. Rafael, amb "carinyo", me va dir: *¿Y qué hago con los sacerdotes mayores?*

Entre els anys 1965 al 1975 se secularitzaren 96 capellans a la nostra diòcesi.

Domingo Maten

**ENTREVISTA
A**

Joan Oliver i Font

L'AUTENTICITAT DEL PREVERE, GERMÀ ENTRE GERMANS

Joan Oliver i Font (Llubí, 1940) acaba de complir, àgil el cos i prompte l'enteniment, els 75 anys d'edat, mentre corona joiosament el cim del seu servei ministerial com a rector de la Parròquia de Sant Jaume d'Alcúdia. Accepta gentilment de ser entrevistat per a la Revista. Convenim de trobar-nos el dimarts, 14 de juliol, a Palma, a casa nostra, tot acostant-nos els dos, ell des d'Alcúdia i jo des del Port de Sóller, al lloc elegit de l'encontre.

Joan i jo mateix, fent part d'un lleial grup d'amics del camí de Santiago, sota el guiatge expert i sempre engrescador de Jaume Alemany, hem dedicat una setmana de cada setembre dels darrers nou anys a tressar junts, pas a pas, els més bells indrets dels encisadors viaranys compostel·lans que, des de molts punts d'origen, conflueixen a la gran plaça de l'Obradoiro, atri ecumènic i universal on els peregrins ajacen la fatiga i els somnis portats de casa en les motxilles caminaires per retrobar, a l'ombra de l'acollença revigoritzant del Locus Sancti Iacobi, la quietud i els anhels perduts adesiara en desconcertants emboirades i enfosquiments de l'esperit. Ell, un pagès de naixença, observador i amant de la natura, gaudeix de tressar en grup les solituds boscanes i amarar-se del silenci lluminós que, mentre travessam l'espessor del costerut sender, es filtra per les minúscules clarianes que clivellen la verdor fosca de l'arbreda. Lluny de les atapaïdes i feixugues servituds de la tasca ministerial, en la transparència espontània de l'indret i del moment, sorgeix, natural i franc, el Joan de sempre, aquell mateix amb qui congriàrem una antiquíssima amistat en els anys llunyans de Seminari, que ara la humida fertilitat dels romiatges ha fet rebrotar amb

força. En tot moment ha fet camí amb nosaltres l'ombra acollidora del seu caràcter, la humil serenor del seu esment bondadós i la dolça companyia del seu bon natural, autèntic, senzill, amable, amigable.

És aquest el Joan que ara, just abans d'entrar en el cos de l'entrevista, ens conta breument les fites més assenyalades del seu extens recorregut vital.

El dia 6 de novembre de 1953, l'any en què fou inaugurat, vaig ingressar en el Seminari nou. Tenia 13 anys. El vicari don Jaume Cifre ens havia preparat, a mi i a Joan Planas entre d'altres, per examinar-nos d'ingrés, de primer curs i d'algunes assignatures de segon. Jo ja vaig fer el segon curs en el Seminari nou; en Joan Planas, en canvi, va acabar el segon a Llubí i va entrar en el Seminari per començar el tercer curs. En el Socors no hi vaig esser més que per examinar-me d'ingrés i de primer curs. Els condeixebles sí que hi passaren el primer curs en aquell edifici dels Agustins del carrer del Socors.

Vaig rebre l'ordenació el 20 de juny de 1965, la mateixa data del mes passat va fer 50 anys. A l'octubre de 1965 començ el servei ministerial a la parròquia de Crist Rei d'Inca. Al cap de dos anys m'envien a Biniamar, on m'hi trasllat a viure, però continuu atenent festes i algunes reunions de Crist Rei i segueix fent de professor en el col·legi de Sant Francesc d'Inca durant quatre anys més.

El gener de 1972 me nomenen vicari de la parròquia de Sant Jaume de Palma. Aquí hi vaig estar tres anys, amb el rector don Miquel Siquier.

El 1976 vaig ser traslladat a Sant Josep Obrer i durant 20 anys no vaig deixar aquell redol: primerament, servint durant 12 anys la parròquia de Sant Josep Obrer i després, 8 anys més a la barriada propera de la Soledat, fent de professor del col·legi de Sant Josep Obrer durant els 20 anys.

El 1980, si no ho record malament, vaig passar dos mesos a Madrid per seguir un curset de formació. D'aquí hi havia també en Fernando Bonnín, en Miquel Serra Llodrà i n'Alfred Miralles. No sé si hi havia algú altre d'aquí. Sí que record haver-nos trobat durant aquells dies de Madrid amb en Miquel Garau, que hi residia per cursar estudis d'art.

El curs 1995/96 vaig dedicar-lo a l'estudi i a la reflexió seguint un curs a la universitat de Salamanca, un any de renovació, de refrescar idees, d'aprendre'n de noves. Va ser un gran any. Érem 29 vinguts de molts d'indrets d'Espanya.

L'octubre de 1996 vaig incorporar-me a Sóller com a rector de la parròquia de Sant Bartomeu, responsabilitat que vaig exercir durant 12 anys i de la qual en guard un molt agradable record. L'any 2003 vaig interrompre temporalment les tasques pastorals a Sóller per fer una estada d'un mes a Roma, juntament amb en Fernando Bonnín i en Miquel Serra. Dedicàvem els matins a l'estudi de temes teològics i els capvespres aprofitàvem el temps lliure per visitar i conèixer els llocs emblemàtics de la Ciutat.

He de dir, però, que l'episodi més conegut i que va marcar el final de la meua etapa de Sóller varen ser els efectes desastrosos de la pluja en unes obres urgents a la coberta de l'església que m'arribaren a cremar. Iniciades les obres, tenint més de mitja església descoberta, en una setmana varen ploure 400 litres d'aigua i, tot i que un plàstic protegia el tros descobert, per les juntes es filtrava una aiguada que feia por. Ja que estàvem en marxa, decidírem de continuar i, havent descobert l'altra meitat de la coberta, d'un divendres a vespre a un dissabte a vespre caigueren altres 200 litres d'aigua. A aquest daltabaix s'hi afegí la mort d'en Miquel Deyà, rector de Fornalutx i el vicari de Sóller

Joan Perelló va haver de partir a Manacor per problemes de salut. Només quedàvem el P. Janer, dels Sagrats Cors, i jo mateix. No vaig poder continuar.

Volien que m'incorporàs a Alcúdia, però vaig demanar que em deixassin un curs sense primera responsabilitat. El curs 2008/09 vaig poder recuperar-me a ca nostra de Llubí atenent puntualment tasques de Sa Pobla i Alcúdia. A finals del 2009 vaig assumir el càrrec actual de rector de la parròquia de Sant Jaume d'Alcúdia, el pròxim mes d'octubre farà 6 anys.

Acab de complir els 75. Tot i que és l'edat en què solem jubilar-nos, en la situació actual, podria continuar en actiu un any o dos més; però aquí estam en una situació que jo crec que s'ha d'afrontar i pens que no s'afronta allargant el món clerical, estirant-lo perquè doni abast a les demandes de la gent. És un moment, tal com estan les coses, que al meu entendre, ja ho vaig dir al vicari general, en què l'estructura, així com la tenim feta, ha de variar. Hi ha moltes feines que laics i laiques poden fer i les han d'assumir. El fet és que no hi ha clergat a bastament. Podria continuar un any més, però un greu problema familiar m'obliga a donar una mà a ca nostra. Resulta que la germana que ha estat amb mi durant els anys de servei ministerial ara té alzheimer i l'altra germana fa sis anys que la cuida i no te pots imaginar el que això suposa; per tant, em necessiten a casa per compartir la complicada situació.

Si no tingués aquest problema, podria continuar un any o dos més, per suplir la gran manca de preveres de l'Església de Mallorca, però pens que seria tanmateix allargar una agonia que no resoldria definitivament aquesta escassetat.

Més enllà de la brevetat d'aquest recompte personal que ens acaba de fer en Joan Oliver assenyalant els serveis exercits en tantes i diferents parròquies de Mallorca durant els darrers 50 anys, hi destriam, amb nitidesa, entre les tasques realitzades, la fondària, el gruix i la qualitat del prevere dedicat plenament a allò que ha estat i continua sent el sentit i la raó de ser de la seva vida: treballar per als altres el conreu de l'evangeli de Jesús i reclamar, des de la pròpia experiència pastoral, amb valentia i coratge, l'autenticitat, la coherència i la radical renovació del clergat actual i de tota la comunitat de creients cristians.

1.- El dia 20 del propassat mes de juny els condeixebles que finalitzàreu la formació l'any 1965 complíreu el 50e aniversari de la vostra ordenació de preveres, avinentesa immillorable per contemplar, des del cim cinquantenari del vostre servei ministerial, les fites més remarcables d'aquest llarg recorregut. Abans d'assenyalar-nos els indrets per tu més memorables d'aquests 50 anys, digues què és el que sentires en el moment de tocar amb la mà el cim dels 50 anys.

Per mi, el sentiment, la sensació que he tengut i que segueix tenint és que hi ha una certa, diguem-li, incertesa, després de 50 anys, respecte d'allò que puc fer a partir d'ara, quin és el camí que hauria d'elegir o mirar d'emprendre. Interiorment, tenc una mica de contradicció: per una part, podria continuar d'alguna manera; per l'altra, tenc el problema de què he parlat, el problema de les dues germanes que, una o l'altra, han estat amb mi al llarg d'aquest 50 anys, llevat dels darrers 7 anys en els quals jo tot sol m'he hagut de valer per mi mateix. En tot cas, crec que és un deure de gratitud per part meva tenir una mica d'atenció a la germana malalta. L'altra germana fins ara s'ha cuidat d'ella. Tenc dos germans més, majors que jo, casats, que viuen un a Palma i l'altre a Llubí; un d'ells ja té 86 anys. Pens que no puc carregar més. Per tant, me trob en un moment no sé si d'indecisió, de no veure clar el que jo hauria de fer exactament. Per continuar igual que ara, me sembla que me limita el que acab de dir. Per fer un canvi, seria una responsabilitat de part meva quan les germanes han viscut per mi. Sempre he tengut l'ajuda d'una i altra, cosa que suposava una tranquil·litat en la meva tasca, ja que jo podia anar-me'n aquí o allà deçà i si venia algú o telefonaven sempre tenia la informació gràcies a la seva presència i a la seva companyia durant aquests 43 anys.

Jo sent com una mica de pesar quan veig que les coses hagin de passar o han passat ja així, però de qualque manera ho he d'assumir, això passa a tothom més prest o més tard. Per tant, jo mir de posar pau dins mi i mirar de respondre. Encara no està decidit. En Toni Vera, el vicari general, em va dir que no necessàriament havia de continuar, que es podria repensar, però que n'hem de parlar amb el bisbe. Això està així a l'aire, en aquest moment.

És cert que han sortit informacions sobre això a la premsa. De fet, l'arxiprestat de la zona nord queda pendent de futures decisions. Estan en l'aire Muro, Sa Pobla, Pollença i Alcúdia. Només s'ha resolt la gestió de Santa Margalida, Can Picafort i Son Serra de Marina, que se'n fa càrrec en Rafel Umbert. Tota la resta se capgira per aquestes circumstàncies: en Pere Fiol compleix els 75 anys, en Joan Artur Boardman de Pollença se'n va temporalment a Barcelona per atendre una germana malalta, a Sa Pobla hi ha el tema d'en Joan Pons, en principi esperaven que jo continuaria a Alcúdia, però no necessàriament he de continuar, n'hem de parlar encara.

Pel que fa als indrets més memorables d'aquests 50 anys, he de dir que així com en el principi comences una nova experiència i mires de preparar-te i adaptar-te a les tasques inicials, allò que, passat uns anys, em va marcar, em va deixar una certa "empremta", va ser el servei de Sant Josep Obrer, sobretot amb els grups de formació. Estava molt ocupat perquè, a més de la parròquia, havia de dedicar-me a donar classes a molts grups d'alumnes del col·legi.

Després, el canvi a la Soledat, on m'hi vaig incorporar com a rector, va ser per a mi una passa nova i impactant, amb la notable participació de laics, en realitat més laiques que

laics, dedicats especialment a l'acció social. Allà, el tema social era necessari i molt urgent. El món gitano, mantenint l'estada a Son Banya, s'anava instal·lant poc a poc a la barriada de la Soledat, als afores de Palma. El grup responsable d'acció social, érem una dotzena, va fer molt bona feina. Record molt bé com a vegades individualment i més sovint de dos en dos visitàvem la gent en els seus domicilis: anàvem a veure'ls, fèiem un seguiment de prop, preniem notes. No només era fer-los arribar donacions caritatives, sinó donar-los una mà quan ho necessitaven, suggerir-los allò que podien fer per sortir de la situació en què es trobaven. Varen ser vuit anys de molta feina i de molta responsabilitat perquè només tenia l'ajuda puntual d'en Fernando Bonnín, que feia aleshores la feina de taxista i venia només de tant en tant a donar una mà, i la col·laboració de César Murillo Rademacher, el jove diaca que feia les pràctiques a la nostra parròquia. Record que César Murillo, avui rector de la parròquia del Sagrat Cor de la barriada del Hostalets de Palma, volgué celebrar la missa nova a la mateixa parròquia de la Soledat.

Sóller va ser un altre lloc on m'hi vaig trobar molt bé, amb una gran càrrega de feina, però bastant ben organitzada. Hi va haver en el meu temps n'Esteve Serna Rosselló i en Diego León Fioravanti, un dels organistes de la Seu. Treballàrem junts una sèrie d'anys sobretot en tasques de formació permanent. Venia el prior de Lluc a donar les classes i reflexions, reunits a vegades a Palmanyola i altres a Sóller mateix. Crec que vàrem fer una bona feina que es va mantenir durant una bona partida d'anys. A moments vàrem arribar a ser un centenar de persones.

En resum, puc concloure dient que estic content de la tasca feta. He pogut comptar sempre amb la necessària i agraïda col·laboració dels altres i personalment m'he desviscut bastant per la causa eclesial.

Bé, ara arriba aquest moment en què me sap com a greu deixar aquest camí, però és llei de vida i no queda més remei que fer aquesta passa. Per tant, endavant i Déu dirà.

2.- Iniciàreu els estudis en el Seminari quasi simultàniament un aplec nombrós de nins llubiners. ¿Qui o què va fer possible que d'una petita població en sortissin tants aspirants a prevere?

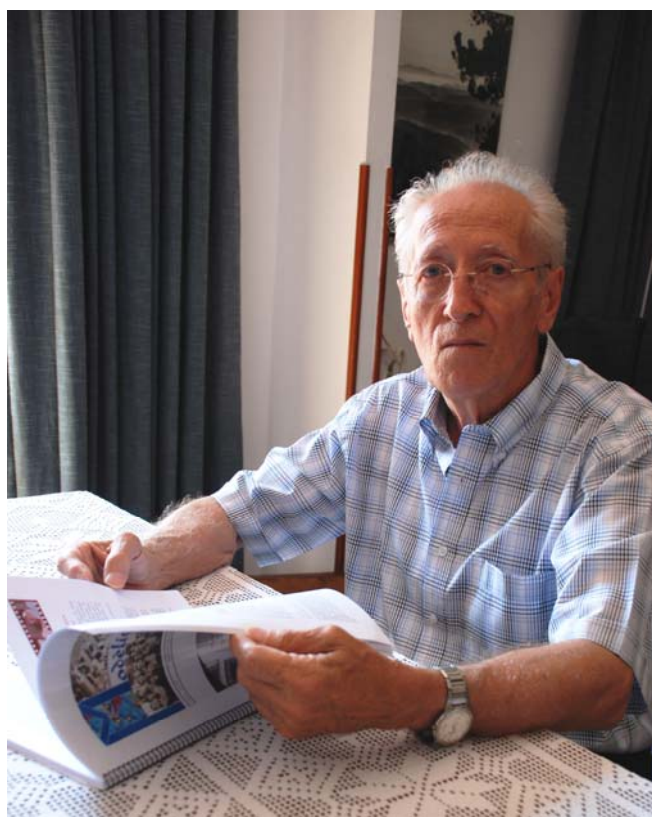
El vicari de Llubí, don Jaume Cifre, de Pollença, era qui ens preparava, qui ens feia escola per entrar en el Seminari; però realment qui va ser el referent per a tots nosaltres va ser el rector don Gabriel Massanet. Entorn d'ell ens hi trobàvem molt bé, anàvem a passar uns dies a la Colònia de Sant Pere, on abans hi havia estat i una germana seva vivia allà; ell ens cuidava en el sentit espiritual, li agradava això, ens feia un seguiment, ens va, no sé si, protegir, però sí ens va cuidar i va fer que l'amistat entre nosaltres tengués un sentit diferent que et permetia de seguir un camí.

Així, en poc temps de diferència, optàrem per entrar en el Seminari, en Miquel Llompart, en Jaume Serra, en Joan Planas, en Joan Torrens, en Pere Llompart, n'Andreu Llabrés i jo mateix. Fins a 7 vàrem coincidir en el Seminari i uns quants més que varen començar els estudis de preparació a Llubí i després ho deixaren. D'altra banda, un altre grupet de nins de Llubí, amb qui ens trobàvem i ens sentíem acostats, decidiren d'entrar en el Seminari dels franciscans, com en Jordi Perelló, el seu cosí Jordi Llompart, el germà d'aquest en Miquel Llompart i en Guillem Ramis Feliu, que ha fet estada als convents d'Inca i de Llucmajor.

Va ser una època que ens va marcar profundament i crec que, en bona part, es deu al rector Gabriel Massanet, que tenia un gran interès per afavorir el nostre creixement humà i espiritual: ens portava a passejar junts i, a l'estiu com he dit, anàvem amb ell a passar un parell de dies a la Colònia de Sant Pere. Aconseguí, amb la seva generosa dedicació a la nostra acollida i seguiment, que ens sentíssim protegits i emparats per ell fins a arribar a formar, en l'època d'estudis, una forta comparsa la cohesió de la qual ens va ajudar a aconseguir els nostres projectes de vida, més i millor que si haguéssim estat una dispersió d'amics.

3.- Assolit el merescut replà de l'edat que us aconsella jubilar-vos del vostre servei actiu, girant la ullada cap a aquells temps llunyà, fes una breu valoració de l'etapa de formació i aprenentatge en el Seminari diocesà de Mallorca.

Per mi, aquells anys de formació et deixen una "empremta", una marca en la teva vida, una fonda amistat, arrelada especialment entre els més pròxims, que són els condeixebles. Érem catorze. Crec que va ser un curs que vàrem congeniar bastant i que, durant aquells anys, compartírem moltes coses, a més a més de la formació i les classes. Record amb satisfacció aquelles passejades plegats, caminant fins a Sa Indioteria o fins a Son Macià o també, a l'estiu, aquelles sortides d'uns dies, com la de Son Servera, acompanyats de don Guillem Fiol, que era el nostre superior aleshores. De fet, crec que va ser un curs que, com a companys, ens dúiem molt bé. Cadascú és com és, ja se sap, però és cert que conjuntament ens aveníem molt i ens apreciàvem.

És ver que el nostre curs també es va veure afectat per les secularitzacions. N'hi ha set que s'han secularitzat i set que ens mantenim en el servei ministerial, però, a l'hora de la veritat, seguim sentint-nos igualment companys i, almanco un pic a l'any, ens retrobam per celebrar, peus davall taula, l'amistat de sempre, un fet exitós d'algú, un aniversari... Ara fa poc ens vàrem reunir amb motiu dels 50 anys de l'ordenació. Pens que el fet inesperat de les secularitzacions ens ha deixat sense enfrontaments i sense allunyaments; continuam trobant-nos i, com a curs, crec que la valoració és oberta i flexible, una valoració i una acceptació amistosa de les persones que vàrem conviure i que vàrem fer tots aquells anys plegats i que, en aquests moments, seguim apreciant i valorant la fidelitat de cadascú al camí que ha decidit emprendre.

En resum, consider que el transcurs dels anys de Seminari, emmarcat en el context de la pedagogia pròpia d'aquell temps, per mi va ser molt positiu.

4.- Des de la serenor i la lucidesa, en plenitud creixent als teus 75 anys, fes-nos una breu avaluació, llums i ombres, de la teva empremta ministerial al cap davant de les diferents comunitats parroquials que has servit al llarg d'aquests 50 anys.

Llums: em sembla que ja ho he contat una mica; assenyalaria com a punts lluminosos la tasca de formació permanent a Sant Josep Obrer i la forta dedicació a l'acció social a la Soledat, amb freqüents trobades i reunions de càritas i també moltes hores destinades a grups de formació que feien catequesi familiar. Aquests dies encara he vist dues al·lotes que ara estan a Alcúdia i que a la Soledat formaren part dels grups esmentats i ho recordaven amb gran satisfacció.

Inclouria igualment entre les llums les classes que vaig impartir durant cinc o sis anys a Sant Francesc d'Inca, mentre estava a la parròquia de Crist Rei i quan vaig passar a Biniamar, i els 20 anys de docència al col·legi de Sant Josep Obrer, 12 mentre vaig estar en aquella parròquia i 8 quan exercia a la Soledat. Sempre m'hi vaig trobar bé amb els infants. Vaig començar primer fent classes als de bàsica, als d'EGB, als petits i després vaig anar pujant a FP i a alguns cursos de BUP. Mira, sempre m'hi vaig sentir bé i en guard un bon record d'aquests anys i supòs que ells, en general, en tenen també un record agradable. Per mi va ser una experiència molt gratificant. Potser en aquells temps érem un poc més exigents, però ho dúiem bé.

A Crist Rei d'Inca fèiem reunions amb responsables de la gestió social de la parròquia que ens servien per conèixer situacions precàries de la gent. Venia a ser un grup de Càritas, però distint del de la Soledat. En aquells anys, el 66, 67 i 68, la gent que venia de la Península es trobava, tot just arribar, en una situació de molta necessitat. Constantment descobríem casos d'escassetat extrema en les casetes de camp de l'entorn de Crist Rei habitades pels vinguts de fora. Els visitàvem i crec que vàrem fer una urgent i encertada labor d'ajuda, sovint fins i tot d'assistència econòmica i en qüestió de menjar. Potser aquest és un altre punt de llum.

En referència a les ombres, no sé què dir-te. La veritat és que no en record gaire d'ombres, llevat per ventura de les pluges torrencials de Sóller. Aquella adversitat natural sí que em va marcar. Feia 12 anys que exercia de rector a Sóller. Me demanaren de continuar, però els vaig dir que no, estava baldat. Em concediren un curs de transició, d'ajuda puntual a Sa Pobla i Alcúdia residint a ca nostra de Llubí; va ser un any de recuperar forces per reincorporar-me després, com a rector, a la parròquia d'Alcúdia.

En general, crec que sens dubte domina la llum. Sempre hi ha coses adverses que potser no record; però de forma global sí que puc dir que tenc una gran satisfacció i l'amistat de molta gent. Ara aquí, a Alcúdia, hi ha com una moguda de la gent en escampar-se el rumor de la meva partida per jubilació. L'altre dia certes persones, plorant i tot, em demanaven que em quedàs. "No te'n pots anar; has d'estar aquí", em deien. Els explicava una mica lo de la germana i ho entenien.

De tots els llocs on he estat, en tenc un bon record i sent un gran afecte cap a ells i ells cap a mi. Parl en general, a primer cop de vista.

5.- El papa Francesc, a l'Exhortació Apostòlica "Evangelii gaudium", de 24 de novembre de 2013, adreçada als creients cristians, fa una crida urgent a promoure un procés de reforma missionera en la pròpia Església catòlica i, entre d'altres afirmacions, diu això; "M'estim més una Església accidentada, ferida, embrutada pel fet de sortir al carrer, que no una Església malalta pel fet de tancar-se i optar

per la comoditat d'aferrar-se a les pròpies seguretats.” (Evangelii gaudium, 49). Després de tants anys de dedicació a l'Església de Mallorca, ¿Com veus l'estat actual i el futur immediat de la nostra Església i quines reformes hauria d'emprendre per fer-se accessible a l'home del segle XXI i especialment a les joves generacions?

Bé, el que acabes d'apuntar, en el meu veure, em fa pensar que vivim un moment en què necessitam fer una crida, fer-la i viure-la també nosaltres, una crida a l'autenticitat. Això surt en certa freqüència: la gent que s'acosta, la gent que ve per a batejos, la gent que ve a casar-se per l'Església et fa veure que hi ha una inèrcia poc profunda, poc fonda; i més bé són costums, són maneres que han anat perdent contingut, perdent sentit, però que la gent encara segueix perquè això comporta una festa, comporta una convocatòria de gent. Aquesta qüestió planteja interrogants a l'Església i ja entreveu que aquest fet ens exigeix de canviar, sense menysprear ningú, però sí amb una seriosa crida a la reflexió.

Jo amb certa freqüència, amb bones paraules, intent no ofendre ningú, rep un matrimoni no casat per l'Església, que demana de batiar el seu infant. Me pareix bé, responc, el podem batiar; però pensau que voleu introduir en un infant inconscient un sagrament, que és una celebració de fe, i vosaltres, que sou conscients, no teniu a bé rebre el sagrament del matrimoni. El voleu per a un inconscient, mentre vosaltres, conscients, el rebutjau. Quan, al cap de 8 anys, tornen a venir ni saben el parenostre ni on és l'església. Fa mal viure en aquesta situació i un té un poc la impressió que és una pura inèrcia. I perdem el temps perquè no tenim consciència de la situació que ve ni de com ve, quant a coherència, amb tot respecte i amb tota llibertat. Mir que no hi hagi xoc quan faig aquestes reflexions i en parlam.

El fet és que hem arribat a un moment en què s'ha d'obrir un nou horitzó en una Església, parl entre nosaltres, que està tancada en ella mateixa i que segueix, dominant i predominant, fent allò que té costum de fer, cosa de la qual ja n'hi ha que passen. A l'hora de fer un funeral, no el fan o a l'hora de batiar un infant o fer la catequesi, passen de fer-ho. Hi ha un cert nombre creixent de gent que actua així i que, de qualche manera, és coherent, perquè si nosaltres mateixos passam i no hi creiem, no podem proposar-ho als altres. Jo crec que aquí vindrà, no sé de quina manera ni quines empentes podrem rebre, un temps nou que ja és a punt d'arribar; supòs que no vindrà de la nit al dia, sinó que serà amb una certa lentitud, però certament vindrà un temps nou per enfrontar aquesta crisi que tenim, que avui estam vivint, crisi de fe, crisi humana d'incoherència. Crec que això és per anar-ho treballant, mirar com ho podem fer, com, sense deixar de tractar bé la gent, s'ha d'anar fent la reflexió. D'aquesta manera és com podem anar rectificant. Si no es diu res, donam per bo coses que no tenen cap sentit ni un. Així és el que jo veig i el que jo he experimentat en la meua vida personal.

Una presa de consciència del cristià, que no s'ha d'imposar des del clergat, però s'ha d'anar fent camí, s'ha de promoure una profunda reflexió, ells mateixos han de prendre decisions, hem de donar més responsabilitats als laics, atesa la manca creixent de preveres. Crec que aquest fet està bastant generalitzat, no diré en el tercer món, però sí en el nostre primer món. Aquí hi ha una incoherència i una inèrcia desconcertants; feim coses en les quals, a la pràctica, no hi creiem. Passam de tot. Això et fa patir. ¿Com ho podem fer, de manera pedagògica, perquè la gent pugui donar passes, avançar?

Avui vivim un temps de ruptura respecte de tot, dels costums, dels sabers, de les formes de viure; així, moltes coses es tiren per terra, es rompen. Supòs que per arribar a una situació nova, no queda altre remei que això succeeixi. Ara, avui mateix, parlem que són pocs els capellans i jo crec que els capellans, en aquest temps d'escassetat, hauríem d'aconseguir d'estar en el nostre lloc, sense pretendre ser els "factòtum" de per totes bandes; això és clericalisme d'altre temps. De veritat, ens hauríem d'ajudar mútuament, i des d'una reflexió seriosa, a obrir portes, a obrir camins, a delegar per poder afrontar el moment crític en el que vivim.

Com a prevere pens que hauria d'intentar compartir, no rompre, no esqueixar, molt manco ofendre ni rebutjar, compartir el servei ministerial, fer una crida a la coherència sense baralla. Que sigui un ser, un germà entre germans. Parl dels capellans, però els qui vivim més entorn de la parròquia, entorn de les esglésies, haurien de crear una actitud molt humana, molt comprensiva i també molt coherent, en la mesura que sigui possible. Des d'aquestes actituds, que no són de ruptura, sinó que provoquen un interrogant, una reflexió, jo crec que sí, que la pastoral ha de canviar i hem de fugir d'aquest fer moltes coses, moltes celebracions i fer-les perquè és costum. Més bé seria obrir un temps de proximitat humana, però a la vegada de reflexió, de coherència, conscients que això no es pot imposar sinó que s'ha d'oferir. Sempre qualcú hi entra, sempre qualcú aprèn.

De fet, crec que la figura tradicional del capellà necessita una remodelació total, en el sentit que puguin veure en ell una persona d'avui, una persona coherent i que desperti interrogants a la gent cap a la transcendència. Estam en camí. No ens podem conformar en allò que ara som i tenim i feim, sinó que hem de passar a donar passes endavant, sortir d'allò que pot ser negatiu i intentar destriar lo que pot ser més positiu per a la gent i per a la fe.

بیشتر

CONFIDÈNCIES

TOMEU MOREY FERRANDO

Vaig néixer a Palma l'any 1944. Som el quart fill d'una família catòlica i tradicional pròpia de l'època. Vaig fer els estudis de batxiller elemental, i el primer curs a l'Escola de Comerç.

Com adolescent jo pertanyia a l'aspirantat de l'Acció Catòlica de la meva parròquia, Santa Catalina Thomàs, i aquell estiu de 1960 férem una acampada, on el cap era en Joan Mora i se'm va presentar la idea de fer-me capellà, ja que ell ingressava aquell any al seminari. Així que a l'octubre del 60 vàrem entrar plegats al Seminari.

Jo vaig estar dos anys de balarrasa estudiant llatí i grec amb el Sr. Orvay, érem un bon grapat de joves: Escanelles, Mora, J. Mas, Pere Suñer, Pep Amengual, Biel Cortés...

Els meus anys al Seminari els record amb molt d'afecte, temps d'estudi, oració, esport i especialment de molta amistat i camaraderia que amb molts de companys encara perdura...

Però aquella disciplina fèrria, obediència servil, espiritualitat estantissa, etc. del Seminari, em semblaven extremadament exagerades i no m'ho prenia massa seriosament. Estudiava el just per aprovar, era un home de "benemeritus", i amb don Pep Sacanell en Jaume Mas (veïnat de cadira) i jo ens ho passàvem de lo més bé.

Ah! I els diumenges a jugar a futbol amb el Son Gibert, anant pels pobles i fent campsions. (És clar, deia la gent, aquests al·lots estan forts, no van de dones...)

Essent teòleg els estius anava amb altres grups de seminaristes a fer de Monitor a les Colònies d'estiu que Càritas feia a Alcanada per a al·lots de barriades, però els darrers anys, els estius anava a França per aprendre francès amb la idea d'anar al Burundi, junt amb els meus condeixebles Miquel Gual, Jaume Mas, Joan Servera, Jaume Darder.

Essent ja diaca vaig ficar-me en el món de l'Escoltisme a la parròquia de l'Encarnació i vaig començar la meva tasca amb els joves.

El juny de 1970 m'orden capellà. Un grapat dels meus condeixebles se'n van al Burundi, però a mi no em diuen res.

El meu primer destí és com a vicari de la Soledad a Palma. De rector estava D. Damià Vidal i de vicari en Biel Gelabert i, seguint els aires del Concili, en Biel i jo formàrem equip i anàrem a viure plegats.

Basta dir que ca nostra era coneguda com “**el Xibiu**”, els joves entraven, sortien, fèiem reunions, qualche missa domèstica, joc de truc, acampades, etc... amb la desconfiança pròpia dels veïnats.

Entre aquest grup de joves i al·lotes conec la que serà la meva esposa... 10 anys després!!

Aquests dos anys a la Soledad foren intensos com correspon a un vicari jove, però ben aviat me n’adon que la teologia que em varen ensenyar al seminari no dóna respostes a la gent: la moral sexual, la problemàtica matrimonial (la píndola), les celebracions rutinàries... els vells costums, els hàbits de sempre... Això, unit a tota una problemàtica emocional, em decidesc anar a estudiar al Centre d’Estudis Superiors de Pastoral a Madrid, depenent de la Universitat de Salamanca.

Eren els anys 72-74. Madrid era un polvorí, els darrers anys del franquisme. La situació política, social i religiosa era molt intensa: Añoberos, bisbe de Bilbao està a punt d’èsser expulsat per Franco, la presó de Zamora acull els capellans que tenen una postura crítica amb el règim. La revolució dels clavells a Portugal, la mort de Carrero Blanco, l’Estat d’excepció al país Basc...

L’altra revolució jo me la vaig trobar estudiant teologia amb els millors teòlegs del moment: Casiano Floristan, Marciano Vidal, Velasco, Julio Lois i per a mi l’extraordinari Jesús Burgaleta.

En Burgaleta ens feia remoure a tots de les cadires quan sentenciava: “el nostre sacerdoci és “secundum ordinem Melquisedec”, un sacerdoci de L’Antic Testament, separat del poble, formant una “casta” clerical, al servei del culte i del Temple.

Però el ministeri de Jesús és un altre cosa: ésser i viure com els altres, al servei d’una comunitat, compartint la vida, les alegries i les lluites de la gent, especialment al costat dels pobres. Aquí assolec una forta estructura teològica i espiritual, que he procurat mantenir tota la meva vida.

PERÚ

Donada la meva amistat amb en Miquel Company que fa uns anys és al Perú, jo decidesc fer equip amb ell a Chimbote, un port de pescadors i industrial del Pacífic que està a 600 km. de Lima.

Vaig arribar a Chimbote el setembre 1974 i faig equip amb en Miguel Company i en Miquel Mulet que és el director de l’oficina de Comunicacions Socials de la Prelatura (CINCOS).

Chimbote era una ciutat d’ “al·luvió”, que feia 4 anys havia patit un terrible terratrèmol, on moriren milers de persones, el 70 % de les cases quedaren destruïdes i la gent havia deixat el camp per anar a viure a la ciutat, formant els anomenats eufemísticament “pueblos jóvenes”, que no són sinó “chabolas” d’estores i adob on viu el 80% de la població.

Nosaltres vivim a una barriada d’aquestes, però la nostra casa és de “material noble”, (paret de totxos) gràcies a Mallorca Missionera.

En Company era el rector de la parròquia, (un “caserón” de fusta) i per viure havíem de donar classes de religió a les escoles. En Miquel és molt popular entre els joves, els mestres, els periodistes, el sindicat de professors i el món esportiu.

El "xoc" amb aquest món és realment fort. La religió està profundament arrelada en la gent. Has de començar a entendre aquesta religiositat popular. En Gustavo Gutiérrez fa trobades de formació a la Universitat de S. Marc de Lima, i ens deia als capellans recent arribats: "Si veniu a portar-nos les velles tradicions i costums de l'església europea, el millor favor que fareu a aquest país serà que vos ne torneu".

Padres: Bartolomé Tauler, Bartolomé Morey, Cecilio Buele, Paco Suárez, Monseñor Teodoro Ubeda, Anselmo Álvarez y Miguel Company. 1976.

Ximbote tenia un presbiterat d'uns 45 capellans, dels quals uns 40 érem estrangers: Nord-americans, espanyols i italians. En Gonzalo Gutiérrez es deixava caure sovint per Ximbote aportant reflexió i estudi a la teologia de l'alliberació, de tal manera que gran part dels capellans estàvem en aquesta línia. Ens dèiem **"zona Norte"**, que no era un espai geogràfic sinó de línia

pastoral. El bisbe, Mons. Burke, un "gringo" nord-americà era un bon home i deixava fer.

A nivell sociopolític els anys 70-80 a Amèrica Llatina eren plens de convulsions: dictadures militars, cops d'Estat, repressió, guerrilles i lluites d'alliberació nacional a Nicaragua, el Salvador, i al Perú la guerrilla de "Sendero Luminoso".

A SANTA

Un temps després de fer equip amb en Miquel Company a Chimbote, el bisbe ens destina a mi i a N'Anselm Álvarez, que acabava d'arribar al Perú per segona vegada, a la parròquia de Santa, un poble regat pel riu Santa i que produeix cotó i canya de sucre, que està a uns 10 km de Chimbote. Donam classes a l'"Instituto Agropecuario del Valle del Santa y Lacramarca". Durant un temps està amb nosaltres en Cil Buele.

Al poble antic de Santa li ha crescut molt ràpidament "un poble jove" amb dirigents molt combatius i solidaris. Feren un local comunal per reunir-se, fer balls i festes, i el diumenges fer missa. Així què jo dic missa amb dos grans pòsters aferrats al meu darrere: Un representa el Che Guevara, i l'altre En Mariátegui, fundador del Partit Comunista Peruà. Aquests són els sants d'aquesta església, penso... no sé que diria el Vaticà...

Poc temps després, en 1976, En Miguel Mulet va tornar cap a Mallorca i el bisbe em nomenà director del "Centro de Intercomunicación Social" (CINCOS). Des d'aquesta oficina, amb un gran equip, entre el quals hi ha en Paco Suarez, ja secularitzat i la seva dona Malena, impulsam la tasca d'educació popular, dins la línia d'en Paulo Freire, pedagog de l'alliberació.

Cream programes radiofònics per les ràdios locals, programes musicals de cançons compromeses, editorials amb contingut cristià i social, muntatges de diapositives (el video començava), radiàvem la missa des de Cincos per als pobles allunyats, obrírem una llibreria i publicàvem una revista molt popular anomenada “**Pido la palabra**”, que era com la portaveu de les parròquies de la zona Nord. Aquesta revista s’incloïa dins la xarxa de la “Prensa chica “ que volia recollir la veu i la defensa dels drets de les capes populars. Al començament la fèiem en ciclostil, després ja amb una màquina òfset.

En aquell moment esclatà una gran vaga dels pescadors, de “PescaPerú”, empresa que transforma la farina de peix en pinso per a animals, que durà 52 dies. La ciutat es va aturar. Per recolzar els “huelguistas” es varen crear menjadors populars, “ollas comunes” i moltes mobilitzacions. De dia la ciutat estava en mans dels “huelguistas”. A la nit en mans del militars, ja que hi havia “toque de queda”. Aquí en Cil va tenir una gran implicació com a mediador en nom de l’Església. Una de les manifestacions va acabar amb una “balacera” i va morir un jove estudiant i altres sortiren ferits.

L’Església de Chimbote, amb el seu bisbe i presbiteri al davant prengueren part activa en la defensa dels drets dels treballadors i de les seves justes reivindicacions.

Poc temps després, tot va començar a canviar. El bisbe Burke fou cessat i en posaren un de peruà, el més progressista, deien. Però venia a donar un “toque” d’atenció als capellans de la teologia de l’alliberació i a la pastoral de la zona nord de Ximbote. De seguida començà per engegar els missioners espanyols del IEME, d’altres anaren a diferents diòcesis i a Cincos tinguérem problemes per seguir en la mateixa línia pastoral. Veient així les coses vaig considerar el més oportú replegar veles (prest faria els 5 anys de la meva estada) i des d’Alemanya em concediren una beca per estudiar Comunicacions Socials a La Universitat de Lyon un semestre i l’altre a la Universitat de S. Pau a Ottawa, al Canada.

Aquest any fou d’estudi i reflexió. En tornar a Mallorca ja tenc clar que el que em motiva és la tasca social i no tant l’eclesiàstica. Al mateix temps, vaig anar recuperant la relació amb els vells amics d’abans, entre els que se trobava la meva esposa, na Lina Torres, amb qui ja havia treballat amb el jovent a la parròquia de la Soledad i que malgrat el temps i les distàncies sempre mantinguérem viva l’amistat i la comunicació. Intensificam la nostra relació i ens comprometem a fer un nou i comú camí de vida plegats.

Així li faig saber al Bisbe Teodoro. Vaig engegar els papers de la secularització i la meva dona i jo ens casam per lo civil el 81. Formam una família, tenim tres al·lots, els dos primers són bessons.

Faig tasques de voluntariat a Càritas i l'any 1984, quan va quedar lliure el càrrec de Secretari de Càritas de Mallorca, D. Teodor em va fer el nomenament. Vaig treballar amb un bon equip de persones amb molta dedicació: Pere Ballester, Biel Pérez, Maria Selleres, moltes assistents socials i voluntaris que duen endavant la tasca d'estar a prop dels més dèbils de la nostra societat. **Deixalles, grups d'acció social, cases d'acollida per a dones i famílies, recolzament a l'inici del Projecte Home, campanya del Mil x Mil, la revista "Arran"** etc. són tasques d'aquell temps.

Un dia em vaig arribar al Bisbat per saber què dimonis passava amb els meus "papers" de secularització, que havia entregat ja feia uns quatre anys. M'obriren un calaix i em diuen "són aquí, a Roma no volen saber-ne res". "Bé, -els dic- això és un problema vostre, no meu".

Poc temps després en Joan Planas, acompanyant al bisbe Teodor a una visita "ad limina" a Roma, va treure del calaix els expedients retinguts i em va dir: "en tres mesos tindràs els papers". Així va ser. Mai em va dir com ho aconseguí.

Ens casàrem per l'Església l'any 1988, a ca nostra, amb una missa domèstica i acompanyats dels fills i de quatre amics.

Vaig estar un any de baixa per una greu malaltia a la columna vertebral i, quan pensava reincorporar-me a la feina, diverses circumstàncies estranyes, encara no aclarides del tot amb l'equip de Càritas, m'obligaren a deixar aquesta Institució el setembre de 1998, després de servir-la 14 anys com a Secretari General.

Vaig tenir una passada fugaç per la Fundació Natxaret (gràcies, Domingo Mateu, per l'acollida) i acab donant classes de religió a diversos Instituts fins a la gloriosa jubilació el 2010.

Actualment, com a voluntari, faig reforç d'espanyol per a estrangers a la presó de Palma. No havia tingut mai uns alumnes més aplicats.

Altra gàrgola de la Seu

Mn. Antoni Maria Alcover i el temple de Son Carrió

(III i darrera part)

Rafel Umbert

Continuen les obres del nou temple

Ens traslladam novament al desembre de 1899. Hem deixat D. Toni Maria dibuixant el portal dels homes. Seguim el seu Dietari.

La pedrera d'on s'extreuen els cantons per a bastir l'església està situada a poc més de 3 quilòmetres del poble i no hi ha un camí adient per on puguin transitar carros i més carros carregats de cantons. D. Toni posa fil a l'agulla per fer un camí nou. Aquestes són les passes:

Desembre, 27.- En Pep nostro és anat a veure D. Joan Amer per conseguir que componguen el camí de la pedrera de l'església de Son Carrió perquè faça més bon tragar cantons. Ha fet molt bon so (pàg. 233).

Comença l'any 1900 i la dèria de Mn. Antoni M. està fixada ara en el nou camí que farà més fàcil el transport de cantons, les feixines que arplega dels municipis de l'entorn (això vol dir mà d'obra gratis patrocinada pels ajuntaments), animar al compromís i la solidaritat dels senyors i dels pagesos i contemplar com “l'església fa via; ja té per tot lo redó uns vuit pams, això a la part més baixa (pàg. 242).

Gener, 21 de 1900.- Som anats a Son Carrió a veure les obres de l'església, que fan via. Ara tenen compost de fer un camí per dur cantons de la pedrera de ca n'Amer. Han vist el Batle de Manacor, el de Sant Llorenç i el de Son Servera, i han conseguit que nos donen tota la feixina d'aquells contorns per fer tal camí. El Batle de Sant Llorenç posà tota la feixina de Son Carrió a la meva disposició perquè fos per l'església (pàg. 239).

Gener, 26.- Mon germà Martí, l'amo en Llorenç Servera {sic, per Sureda ?}(Pistola) i altres són anats a ca n'Amer a senyar el camí que han de fer per dur cantons per l'església de Son Carrió. El propietari de ca n'Amer, D. Mateu Truyols, cedeix tota la terra que ocuparà el camí, com cedeix les pedreres per tractar-se de l'Església. Déu nostre Senyor l'hi pag. Els altres que tenen terres per on ha de passar dit camí també cedeixen gratuïtament el pas. El Bon Jesús los ho pag (pàg. 240).

Març, 3.- Ja fan via en el camí de la pedrera de ca n'Amer per l'església de Son Carrió. En Martí i l'amo en Llorenç Pistola han hagut de traïllar per vèncer les dificultats que qualcú ha posades. Déu nos do paciència (pàg. 252).

Ben segur que exercitar la paciència devia ser el sacrifici més gran que li podrien posar al nostre estimat D. Toni. No tot eren flors i violes. També n'hi havia que posaven traves no sols en el traçat del camí sinó també en les feixines Més endavant en parlarà, evitant, però, les concrecions. Ah! I alerta que aquestes feixines no es perdin per un altre indret, encara que sia per descuit.

Març, 4.- En Martí ha enviat a Son Servera perquè els jornals de feixina que l'Ajuntament de dit poble concedí de la pedrera, no les facen per descuit a una altra banda. El Batle de Manacor també ha concedits un centenar de jornals de feixina per dit camí (pàg. 252).

Naixement	<u>2 de febrer de 1862</u> <u>Santacirga, Manacor</u>
Mort	<u>8 de gener de 1932</u> (als 69 anys) <u>Palma</u>
Altres noms	Antoni M. Alcover
Es coneix per	<u>Diccionari català-valencià-balear</u>
Ocupació	Escriptor i folklorista

Març, 11.- Som anats amb en Miquel, en Martí i en Pep a veure el camí de la pedrera de l'església de Son Carrió. Darrere la Gruta li hem donada una altra direcció, i no tindrà tanta costa i defugirem certes dificultats que nos volíem {sic} posar (pàg. 254).

Març, 18.- Havíem d'anar a decantar la terra del camí de la pedrera, i no ha pogut esser perquè ha plogut (pàg. 257).

Ja us fixareu en dos detalls: no es pagaven jornals però volaven les botelles de doblanís i aiguardent i s'acabava la llet de totes les possessions veïnes. Mn. Antoni M. deixa constància de la rusca que patia la gent i la pilleria a l'hora d'omplir la panxa.

Març, 19.- Festa de Sant Josep. N'hem feta una a Son Carrió, i en Miquel (el seu germà jesuïta) ha predicat. Avui som anats an el camí de la pedrera. El Vicari ha convidat el poble a decantar la terra d'allà per on ha de passar, fent a sebre que el Bisbe ha donat permís per fer-ho en diumenge o festa. Entre homos i dones n'han compareguts uns cent coranta. No sols han decantada tota la terra, sinó que ja han traginades més de coranta carretades de roques d'allà on ha d'esser el camí. Donant beure, han volat cinc botelles de doblanís. Diumenge qui ve, si Déu ho vol, i el Bisbe dóna permís, la gent hi tornarà a tragar pedreny (pàg. 257).

Març, 25.- Som anats an el camí de la pedrera. El Bisbe donà permís per fer feina en diumenge i per arreglar dit camí, suposat de que ha d'esser per tragar cantons per l'església. El Vicari convidà la gent, advertint-los que duguessen una cullera i una escudella per menjar llet. N'han comparegut més de dos-cents coranta, entre homos, dones i al·lots: tots feien feina, grans i petits, joves i vells: han feta una feinada fora mida. Dues botetes d'aiguardent per beure el homos, no han bastat per res. Perquè hi hagués llet per tothom, han duita la de la Torre Nova, Son Manxo, Son Sureda, Son Pussa, el Rafal Sec, Sa Ca-rotja, Can Pistola, tres Grutes. N'hi havia tres calderes: hi han posats cartorze pans de sopes. Així mateix n'hi ha haguda per tothom, però no a voler per alguns, gràcies a Déu. En Martí nostre feia els plats, i perquè el botí de gent enrevoltada no el tirassen o li fessen pegar dins la caldera, estava peu envant peu enrere. N'hi havia que, com havien buidat una escudella, en volien una altra, i, perquè en Martí no ho conegués, feien l'escudella neta i per fer-la-hi, fins i tot, n'hi ha hagut que hi han pixat. Això ja se diu tenir-ne ganes, de llet (pàg. 260).

“Som anat, som anat...” A Mn. Antoni M. li agradava posar-hi els ulls, el que avui deim fer un seguiment constant i efectiu. És allò que deim, que “els ulls de l’amo engreixen el cavall”. Així era. Per on passava tot tremolava. Tenia esment dels més mínims detalls. Un home d’empenta.

Març, 26.- Som anats an el camí de la pedrera. Els feixiners de Son Servera hi eren, que hi feien feina (pàg. 260).

Abril, 2.- Som anats a veure el camí amb en Miquel. Hi ha feta molta via, però encara està enreret (pàg. 262).

Abril, 11.- Som anat an el camí de la pedrera de l’església. Hi fan via. Aquest camí tot són contraris que ha tenguts, però amagats casi tots. A Sant Llorenç i a Manacor, a on nos havien promesa feixina, n’hi hagué que tractaren d’esborrossar-la-nos. En Martí, germà meu, hi hagué d’anar i parlar fort. Els contraris quedaren escoats (pàg. 265).

El dia 13 d’abril mor la seva mare a la possessió de Sa Torre Nova. D. Toni Maria exposa el sentiment que té tota la família: *Grossa és la pèrdua que hem sufrida. Sols Déu nos ne pot aconhortar.* L’endemà la porten a braços fins a Manacor. Són prop de 14 quilòmetres. L’ofici funeral es fa a la Parròquia de Manacor el dia 16 i un altre ofici el dia 17 al Convent de la mateixa ciutat. I el dia 18 a Son Carrió.

Abril, 18.- Hem dit l’ofici de ma mare a Son Carrió. Érem vuit capellans i els cantadors de Son Servera: hem dit ofici de quatre: és venguda molta gent. Som anats a veure el camí de la pedrera (pàg. 262).

Celebra la Primera Comunió de 32 nins i nines, entre els qual hi ha la seva neboda Catalina, filla del seu germà Martí. I aprofita per convidar la gent a la feina.

Abril, 29.- He feta a Son Carrió la comunió dels al·lots i al·lotes qui han començat a combregar; na Catalineta d’en Martí nostro, de vuit anys, era una d’elles. Són estats devuit al·lots i catorze al·lotes. És anat de lo millor. He convidada la gent per anar an el camí de la pedrera. Han comparegut deu carros, una corantena d’homos i una cinquantena de dones, tots feners, i que no han robat res an el jornal. Deuen haver traginades unes cent cinquanta carretades de pedreny an el camí, qui se n’ha duita una bona estreta; ja està envantet (pàg. 270).

Al mateix temps que empeny el poble i les autoritats a seguir endavant, ell mateix no es plany i treballa sol o amb altres en els dibuixos de capitells, cordons, bases i altres.

Abril, 11.- Amb D. Faust Morell nos ne som anats a la Biblioteca Provincial per veure l’Espanya Monumental, qui du una partida de làmines precioses de monuments romànics, a fi de prendre mostra pels capitells que D. Faust nos ha de dibuixar per l’església de Son Carrió, això és, per la capella de comunió i per la de la Puríssima (pàg. 275).

Juny, 11.- Som anat a la Biblioteca Provincial a consultar l’obra “España Monumental” per projectar cordons i bases per l’església de Son Carrió (pàg. 287).

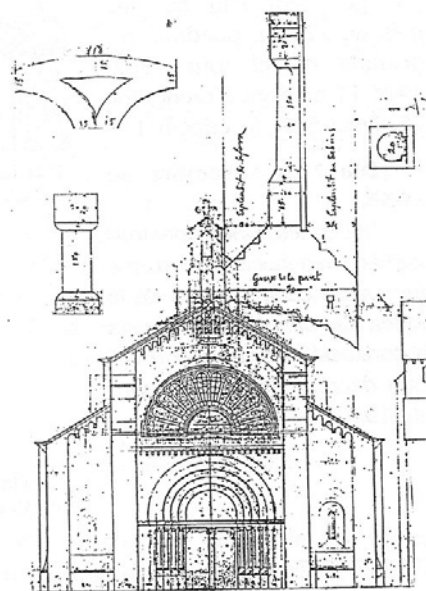
Primer aniversari de la benedicció de la primera pedra. Bona ocasió per animar la gent.

Juny, 3.- Diada de Cincogema. He predicat a Son Carrió, donant-los l’enhonorabona per lo que han fet per l’església i excitant-los a fer més (pàg. 285).

Juny, 4.- Primer aniversari de la primera pedra de l'església de Son Carrió. Com va esser la segona Festa de Cincogema, dia senyalat, resolguérem celebrar l'aniversari dita segona festa, caiga Cincogema així com caiga, a fi que el poble hi pugui prendre part.- Hem dit ofici de quatre, i en Miquel Fuster ha predicat. Hi ha haguda molta gent. Acabat l'ofici, hem tenguda junta sobre cercar una casa per tenir la calç, i els mestres poder-se aguiar, jeure i estar i tenir-hi tots els ormeigs. L'amo de Son Manxo n'ha oferida una de seva que prompte quedarà buida: ell i el del Rafal Sec són quedats de Comissió per atendre an això de dita casa. Los he dit que se fa precís estudiar el medi de tragar molts de cantons, perquè si no, l'obra no farà via. Com avui ha feta saó i és impossible segar ni garbejar, han dit que aquests dies en podien tragar. Han cregut que lo millor era avisar la gent. Els de la Junta se són repartits en colles, i hem feta una llista de cada colla dels que han d'avisar. Pugen a cent els carros senyalats per avisar. Nos ne som anats a la Torre Nova, a on han dinat els capellans venguts per la festa (pàg. 285).

Juny, 8.- En Pep nostro m'escriu que dia cinc, coranta-dos carros a Son Carrió traginaren per l'església cent i cinc dotzenes i vint paums de cantons fent coranta-cinc carretades, i trenta-tres carros feren cent trenta tres carretades de grava; i dia sis, onze carros traginaren trenta-una dotzena de cantons, i llavò vuit carretades més. De manera que en dos dies, entre cantons i grava, han fetes tres-centes tretze carretades. Que Déu los ho pag. Serví de qualque cosa l'avisar de dia quatre (pàg. 287).

Juny, 10.- Diada de la Trinitat.- És vengut en Cupa, el mestre de l'església de Son Carrió, i conta que ahir i després-ahir seguien traginant cantons; que l'església n'és plena, que no les esvairan en tres o quatre mesos, i manco la grava, que n'hi ha un munt qui fa por. Sí que mos hi digué bé la convidada de dia 4! (pàg. 287).

Plànols de l'església de Son Carrió
fets per Mn. Alcover.

L'estiu d'aquest any (juny-setembre) el passa Mn.

Antoni Maria dibuixant per l'església de Son Carrió, sovint amb l'ajuda de D. Faust Morell, capitells per a les capelles del Santíssim i la Puríssima que són una meravella. Les obres segueixen el seu camí, fan via. Convenç l'Ajuntament de Sant Llorenç perquè mudin la plaça projectada, posant-la devora el sagrat de l'església nova i la Vicaria actual i el corral de la mateixa. Li demanen que ell mateix faci les retxes que indiquin les modificacions. Cap problema. Els veïnats que confronten amb el solar del nou temple són també generosos.

Setembre, 29.- Som anat a Son Carrió. Els mestres hi són: les obres de l'església fan via. Dos veïnats, qui tenen un trast perhom (un tal Mesquida i un tal "Vicento") qui confronten an el sagrat de l'església nova, a la part de migjorn, han donada a l'església una faixa de terra vora-vora, de set pams, amb tal de que les hi facem una paret a la partió. L'amo del trast qui confronta a la sacristia, veïnat d'aquests, nos ha donada també una faixa de terra igual. Així l'església estarà ben aïslada. Déu los ho pag. Amèn (pàg. 303).

Octubre, 7.- Diumenge: res de Cúria; però dibuixos a rompre per l'església de Son Carrió. Ja comencen els finestrals, i la sacristia de migjorn està casi a punt de cobrir (pág.305)

Octubre, 13.- Me'n som anat a Son Carrió: les obres fan via. Hem tretes una partida de "plantilles" (pág.308).

Desembre, 2.- Hem feta els de ca nostra una festa a Son Carrió: jo he predicat.- La sacristia de l'església nova ja està coberta de teulada, i servirà de casa dels picapedrers, per ara (pág.329).

A més de la construcció del nou temple, Mn. Antoni M. pensa que s'hauria de dignificar la Vicaria i fa la següent proposta:

Desembre, 3.- Som anat a Son Carrió: he cridats en Martí i en Pep nostros, i l'amo en Miquel de Son Manxo i l'amo en Llorenç Pistola, i los he proposat de demanar cent pessetes a l'Ajuntament de Sant Llorenç i nosaltres enginyar-nos per altres vents, i arreglar una cambra a la Vicaria per poder-hi romandre un predicador, i fer un excusat, que no n'hi ha: eixaubarem l'actual païssa, i hi haurà una bona cambra, i dins el corral de la Vicaria hi farem una porxada pels carros i una establa per al bestiar. La sacristia és també casa de la Vila, i escola pública, i administració de correus, i col·legi electoral i punt de cobrança del consum. Aquells hi han convengut: l'amo en Llorenç parlarà an el Batle i an el Tinent.- D. Joan Orlandis m'ha donades les bigues que haurem mester. Déu l'hi pag (pág.330).

Desembre, 4.- He escrit an el Batle de Sant Llorenç i Tinent de Son Carrió demanant-los cent pessetes per fer aquella obra a la Vicaria. Veurem què faran. El Bisbe s'és oferit a pagar l'excusat (pág.329).

I un pensa... ¿i no hagués pogut pagar una altra cosa, p.e. la cambra nova? El Bisbe, però, li farà veure que més val fer una Vicaria nova. Mn. Toni no li dóna opció a canviar i li suca dos-cents duros. Amb això ell ja s'arreglarà. És viu com una centella.

Desembre, 14.- Parlant an el Bisbe sobre l'obra que volíem fer a la Vicaria de Son Carrió m'ha indicat si valdria més fer una Vicaria nova. Li he dit que sí. Ell ha contestat que seria difícil perquè no bastarien mil duros. Li he dit que si nos ne donava dos-cents, jo responia d'arreglar una casa pel Vicari més habitadora que la que té, i que, si nos dava els dos-cents duros, jo m'encarregaria del solar, comprant el trast que pega a la sacristia nova. Hem quedat de que sí, i ja he escrit an en Pep nostro de que compren el trast. He escrit an el Batle de Sant Llorenç i Tinent de Son Carrió que el Vicari d'aquí se'n va, i hi anirà en lloc seu D. Montserrat Servera ⁽¹⁾, de Son Servera, i que retir la petició sobre fer obra a la Vicaria actual o casa de la vila. El Vicari de Son Carrió se'n va perquè l'han fet mestre d'escola de Randa. El substitueix D. Montserrat Servera de Son Servera (pág.334).

Desembre, 25.- Diada de Nadal. Som anats a Son Carrió a veure les obres de l'església, qui han feta via ferm, i el Vicari nou, que sembla que agrada una cosa de no dir. Hem

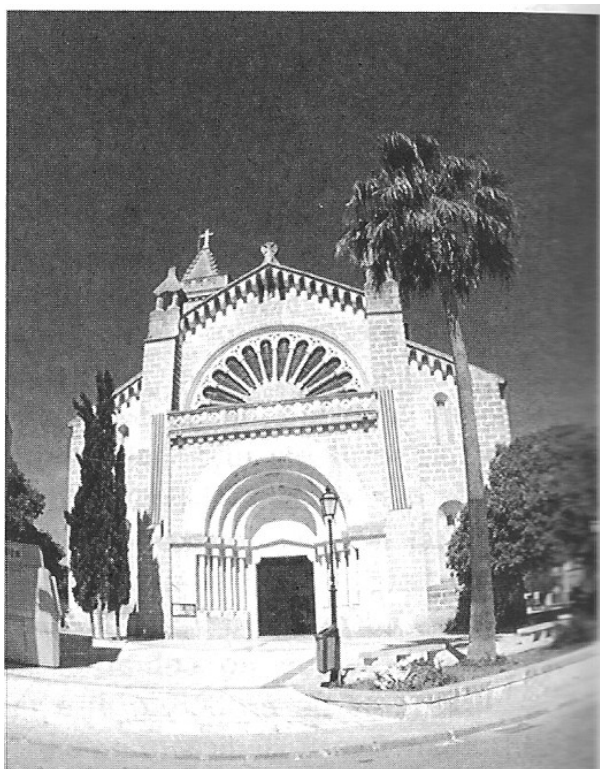
¹ Mn. Montserrat Servera Nebot fou Vicari de Son Carrió el període entre 14-12-1900 i 07-06-1906. Fou el gran animador de la construcció del temple.

demanat a n'Antoni Fava què vol del cortó de darrere l'església nova per fer-hi la Vicaria (pág.336).

Mn. Antoni Maria Alcover inicia en aquest punt la redacció del seu Dietari amb el següent títol: *SEGLE XX.- ANY DEL SENYOR 1901*. Comencen els tràmits per a iniciar les obres de la Vicaria: compra dels solars, plànols, recaptació de donatius... Aquest any 1901 comencen les obres de la Vicaria i, lentament, es va aixecant l'església.

Gener, 13.- Hem comprat dos trasts per la Vicaria de Son Carrió a un tal Mesquida: tenen 23'80 metres de llarg i 16 metres d'ample entre tots dos: peguen a la sacristia del costat de l'evangelí i an el portal dels homos; en donam setanta lliures, o sien 333,30 pessetes (pág.339).

Gener, 14.- He fet el pla de la Vicaria de Son Carrió: la planta baixa i l'alta (pág.339).

Gener, 15.- Som vengut a Ciutat. He mostrat an el Bisbe el pla de la Vicaria de Son Carrió. L'ha aprovat (pág.339).

Gener, 19.- He acabat el pla de la Vicaria nova de Son Carrió: un delineant el me posa en net, damunt paper-tela (pág.341).

Gener, 29.- El Bisbe m'ha donades 500 pessetes per la Vicaria de Son Carrió. Me'n som anat a Manacor, i davant el notari Puerto hem firmada l'escriptura de compra del solar, i llavò cap a la Torre Nova (pág.343).

Gener, 30.- Hem senyat el trast de la Vicaria i hem obertes les escombres per començar les parets demà mateix (pág.343).

Febrer, 9.- El Vicari de Son Carrió m'escriu que l'obra de la Vicaria fa via ferm (pág.349).

Febrer, 17.- Diumenge passat traginaren devers cent carretades de grava per l'obra de l'església i la Vicaria, que ja té les parets de l'aiguavés de davant de devers nou pams (pág.351).

Febrer, 18.- Me'n som anat a peu a Son Carrió, i ha plogut casi tot lo camí. He trobats trenta-cinc carros de Sant Llorenç traginant cantons per l'església i la Vicaria. Són dels conservadors qui tengueren entreversos amb lo Vicari passat, i deien d'ells que anaven contra l'Església, i han volgut demostrar que no és així. És estat un acte de desagravi. Són venguts els caps d'aquesta fracció, l'amo en Pere Antoni Ordines, de les Toltes, un amo cosí seu, de malnom el pobil de la Real (Pere Antoni Ordines i Brunet) i l'amo en Pere Josep de Sos Llulls, i además tres regidors, i se són oferits en tot i per tot lo que sia afavorir l'Església. A pesar de que plovia i feia un fred espantós, han fetes tres carretades cada carro. Els carreters han begut per llarg, i se'n són anats cantant, ben

xerevel·los. M'han promès que passat Pasco tornaran, no amb trenta-cinc carros, sinó amb cinquanta, i no han de deixar ponedor a les pedreres: tots els cantons que hi haja trets, han de tragar. Les hem promès que los donarem llet i brossat amb sucre, i per molts que en vénquen no s'ho acabaran (pág.351).

Febrer, 19.- És vengut a la Torre Nova en Joan de Sos Ferrers, cosí, a dir-me de part del Batle de Sant Llorenç, que los avisem en haver-hi cantons trets a les pedreres de l'església (de Son Carrió), i que si aquells vengueren amb trenta-cinc carros, ells vendran amb vuitanta. Li he dit que, com més en vendran, més contents nos faran, i que Déu los ho pag (pág.352).

Març, 26.- Altra volta a Ciutat. Cinquanta-dos carros de llorencins traginen cantons per l'església de Son Carrió (pág.356).

Juny, 3.- Feim a Son Carrió la festa de la Primera Pedra (pág.361).

Setembre.- L'església de Son Carrió se fa amunt. La Vicaria de Son Carrió també s'enfila. I l'esglesieta de Son Negre també. Endavant (pág.364).

Octubre.- La Vicaria de Son Carrió ja té un aigovers cobert (pág.364).

Novembre.- Per fer anar avant les obres de l'església de Son Carrió he demanat an el Bisbe que me concedís mil pessetes d'una quantitat que li és entrada d'una obra pia; i m'ha dit que sí.

Considerant que és un avantatge alçar tota l'església de Son Carrió i no una part només, com ho feim fins ara, hem acordat alçar-la tota; i ja han començades les obres.

Hi anàrem amb D. Bartomeu Ferrà perquè ho ves, i me digués el seu parer. Li agradà ferm, i nos donà algunes regles que nos seran ben convenients (pág.365).

D. Antoni Gaudí i el temple de Son Carrió

D. Antoni Gaudí havia arribat a Mallorca dia 26 de març per visitar La Seu. Aprofitant l'avinentsa Mn. Antoni Maria el menarà també a visitar, almanco en dues ocasions (abril i agost), les obres del temple de Son Carrió. El dia 13 d'agost havia arribat novament a Palma per completar els estudis sobre el cor i reforma de la Seu. Aquesta és la referència que ens ha deixat.

Abril, 1.- Amb D. Antoni Gaudí i D. Faust Morell nos n'anam a Son Carrió i a dormir a la Punta ⁽²⁾ (pág.370).

Abril, 2.- Amb D. Antoni nos n'anam a Son Carrió, i examina de prop les obres de l'església, i nos dóna molt bones instruccions.

Jo tenia fet el projecte de campanar, i el se mira, i m'hi posa algunes modificacions. En tot nos fa ben contents. El vespre tornam a Ciutat (pág.370).

Agost, 16.- Nos n'anam a Son Carrió D. Antoni Gaudí, en Mateu Garau, canonge Penitencier i D. Bartomeu Molines, per celebrar la festa del tercer aniversari de la Primera Pedra de l'església d'allà (pág.378).

² Sa Punta és la possessió situada un poc més amunt al mateix turó de la de Sa Torre Nova.

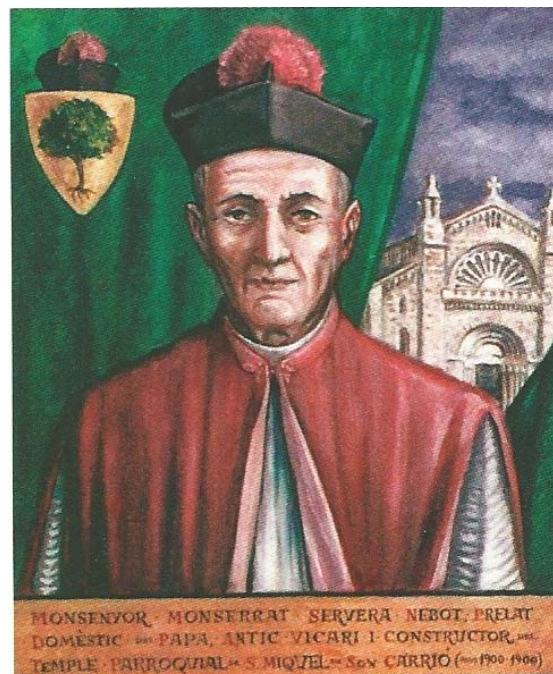
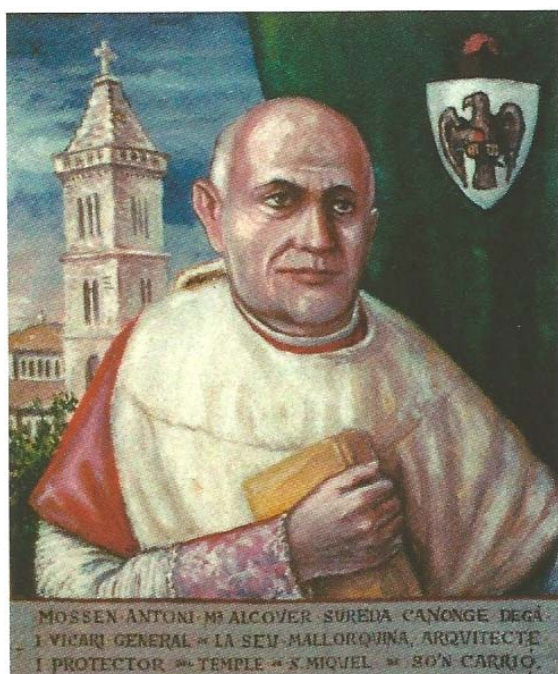
Agost, 17.- Gran festa a Son Carrió. Ja feim el refresc dins la Vicaria nova. Gran dinar a la Torre Nova: més de trenta convidats (pág.378).

Continuen les obres

Setembre, 13.- De tornada [de Son Servera] me som aturat a Sant Llorenç, i d'aquí cap a Son Carrió a veure l'obra de l'església nova. Aquesta setmana han acabat el portal dels homos. Fan molt de bo. D'aquí nos ne som anats a Son Crespí, a on se són mudats els de ca-nostra ⁽³⁾ (pág.381).

Octubre, 12.- Som anat a Son Carrió amb en Cupa a donar-li les instruccions per la feina que hi ha de fer (pág.387).

Novembre, 23.- Me'n vaig a Sant Llorenç a beneir el retaule de Sant Antoni el projecte del qual és obra meua. Després passam per Son Carrió i veim les obres de l'església i la Vicaria; llavò nos n'anam a Son Crespí i a Manacor (pág.389).

Pintures de Mn. Llorenç Bonnín

A través del Dietari intuïm que l'autor té dificultats per seguir el ritme d'abans a l'hora de redactar els esdeveniments. La quantitat enorme de camps oberts als quals ha d'atendre i donar resposta, el fet de tornar major... l'empenyen a haver de renunciar a tants detalls amb què ens ha delectat els anys anteriors. A partir d'ara simplificarà. El 2 de desembre de 1902 escriu: *Aquest Dietari, així com el feia fins aquí, era massa pesat i me menjava massa temps. Ara he resolt seguir-lo; però més curt i lacònic.* Efectivament, a partir d'ara anotarà únicament algunes dades dels anys 1905 a 1910 i 1922.

³ La seva família ha deixat Sa Torre Nova i s'ha traslladat a la possessió de Son Crespí que està més prop de Manacor, el que no l'impedeix passar, totes les vegades que pot, a visitar les obres del temple i vicaria.

Any 1907

Abril, 14.- Beneïm l'església nova de Son Carrió. El Bisbe fa la bendició i celebra mig pontifical (pàg. 391).

Amb una ratlla resumeix Mn. Antoni el gran esdeveniment. Per assolir aquest moment i arribar a aquest gran dia havia lluitat. I ara veu acomplida la seva il·lusió. Son Carrió, petit poble del llevant de Mallorca, ja gaudeix d'una monumental església. Mn. Antoni Maria Alcover i Sureda n'és l'artífex, arquitecte, animador i “pare de la criatura”. El poble li estarà eternament agraït.

En el llibre “*Sant Miquel de Son Carrió – Volum I*” el carrioner Mn. Llorenç Miquel i Jaume, fruit de les seves investigacions, escriu:

“Dia 13 d'abril de 1907.- Surt el Sr. Bisbe cap a Manacor per el dia següent beneir la nova Església filial de Son Carrió.

Dia 14 d'abril de 1907.- Data ben alegre, feliç i memorable per a Son Carrió. El Sr. Bisbe acompanyat dels M. I. Srs. Bonaventura Barceló, dignitat d'Arxiprest, Joan Ramon, canonge i Antoni Mª Alcover, Magistral i Vicari General, juntament amb una extraordinària assistència de fidels, beneeix solemnement la nova església de Son Carrió, amb assistència de les autoritats locals Municipal i Judicial. Foren padrins els insignes benefactors de dita església el Sr. Antoni Rosselló i Nadal i la Sra. Antònia Villalonga i Descallazar d'Orlandis. A continuació es celebrà l'ofici solemne, assistint el Sr. Bisbe de mig Pontifical, i diu la missa el Rvd. Rector Arxiprest de Manacor assistit pels Rvds. Vicaris de Son Servera i Sant Llorenç des Cardassar. Es cantaren distintes peces del Mestre Perosi, essent director del cor el mestre de capella de la Seu, Rvd. Antoni J. Pont, i alternaren amb peces gregorianes. Es veu que cridà molt l'atenció la presència del famós baríton de Manacor Miquel Riera. El sermó va anar a càrrec del qui ja ho havia fet en la col·locació de la primera pedra i ja famós orador en tota Mallorca, Mn. Miquel Costa i Llobera”.⁽⁴⁾

Beneir l'església no volia dir haver acabat les obres. En una carta que escriu Mn. Antoni al seu germà, Pep, el 14 de febrer de 1914 (7 anys després) li diu: “*Pep: Vaig escriure an En Cupa sobre quant contàvem anar a Son Carrió a seguir el campanar, i no m'ha contestat. Per això, tu fé de veure'l i demanan-le-hi que creu, poc sá poc llá, que costarà de acabar el campanar i la teulada*”.⁽⁵⁾

Acabam aquí aquesta llarga incursió, de la mà del Dietari, en la magnífica intervenció de Mn. Antoni Maria Alcover de cara a la dotació d'un magnífic temple per al poble de Son Carrió.

(Les fotografies són de WIKIPÈDIA i dels volums Sant Miquel de Son Carrió de Mn. Llorenç Miquel Jaume)

⁴ Mn. Llorenç Miquel i Jaume, *Sant Miquel de Son Carrió*. Vol I, pàg. 167.

⁵ id. pàg. 173.

Cronicó

REUNIÓ DE CONDEIXEBLES A LA RECTORIA DE PUIGPUNYENT

(18 de juny de 2015)

Jaume Gual

El passat dia 18 de juny, en el 48è aniversari de la nostra ordenació sacerdotal ens reunírem, com ja és costum en el mes de juny, els condeixebles a la rectoria de Puigpunyent. Per si qualcú s'havia despistat, en Jaume Sancho, com té costum, ens havia recordat la data i el lloc de la trobada.

Amb molta puntualitat vàrem anar arribant. En total fôrem 18 els assistents. Mancaren els nostres companys en Joan Bauzá, que es trobava al Perú, en Mateu Buades i en Joan Pol, que es troben malalts, en Joan Darder, en Miquel Bestard que sembla que s'havia oblidat de la trobada. Es trobava entre nosaltres en Joan Suñer que havia vingut de Cuba per descansar a sa Roqueta. Crec que tots, dins en el nostre sentiment més íntim, tenguérem presents els nostres amics traspassats i que s'ordenaren amb nosaltres, en Miquel Nigorra, en Pep Toni Fuster i en Biel Rossinyol, sense oblidar en Mateu Galmés, que malgrat no s'ordenàs va formar part del nostre col·lectiu.

Ens acomodàrem a la part baixa de la rectoria, envoltant la taula. Mentre els cuiners, el cap de cuina, en Tomeu Català, i el seu ajudant, en Rafel Umbert, enllestien les viandes, començàrem la xerrameca, no sense atendre abans les paraules d'en Jaume Sancho, que fixa l'hora del dinar.

En Sebastià Salom mos va informar del procés de la malaltia d'en Gaspar Montserrat. Seguidament en Joan Suñer mos informa sobre la Cuba que ell viu. En l'aspecte de l'Església Cubana, diu que el Cardenal, que ja té 79 anys, aguanta i no renuncia al càrrec. Creu en Joan que hi ha persones preparades per substituir-lo i que durien la diòcesi amb una altra mentalitat i amb independència del poder polític establert.

Ens explica que té la nacionalitat cubana, aconseguida fàcilment, com si fos d'allà, cosa que li ha produït un viu sentiment de record de la seva mare, que era cubana, i per això ell ha pogut assolir la doble nacionalitat. Això allà li facilita bastant les coses.

Conta una sèrie d'anècdotes, a través de frases fetes de s'argot cubà, de la vida diària dels cubans. Per exemple, ells no roben sinó que "cambian las cosas de sitio"; o d'una altra manera "resuelven por la izquierda". I si demanen si podran robar en el lloc de feina, perquè no hi ha obstacles, demanen "Cómo està la lucha?", com si diguessin podré robar? Quan consideren que ja t'has fet mig cubà com ells, et diuen que "ya se ha aplatanado".

Passàrem després a parlar sobre la revista. En Jaume Sancho va demanar què pensàvem de la revista. Pràcticament tots donàrem la nostra opinió, coincidint que la revista és de gran qualitat, que ha sofert una transformació molt interessant i que hauria de tenir un seguiment després de la nostra promoció. Els que assistírem a la trobada dels Amics del Seminari explicàrem les intervencions que tenguérem, entre les quals diguérem que seria interessant que ells, els Amics del Seminari, que són de promocions més joves que nosaltres, poguessin agafar un dia el relleu i que la cosa continuàs. En Toni Perelló va incidir en tres aspectes: La continuïtat de la revista, la seva qualitat i el tema econòmic que resulta gravós per en Jaume Sancho. En aquest sentit vàrem acordar que passàriem comptes a la reunió de desembre, sense atendre les explicacions d'en Jaume Sancho en aquest tema. Vàrem parlar molt de temps de la revista i ens adonàrem que voltàvem sa sínia i ja s'havia dit tot.

Més o manco a la una i mitja donàrem bon compte del que mos havien preparat en Tomeu i en Rafel, que varen ser els sacrificats i varen estar de cuina aquell dia. No acordàrem on fariem la pròxima reunió, depenent un poc de si en Joan Parets ja s'hauria jubilat o no... que ganes no n'hi falten. En Jaume Sancho tenia ganes de demanar-li de fer-la a Campanet, però veient que la cosa no estava resolta, la cosa va quedar a l'aire. Ens estam quedant sense rectories...

Deixàrem Puigpunyent contents d'haver compartit una altra jornada plegats, esperant que en Jaume Sancho mos torni convocar per a la trobada del mes de desembre, com sempre entorn del dia dels Innocents.

Altra gàrgola de la Seu

Redescobrint Ciceró

“De senectute”

Antoni Bennasar

En Jaume Sancho, en el número 5 d'aquesta revista (maig del 2004), tractant el tema de la jubilació, citava un llibre que escrigué Ciceró titulat “De senectute”. En aquell moment m'entrà la curiositat de conèixer quin era el pensament d'un pensador del segle primer abans de Jesucrist sobre l'ancianitat. I deu anys després m'he decidit a donar curs a aquella quimera.

Hem d'establir l'any 44 abans de Jesucrist com l'any que Ciceró escrigué aquest llibre. Així ho poden deduir d'algunes de les seves cartes. En aquell moment tenia 84 anys i era el mateix any que Cèsar fou assassinat. (Es creu que el llibre degué ser escrit abans del tiranicidi -15 de març- perquè de no haver estat així amb tota seguretat hi hauria en el text alguna referència al fet).

Hem de començar dient que la filosofia, per a Ciceró, estava destinada a contribuir a la felicitat de la persona. Així l'entenien els filòsofs estoics.

L'obra, que té l'estructura de diàleg, es pot dividir en dues parts. A la primera exposa la trivialitat de les acusacions en contra de la vellesa. La segona és una defensa de l'ancianitat contra quatre acusacions particulars:

- a) La vellesa impedeix la vida activa.
- b) Debilita les forces corporals.
- c) Està privada de certs plaers.
- d) És propera a la mort.

L'autor inicia aquesta defensa de la vellesa afirmant que aquest llibre ha esdevingut un goig per a ell i que no tan sols ha esborrat les molèsties de la vellesa, sinó que l'ha tornada dolça i plaent. (Aquí ja es pot veure el caràcter útil que ell veu en la filosofia: Aquesta és per a fer l'home feliç)

El seu primer pensament és una obvietat: *“Tothom desitja arribar a vell i quan ja hi ha arribat, odia ser-ho, tot dient que hi ha arribat sense ni tan sols adonar-se'n”*.

La resposta de Ciceró a aquest fet incontestable és que el pas de la joventut a la vellesa no és més dràstic ni menys natural que el de la infantesa a la joventut.

I a continuació fa una bravejada del seu estoïcisme quan afirma: *“Jo sempre segueixc el millor dels guies, la natura, i l'obeisc com a un déu. Doncs, ¿com és possible que havent tengut tanta cura de les altres edats s'hagi descuidat del darrer acte de la vida?”*

Les queixes de molta gent quan arriba a aquest acte últim són més degudes al caràcter que no pas a l'edat, i especialment al fet d'haver descuidat les armes més adequades per a la vellesa que són els principis i la pràctica de les virtuts que havien de ser treballades en etapes anteriors. *“Les persones que treballaren aquestes dues armes, ara troben fruits meravellosos: el goig d'una consciència d'haver viscut una vida bona i la memòria de moltes belles accions”*.

També dedica un espai a parlar de la dedicació a l'estudi afirmant que és causa de molta tranquil·litat a la vellesa. I per reforçar aquesta afirmació posa alguns exemples: Plató que als 81 anys morí ploma en mà, i Leoncio que complí els 107 anys sense no haver interromput mai els estudis.

Com he dit al principi, Ciceró, a la segona part, rebut quatre raons que fan semblar miserable la vellesa. Són aquestes:

Primera: ENS APARTA DE LES ACTIVITATS.- De quines? es pregunta l'autor. ¿De les que exigeixen energies juvenils? ¿O és que no hi ha funcions pròpies de la gent major?

Les grans empreses no s'administren amb la força física, sinó amb la reflexió, el prestigi i el judici, qualitats que en la vellesa no únicament no es perden sinó que encara creixen. (Aquestes paraules em recordaren les dites per un gran psicòleg humanista del segle XX. Estic referint-me a C. Rogers que, en el llibre titulat "Camí del ser" té un capítol magnífic amb el títol "Major i creixent")

Els adversaris diran que és indubtable que la memòria es debilita. Sí, es debilita si no l'exerceixen, afirmant que els majors conserven llurs habilitats mentals si subsisteix l'interès i l'aplicació. (Veritablement Ciceró no podia saber res de l'Alzheimer ni de la demència senil).

Per reforçar la seva filosofia posa l'exemple de Sòfocles que compongué tragèdies fins a l'extrema vellesa, encara que la dedicació a la literatura li fes descuidar l'administració dels seus béns. Aquest fet el féu estar a punt de patir una inhabilitació, cosa que pogué evitar llegint una obra seva als jutges tot preguntant-los si els semblava aquell poema obra d'un vell xaruc. Acabada la lectura, fou absolt de l'acusació.

I què direm dels qui a la vellesa han après coses noves? Ciceró afirma que ell mateix en la vellesa aprengué la llengua grega, i Sócrates, la lira, (però és veritat que reconeix que a ell li hagués agradat poder-la tocar, cosa que li fou impossible: tan sols aprengué a conèixer les notes). No devia anar sobrat de sentit musical.

Una cosa que valora molt és la possibilitat que un ancià pugui ensenyar gent jove. Ho diu així: *"Quina cosa hi ha més agradable que una vellesa envoltada d'una joventut amb ganes d'aprendre?"* (És factible avui fruit d'aquesta satisfacció?)

Així mateix afirma que la fatiga de la vellesa és per damunt de tot el resultat dels vicis de la joventut.

I acaba aquesta primera anàlisi fent una afirmació sàvia: *"El camí de la natura ha donat a cada edat el seu caràcter propi de manera que tant la debilitat dels nins, la fogositat dels joves, la gravetat dels adults i la maduresa dels ancians són fruits que s'han de recollir en el seu moment"*.

Aquesta expressió ciceroniana em féu venir a la memòria aquella sentència que s'ha fet famosa i que és també d'un estoic. Es tracta del que digué Horaci en una de les seves odes: *"Carpe diem quam mínimum credula postero"* (Viu el moment, no et preocupis del demà). Sentència popularitzada a la pel·lícula "El club dels poetes morts", tan magistralment protagonitzada pel recentment mort Robin Williams.

La segona causa de rebuig contra la vellesa afirma que és perquè a la vellesa ja SE LI HAN ACABAT LES FORCES. I ell pregunta. *“Quines forces són necessàries per dur a terme les tasques pròpies de la gent gran?”*

Reconeix que és veritat que alguns ancians malalts estan limitats, però afirma que això no és una xacra atribuïble a la vellesa sinó a la mala salut. També els joves estan exposats a aquesta limitació. I un excés d'esforç físic fatiga, en canvi l'esperit exercitant-se es fa més àgil.

Cada edat té els seus perills: la petulància i el llibertinatge són més propis de la joventut. Fer catúfols és una característica dels vells frívols, però no de tots.

No tots els joves són iguals i els vells tampoc no ho són. *“A mi m'agrada, diu, un jove que té en el seu caràcter quelcom d'ancià, com també em plau que en l'ancià resti quelcom de jove”*.

Posteriorment passa a narrar les coses que ell fa per tal de mantenir la ment desperta, dedicant un espai de temps a la memòria. Per conservar-la duu a la pràctica el consell pitagòric d'escriure cada nit tot el que durant el dia ha fet, dit o sentit. Una espècie de diari.

A continuació s'enfronta al tercer retret: LA VELLESA ESTÀ MANCADA DE PLAERS. En aquesta part fa un atac frontal contra l'hedonisme afirmant que *“no hi ha crim ni malifeta que no siguin incitats pel plaer sensual, essent aquest també l'enemic de la intel·ligència i les virtuts. Res no és tan detestable com aquest tipus de plaer perquè en augmentar la intensitat i duració pot arribar a extingir totes les llums de l'esperit. Tal és la seva perillositat que, si la raó i la saviesa no fossin capaces de fer-nos menysprear-la, hauriem d'estar agraïts a la vellesa per llevar-nos el desig de fer el que no convé fer perquè la sensualitat impedeix la reflexió i és enemiga de la raó i es duu malament amb la virtut”*.

Però argumenta que existeixen altres tipus de plaers i se sent molt agraït a la vellesa que li ha fet augmentar el plaer de la conversació i minvat el de menjar i beure, plaers que no condemna rotundament perquè duts en mesura també poden existir a la vellesa.

És conscient que la fruïció no és tan viva en els ancians, però també ho és que el desig tampoc no és tan intens, de manera que la privació no resulta tràgica.

I dedica un espai als plaers de l'agricultura, dels que ell mateix gaudeix i que li semblen els més adequats a la vida del savi. Descriuint l'agricultura s'hi esplaia tant que a moments sembla que en faci un poema, meravellant-se, per exemple, que d'unes llavors tan petites en puguin esdevenir troncs i rames tan grans.

I per a aquest goig, diu, no tan sols no destorben els anys sinó que el fan més saborós.

Però la corona de la vellesa és, sense cap dubte, l'autoritat, no entesa com a poder damunt els altres, sinó com el conjunt de valors aconseguits i treballats durant tota la vida. No són els cabells blancs ni les rües de la cara les que confereixen l'experiència, sinó que aquesta és el fruit del treball ben fet durant tota una vida.

El que no pot entendre de cap manera és l'avarícia dels vells. Afirmar: “*¿Hi ha res més absurd que el fet de cercar tantes provisions quan el viatge que queda ja és tan curt?*”

I arribam finalment, a l'última part del llibre, la quarta, que angoixa a tanta gent: LA PROXIMITAT DE LA MORT

La resposta a aquesta causa comença amb un argument apodíctic com no n'hi pot haver d'altre: la mort pot ser menyspreable si s'extingeix de forma definitiva l'ànima, però desitjable si la condueix a un lloc on ha de ser eterna. No queda cap tercera alternativa.

Quina importància té, pregunta, viure molt o poc? La duració no és important per a tot allò que té un terme final, perquè, arribat aquest, tot s'esbaldrega, i només queda el que ha aconseguit amb la seva virtut i bones obres.

La mort d'un jove, diu, és com una flama viva que s'apaga per un cabal d'aigua. La del vell és per extinció. Al jove és la violència, al vell la maduresa que fa arribar la mort que “*en el meu cas em sembla plaent perquè com més m'hi acost, millor puc veure el port al qual a la fi arribaré*” (¿Hi ha alguna diferència entre aquesta filosofia i la de Sta. Teresa de Jesús quan desitja que li arribi la mort en aquell fantàstic poema: “Vivo sin vivir en mí i tan alta vida espero que muero porque no muero?”) Ambdós anhelan el mateix, encara que hi hagin arribat per camins diferents: una per una experiència mística, l'altre per una reflexió filosòfica.

Per tant “*no s'ha de plorar la mort a la qual segueix la immortalitat. L'ancià no ha de tenir por de res quan se li acostar l'hora de passar a l'etapa següent, perquè cada edat té els seus propis desitjos i aquests són oblidats quan es passa a l'etapa posterior*”.

Com es veu, la mort, per a Ciceró, no té el caràcter dramàtic que avui té per a molta gent. La seva filosofia li serveix per entendre el final de la vida com una cosa natural, gens dramàtica.

Aquest és el seu pensament: “*La infància té els seus gusts. ¿Els té per ventura la joventut? Aquesta també té els que li corresponen. ¿Els té l'edat adulta (que ell anomena “mitja”)?*” I ¿per

ventura el vell sent els desitjos de l'etapa anterior? L'ancià també té els seus propis desitjos i així com desapareixen els de les edats anteriors, també moren els de la vellesa i, quan succeeix això, la sacietat de la vida duu el temps madur per a la mort”.

¿On, per tant, resideix aquesta visió positiva de la mort? En la seva filosofia platònica. Ell creu, com Plató, que l'ànima humana prové d'una altra dimensió espiritual i aquí, vinculada al cos material, suporta una dura càrrega de la qual se sent alliberada amb la mort, que és quan retornarà a la dimensió original.

I, de passada, dóna alguns arguments per corroborar aquesta procedència de l'ànima. Un dels quals és el següent: *“Per què els nins tan aviat aprenen determinats coneixements si no és perquè ja els sabien quan vivien anteriorment en una altra dimensió a la qual després d'alliberar-se del cos retornaran?”*

Tan segur se sent Ciceró d'això que afirma que si algun déu li concedís, després d'abandonar el cos, de tornar-hi per començar de bell nou una altra vida, ho rebutjaria tal com el que, havent arribat a la meta, el fessin tornar al punt de partida.

És evident que Ciceró tenia la religiositat pròpia del món grecoromà i que no podia haver conegut la revelació de Jesús de Nazaret. Però, tot i això, tenia una creença ferma en l'existència d'un Ordenador Intel·ligent que havia compost l'Univers. Aquest és el sentit d'aquella frase seva: *“Quis est tam vecors qui cum suspexerit in coelum non sentiat Deum esse?”* (Qui és tan ruc que girant els ulls al cel no senti que hi ha un Déu?)

Quan jo estudiava llatí en el seminari, aquesta frase em quedà enregistrada en el cervell i mai no me n'he oblidat i sempre l'he equiparada a aquella expressió bíblica que diu: “L'insensat diu: no hi ha Déu” (Salm 14) Ambdós atribueixen l'absència de Déu a la manca de discerniment. (Naturalment avui el camí apropiat no seria aquest).

Aquestes són les raons, acaba dient, que em fan lleugera la vellesa. *“I si m'equivoc creient que les ànimes són immortals, venturosa equivocació i per res voldria que ningú m'arrancàs d'aquest error”.* (Adonem-nos que la riquesa del concepte d'immortalitat per a Ciceró no li ve únicament pel que trobarà després de la mort, sinó també pel que ja li ha donat en vida).

I per suposat no se'n penedeix d'haver viscut, però considera la mort com la sortida d'una posada (no d'una llar). ¿No vos recorda això l'expressió de Sta. Teresa quan diu: “la vida es pasar una mala noche en una mala posada?” ¿No manifesten ambdós una visió transitòria de la vida?

Això és el que he pogut deduir d'aquest escrit tan clarificador i crec que són útils moltes d'aquestes afirmacions ciceronianes en un món com el nostre on la ciència ens ha mostrat l'explicació de molts de fenòmens naturals que indubtablement Ciceró desconeixia, però que, al mateix temps, n'ha oblidat moltes altres.

Crec que moltes afirmacions seves avui es podrien mantenir i servirien per fer el contrapès a la sobrevaloració de les activitats i capacitats de la joventut infravalorant les pròpies de l'ancianitat: l'experiència, la saviesa, la prudència, la paciència, etc.

Coneguda aquesta filosofia de Ciceró, ¿podrem seguir pensant que la societat actual ha superat i desfasat el pensament de l'època clàssica?

CD MODÈLICS i *modelicons*

Col·lecció completa (nº s. 1 - 39),
Índex i totes les Publicacions Extres

Si algú de vosaltres té interès en tenir tots els continguts del que hem publicat fins ara i des de 2003, tenim a la vostra disposició el darrer CD

NÚMEROS DE LA REVISTA ANTORCHA

És possible que alguns de vosaltres tingueu o guardeu encara qualche número solt de "Antorcha" que no vos serveix per a res i que no us importaria cedir a aquells altres que els en manquin alguns per tenir la col·lecció completa.

Si és així, ens ho podríeu comunicar i tal volta en podríem fer algú content.

Si, altrament, a algú li manca algun número i nosaltres el tenim, gustosament els vos podem cedir i així, demés, feríem possible que es conservessin algunes col·leccions completes, que ja en deuen quedar poques i és una llàstima.

Moltes gràcies per endavant.

Reunió de condeixebles

LA PROPERA REUNIÓ DE CONDEIXEBLES SERÀ A **MONTI-SION (PORRERES) EL DILLUNS DIA 28 DE DESEMBRE A LES 11.**

Preneu-ne nota, per favor.

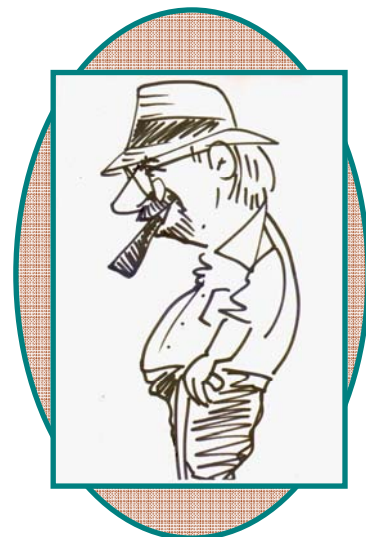
Enhorabona !

El propassat dia 20 de juny el grup de companys que s'ordenaren l'any 1965 han complit i celebrat els 50 anys de la seva ordenació. Un grup de 14 condeixebles amb qui nosaltres convisquérem i apreciàrem durant molts d'anys i als qui des d'aquestes pàgines volem donar la més sentida enhorabona.

Ad multos annos !

Cavil·lades d'un desenfeinat

De caires foguers... *i altres cavil·lades.*

J. Sancho

Caires foguers

Ens deia D. Bartomeu Quetglas, i crec que és ver, que tothom té “un caire foguer” –o un “filet d’or”, com solia dir la meva sogra– i tenc per cert que no hi deu haver persona nada en aquest món que no tenguí algun caire bo. Això, segur. Però també tenc per cert – perquè així m’ho ha ensenyat l’experiència – que hi ha persones en aquest món que durant tota la vida el saben guardar sempre molt ben amagat aquest caire amatent i que moltes vegades no resulta gens bo de trobar. T’hi has de mirar ferm i l’has de cercar bé, perquè hi ha molts fills de la gran bretanya que roden pel món i cal anar ulls espolsats... També és cert que jo a vegades no he estat molt bon cercador i això no facilita les coses.

En Joan March solia dir: “Cada dia neix un beneit, lo important és saber-lo trobar”. Jo darrerament he pres per costum dir-me a mi mateix: “tothom té algun caire bo, lo important és saber-lo trobar”. No em dona mal resultat. En trob més que abans. Perquè toca ser ben trist anar-se’n d’aquest món sense haver descobert mai el que teníem ben davant els ulls i no haver-ho sabut destriar mai quan era hora. Cal posar-hi esment. Vet aquí el rei Herodes... Segur que sa mare li devia veure alguna cosa que nosaltres no hi sabem trobar. Quin devia ser el seu “filet d’or”? Me n’aniré amb aquest endarrer. Perquè el seu “caire foguer” d’infanticida i fill puta sí que ens resulta bastant evident...

.....

Llengües.

Jo a vegades pens que amb això de les llengües se’ns ha anat l’olla a tots plegats: en això de la immersió lingüística, de si ha de ser en català o en castellà, anam ben fuits: Avui si no tenim “immersió” en almanco tres o quatre llengües som i serem uns analfabets universals... I us parl per experiència pròpia: el que pagaria jo per haver aprofitat les ocasions que em va donar la vida per a dominar algunes llengües i no les vaig saber aprofitar quan era hora! Amb això de les llengües sempre he anat molt tort.

I d’això encara ara me’n penedesc cada vegada que he de demanar a la meva filla que em tradueixi qualsevol text o cita d’algun llibre o revista que estic llegint i que no entenc.

Així mateix, tot s’ha de dir, intent compensar el cop quan li dic que jo li puc traduir o parlar en llatí i ella no! Del grec ja no en braveig tant, però així mateix ho dissimul amb allò de saber traduir-li les etimologies gregues de moltes paraules que no en té ni idea. Cadascú es defensa com pot i amb les armes que té! Ja deia el P. Quevedo a Comillas que, a un examen, tan important era dir tot el que un sap... com amagar tot el que no sap.

Beneits

Alerta als beneits ! Un sol beneit pot fer un desgavell que després cent savis no podran arreglar. Ja m'ho deia el padrí, més val fer-se amb un puta que amb un beneit: Amb un cabró sempre us podreu entendre perquè, per poc que sigui, qualche cosa tenim en comú.

Fum, fum, fum...

Qualcú em retragué no fa massa: “Jaume, és que tu fumes un puro derrera l'altre...!” Veritablement és així i en això no faré plet, però també és cert –i ningú m'ho té mai en compte– que, si els fum un darrere l'altre, és perquè no els puc fumar tots amb un pic... Què més voldria jo!

Ja sé que així realment avançaria passes i no hi perdria tant de temps –i en aquest sentit he de reconèixer que la crítica és justa– però les coses són com són i no com voldríem que fossin. Hom s'ha de saber conformar, armar-se de paciència i, a la meua edat, anar fent les coses tira-tira: un puro darrere l'altre i seguit-seguit, com una bona processó de filles de la Puríssima.

Així van les coses d'aquest món i jo tampoc tenc tanta pressa...

La veritat és que ara darrerament ja només fum en haver berenat, en haver dinat i en haver fumat. Ja veurem com acabarà la cosa. A aquest ritme segur que algun dia ho deixaré del tot. Això donau-ho per segur, tinguem paciència, i donem temps al temps...

Així que posau-vos tranquils i no hagueu ànsia per mi. La cosa està en bones mans.

Reflexions tardorals

Diuen que els joves pensen poc en la mort. A mi no me solia passar això quan era al·lot. Jo hi pensava adesiara i els meus pensaments profunds respecte a la mort eren aquests: “Valenta putada morir-me ara, a punt de començar les vacances. Si m'he de morir que sigui a principis de curs... i tot això que ens estalviam!”

Aquest pensament, que em començà des de ben jove, m'ha acompanyat durant tota la vida, fins que em vaig jubilar i vaig poder dir: ara ja me'n fot!

Les ties

És un costum vell que hi ha: les ties se moren! A mi, tira-tira, ja no me'n queda cap... Mal senyal! Ja estic a primera línia de combat.

Feis passes...

Com que jo mateix ja he botat a l'altra banda dels 77, ja he sentit tocar la queda.

He sentit també rumors que, a efectes eclesials, a aquestes altures ja no et demanen massa papers per donar-te el viàtic... per si un cas. És a dir, que ja no hi ha hora segura.

Així que, si passen mesos i no sabeu res meu, convé que faceu passes.

... I si voleu més pensaments tardorals sobre la mort, pegau ja directament al “Kempis”, que venia a ser una espècie de “Camino” de l'Edat Mitjana... però molt més contundent! No tant “pijo”, però molt més explícit i resolutiu! Aquest sí que no anava de verbes.

“El retorn d’un viatge”

No soc lletraferit. Desconec quina etiqueta em posaren... tampoc jo la vaig demanar mai, encara que m’agradaria saber quina era.

Divendres vaig venir de Barcelona per participar a la IV Diada Cultural Ramon Llull, Amics del Seminari, el dissabte dia 9 de Maig.

Avui es diumenge dia 10, soc a l’aeroport, de tornada. Estic content. Tinc tres quarts d’hora per embarcar. Em pos a rumiar sobre la jornada d’ahir.

El primer que me ve al cap és el darrer que vaig escoltar a la tarda després de dinar, sobre la publicació semestral de “Modèlics i Modelicons” per mi totalment desconeguda.

1.- Crec que mantenir els dos adjectius, implícitament és reconèixer que van existir, i per tant, encara continua. Històricament és molt lloable com va començar. Una publicació amical de companys de curs, és fantàstic. Al dia d’avui sembla que té un caire, a més de l’emotiu, també de debat, reflexió, intercanvi, obert a tothom. La idea em sembla genial. Si cada promoció hagués fet el mateix, la suma de totes les aportacions, avui, podria esser “AMICS DEL SEMINARI”.

2.- No he pogut consultar els continguts dels números publicats, sí que vaig escoltar un grup de temes generals que s’havien treballat. M’ha picat la curiositat per saber si hi ha alguns temes que les persones que ens vam secularitzar, o deixar els estudis, han trobat alguna resposta o reflexió, a temes com per exemple:

- a) ¿Com es va viure el sentiment de culpabilitat a l’hora de prendre la decisió de canviar de vida?
- b) La incorporació a una societat, amb uns estereotips determinats, rebuig, pèrdua de prestigi, deixar un estatus social, “Han deixat el camí, no són dignes, s’han mundanitzat...” etc. Va esser fàcil? Complicat? Per què?
- c) El que representa als 20, 30, 40 anys començar de bell nou. Un treball, un sou, una empresa... uns paràmetres que mai ens havien ensenyat. Començar de zero.
- d) Quan coneixes una noia, ¿com li expliques el que has estat fent tots aquests anys?
- e) I la família? D’esser un honor, a no esser ningú. La gran frustració sobretot de les mares, tenien “el cel guanyat”, i ara?
- f) Al dia d’avui, ¿com expliquem el fet als fills, als néts, als nou coneguts? ¿Què expliquen els fills del seu pare als amics? Se senten orgullosos? No li donen importància? Es callen? No es parla?
- g) I de la vivència de la sexualitat? Què me’n direu?

I molts altres que tinc el cap i no vull allargar-me més...

Tot això, i molts altres temes, cada un ha trobat formes i maneres d’afrontar-ho individualment, però el que és cert és que no hi hagut espais, orientacions, criteris per abordar aquestes qüestions. ¿Ho ha treballat la revista?

3.- Desconec si hi ha algun estudi sobre el nombre de secularitzacions que s’han donat en aquests 30 últims anys. Abans de la decisió, durant el procés, després de la decisió. Temps d’exercici. Tasques que desenvolupaven. Durada de processos. Interventors en

els processos. Condicions. Qui decidia, quan i com? Han estat justos? Democràtics? Etc. etc. Quines professions hem elegit? Educació, funcionaris, polítics...? I, per a mi, lo més interessant, PER QUÈ es va secularitzar o deixar els estudis tanta gent?

4.- Desconec si l'Església (concretament la de Mallorca) ha fet una reflexió i/o anàlisi del fenomen. Tinc la sensació que no interessa gaire... ¿Us imagineu una empresa que està fent fallida? ¿Quants canvis es fan per aturar-la? ¿Hi ha remodelació de personal, control de qualitat, noves inversions etc. etc., a la organització "Església Catòlica"? Detecteu algun canvi? Podríem dir que està anant cap el precipici.

5.- ¿A algú de vosaltres, algú de l'Església us ha demanat consell, orientació, criteri, punt de vista...? ¿Nosaltres, que hem estat dintre de l'empresa durant "x" anys, no tenim res a dir? És curiós, ells tenen la veritat... Crec que tots teníem ganes de fer aportacions de millora. Canviar de feina, dol, te sap greu, i si et treuen de l'empresa de "males maneres", és mes fotut.

6.- ¿Com a entitat religiosa (= ajuda als altres) s'ha preocupat què els passava als qui deixaven l'organització? ¿Aspectes primaris, habitatge, alimentació? ¿I aspectes psicològics i de salut? No hem tingut un "sindicat" que defensàs els nostres drets. Ens hem espavilat com hem pogut i sabut.

No hi ha ressentiment, senzillament caldria fer "una memòria històrica" de tot el que ha passat... per fer una transició democràtica.

7.- Estic d'acord que quan es vulgui estudiar la societat mallorquina, i en concret l'església de Mallorca dels anys 50 endavant, s'haurà de tenir molt en compte tot el fenomen de les secularitzacions. Jo tinc la sensació que és un debat pendent, és així?

8.- Tot era un bluf? No tenia arrels? Tot va esser com un vent de temporada, passatger... Això és molt greu. D'entrada, vol dir que els qui manaven, o eren uns inconscients, i/o un grans manipuladors. I als qui obeïem, no vam tenir prou criteri ni convenciment per decidir i promoure un canvi. És clar, el qui optaven pel canvi marxaven condemnats, i els qui vàrem quedar, per què vam quedar? Si era per por a perdre quelcom, suposa que abans ho tenies. I si em van fer creure que jo tenia vocació, malament per ells, però també malament per mi per no haver-me defensat d'aquella dominació.

9.- No vull retreure res, suposo que vaig aprendre a perdonar i/o oblidar, però que encara persisteixin les estructures que porten a la bancarrota, em sap greu... És evident que el camí de l'Església actual camina cap el precipici. Si bé és cert que el poble mallorquí sap com trobar respostes a la seva dimensió espiritual de moltes maneres diferents, però, no serà l'Església catòlica.

10.- M'agradaria pel futur del meu país i la seva gent que aprengui dels errors comesos, que no ens faci por la crítica, i, dir les coses pel seu nom, en definitiva, més democràcia. Prou de víctimes de bona voluntat.

¿Hi cap tot això a "Modèlics i modelicons"?

Tot això m'ha retornat, tornant de Mallorca.

He arribat a la capital. Un altre món. Torno amb les bateries, racionals i emocionals, ben carregades. Fins prest.

Andreu Obrador Siquier